

VOGELS IN DE BIJBEL

Beschrijving van vogels die in de Bijbel voorkomen met de geestelijke lering

**Door
Willem Westerbeke**

2^e brochure in de serie: luchtruim, vogels en dieren in de Bijbel.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

INHOUD

VOORWOORD

1. De Vogelschool

De schepping van de vogels
De naamgeving
De zondeval van de mens en de gevolgen voor dieren en vogels
De vogelsoorten

2. De raaf

3. De duif

4. De arend

5. de gieren

6. Lijst van Mozes met onreine vogels

Landroofvogels:

Grote dagroofvogels: De arend
De gieren

Middelgrote dagroofvogels

Woestijnvogels: De struisvogel

Moerasvogels: De ooievaar

Enkele reigersoorten

De aasgier

Nachtroofvogels: De uilen

Middelgrote dagroofvogels: De meeuw en de hop

Een vleermuis

7. Diverse soorten:

De papegaai

De zwaan

Een veldhoen

De kwakkel

De nachtegaal

De kraanvogel

De zwaluw

De mus

Een tortelduif

De hen met haar kuikentjes en de haan

Slotopmerking

Literatuurlijst

VOORWOORD

Een jaar of 14 geleden begon ik met het schrijven van *Vogels in de Bijbel*. Vogels hebben me altijd gefascineerd. Het onderwerp trok me ook aan, omdat de Bijbelheiligen zichzelf dikwijls bij vogels vergeleken. Zij kregen met *vogels van allerlei pluimage* (Jer. 12:9) te maken en leerden zichzelf als een *vreemde vogel* kennen, Psalm 102:7.

Toen ik een poosje bezig was deed een schoolbestuur het verzoek om een artikelserie in een schoolkrant te schrijven. Omdat ik af en toe de school bezocht, heb ik de jeugd in het schrijven betrokken. Maar, wat doet er op? Toen ik bij de vogellijst van Mozes kwam in Leviticus 11 stuitte ik op een probleem. De vertaling van diverse vogelnamen uit het Hebreeuws was onduidelijk, of soms fout. Daardoor liep ik vast. Had de Voorzienigheid mij niet losgetrokken om het te vervolgen, nooit was deze brochure toen klaargekomen.

Intussen zijn de jongens en meisjes die ik vroeger op het oog had, mannen en vrouwen geworden. Daarom heb ik nu een andere doelgroep opgezocht. En dat zijn de catechisanten. Onder hen zijn vurige vogelaars. Ook hebben we met elkaar al heel wat keertjes over problemen in Bijbelvertaling en allerlei onderwerpen gesproken. Dus, het is in de eerste plaats voor jullie, *catechisanten*. En omdat er eigen kinderen, neven en nichten onder zijn, is het niet alleen voor hen, maar ook voor de overige jonge familieleden.

Als andere mensen het lezen, moeten ze in de gaten houden dat dit geen geleerde studie is. Het is een eenvoudige weergave van soms moeilijke onderwerpen. Het is voor verbetering en uitbreiding vatbaar. Maar dat laat ik aan een ander over.

Met enkele correcties heb ik het in de computer gezet. Ondertussen ga ik het luchtruim en de vogelwereld verlaten om mij op aarde weer met een ander onderwerp bezig te houden. Mijn werk hier is nog niet klaar. Misschien komen we elkaar nog wel eens tegen.

De Heere, Die hoger dan de blauwe lucht woont en troont, maar ook op deze lage aarde wil wonen en werken, mocht ons in Zijn vogelkooi willen vangen. Want een gevangenschap van Christus, is de veiligste vrijheid. Leeft en zweeft, lieft en vliegt in de heldere lucht van het eeuwig Evangelie, beste vogelvrienden! Shalom.

Middelburg, november 2000

Willem Westerbeke

De vogelschool

Beste jongelui,

Jullie hebben misschien wel eens een oude plaat gezien waarop een uil stond met een pen achter zijn oren en een wijs brilletje op z'n neus, om de dieren die om hem heen zaten iets te leren. Niet alleen een uil is in staat om dieren te leren maar andere vogels kunnen ook mensen leren. "Nou," zul je zeggen, "dat lijkt wel een sprookje, zo iets lees je niet in de Bijbel." Dat weet ik zo net nog niet. We lezen dat bomen kunnen praten in de gelijkenis van Jotham, de zoon van Gideon, in Richteren 9. En Job zegt dat de dieren en vogels ons kunnen leren. Job 12:7 *"En waarlijk vraagt toch den beesten en elkeen van die zal het u leren; en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven."* Job verwijst hier zijn vrienden naar beesten en vogels om door hen geleerd te worden. Waarom doet hij dat? Nou, omdat ze ruzie hadden en Jobs vrienden hem niet wilden geloven.

Weten jullie de oorzaak? Job werd op een buitengewone wijze door God beproefd. Hij verloor letterlijk bijna alles, behalve een opstandige vrouw. Zijn vrienden komen om hem te troosten. Maar ze zeggen: *"Zo'n zeldzame verdrukking moet een oorzaak hebben. Job heeft natuurlijk in verborgen zonden geleefd. God bezoekt dat."*

Elifaz vermaant Job ernstig zich te bekeren, hfd. 4 en 5. Job antwoordt daarop dat God de pijlen van Zijn toorn op hem schiet en daarom zit hij zo in de ellenden, Job 6:4 enz. "Neen", zegt Bildad, *"U hebt gezondigd en uw kinderen ook; maar als u oprecht wordt dan komt de verlossing, want God stort Zijn toorn uit over huichelaars"*, Job 8. Job antwoordt Bildad, dat God de oprechten zowel als de goddelozen straft, als Hij zijn oordelen op aarde zendt, hfd. 9:22. Maar dan maakt Job een verkeerde conclusie: *Wat voor zin heeft het dat ik oprecht geleefd heb? God verklaart mij toch voor goddeloos*, hfd. 9:28-31.

Daarop komt Zofar aan het woord. Hij zegt dat Job leugen spreekt en met de Godsregering spot, Job 11:3. "Neen", zegt Job, *"jullie spotten, in al je waanwijsheid, die eens vergaan zal. Vraag het aan de beesten en aan de vogels, dat God in Zijn oordelen over de zonden óók de getrouwen straft"*, Job 12:7. En dan noemt Job een heel rijtje voorbeelden, om dat duidelijk aan te tonen: raadsheren, rechters, koningen, oversten, getrouwen, ouden, prinses en geweldigen, ze vallen allen onder Zijn straffen, Job 12:16-25. Dat kunnen we dus o.a. van de vogels leren. Waarom van vogels? Omdat vogels óók onder Gods Voorzienigheid leven en onderhouden worden, en daardoor hun tijd van komen en vertrek precies weten. Maar ook omdat vogels onder Gods oordeel liggen, daarom worden ze gevangen, of sterven en vergaan.

Niet alleen kinderen maar ook ouderen moeten nog veel leren. We zijn nooit te oud om te leren. Wel te eigenwijs. Dat zeg ik met een oog op mezelf, want we moeten altijd weer opnieuw van onze hoogten afgestoten worden, zullen we vatbaar zijn voor *eenvoudig onderwijs*. Nu, laten we proberen of we iets van vogels kunnen leren tot ons geestelijk nut.

Om dat een beetje ordelijk te doen is het de bedoeling dat we eerst de schepping van de vogels onderzoeken en dat de vogels door de zondeval van de mens óók onder de verwoestende gevolgen liggen. En dan proberen we vanaf Genesis na te speuren welke vogels we tegenkomen in de Bijbel en wat ze ons te leren hebben. Na Genesis gaan we naar het boek Job, omdat Job ongeveer in dezelfde tijd als Abraham leefde.

En ik hoop dat de Schepper van de vogels, Die Zijn Geest in de gedaante van een duif deed neerdalen, Zijn Geest óók aan ons wil schenken.

1. De schepping van de vogels

In Genesis 1:1 staat dat *God in den beginne de hemel en de aarde schiep*. Op de aarde was er nog geen droog land. De hele aarde was een onverlichte, *ruwe watermassa*. *En de Geest zweefde over de wateren*. Zwevende en scheppende ging Gods Geest de aarde vormen. Op dezelfde eerste dag schiep God ook het *licht*. Er zijn moderne Godgeleerden die zeggen, dat het heelal en de aardbol onnoemelijk lange tijd nodig hadden om te kunnen ontwikkelen. Pas daarna schiep God het licht en de tijdsindeling van dagen en nachten. Dat zeggen die theologen om de evolutietheorie van de aarde en van het heelal te combineren met de Bijbel.

Op de tweede dag schiep God het uitspansel. God maakte scheiding tussen de wateren *in het uitspansel*. En zo maakte God van die wateren de wolken en de dampkring die o.a. uit wisselende hoeveelheden waterdamp bestaat. Dat worden wateren *boven* het uitspansel genoemd.

Op de derde dag scheidde de Heere de *wateren op de aarde*. Een gedeelte viel droog, en een gedeelte bleef in zeeën en rivieren. David zegt in Psalm 104:6-8 *dat de wateren boven de bergen stonden, maar door Gods machtwoord rezen de bergen en daalden de dalen*. Tegelijk versierde God de aarde met gewassen en bomen.

Op de vierde dag versierde God het heelal met zon, maan en sterren. Dit wordt het uitspansel of firmament genoemd.

Op de vijfde dag schiep God de *vissen in de zee*, die Hij uit de wateren voortbracht. En verder: *"het gevleugeld gevogelte naar zijn aard, om te vliegen boven de aarde in het uitspansel des hemels"*, Gen. 1:20, 21. Uit Gen. 1:21 schijnt het dat God ook de vogels uit de wateren schiep. Maar in Gen. 2:19 wordt duidelijk gesteld dat de vogels *uit de aarde* geformeerd zijn. Misschien zijn watervogels wel uit water en aarde, dat is, uit slijk geschapen. Dus de hemel, aarde en het firmament werden *uit niets* geschapen. Maar de versiering van de aarde zoals planten en bomen bracht God *uit de aarde* voort. En ook het dierlijk leven en vogelleven: *"Alle gevogelte naar zijn aard"*. Dat wil zeggen, alle soorten vogels.

De natuurkundigen schrijven dat er van de verschillende vogelsoorten thans 413 voorkomen in Israël; verdeeld in 143 standvogels, 58 zomergasten en 67 wintergasten; de overigen zijn trekvogels, dwaalgasten en ondersoorten.

In de Bijbel worden ongeveer 35 soorten genoemd, waar wij iets van kunnen leren. Hoeveel we daarin komen weet ik niet.

Toen God de vogels geschapen had zegende Hij hen: *"Het gevogelte vermenigvuldige op de aarde"*, Gen. 1:22. De drang om te paren, de kracht om eieren te leggen en uit te broeden, de kunst om uit het ei te komen en te groeien, ligt allemaal besloten in deze Goddelijke zegen. Uit kracht van deze zegen zullen de vogels in stand gehouden worden zolang de wereld bestaat.

"En God zag dat het goed was", Gen. 1:21. Dat betekent dat de Heere met vermaak zag op hetgeen Hij die dag geschapen had. En dat Hij zich verlustigde in Zijn werken. Nu, als God Zijn blijdschap toont over de schepping van de vogels, mogen wij er dan ook ons vermaak niet in vinden? David gaat ons voor in Psalm 104. Hij vergeet de vogels niet, omdat God ze niet vergeet. En in Psalm 148 wekt hij de mens en de vogels op om God te loven, te prijzen en te zingen. Dit is het grote doel van de schepping: om God er in te zien en te bewonderen. Als je een kievit, of een pauw goed bekijkt, zie je zijn Maker er toch wel in?

De hele aarde zag er toen al schitterend en prachtig uit. Maar God ging verder om ze te bekronen. Op de 6e dag schiep God de dieren. Toen was Zijn werk nog niet af. Hij gaf de aarde, de dieren en de vogels een koning en een koningin, de mens. Iemand die ver boven hen uitstak. Toen God de mens schiep gaf hij hem heerschappij over de vissen in de zee en over *het gevogelte* en over het vee en over de gehele aarde. Bovendien stelde God hun voeding vast. De mens kreeg het zaadzaaiende kruid. Dat zijn boomvruchten en gewassen zoals granen en dergelijke. De dieren en de *vogels* kregen het groene kruid des velds, dus alle soorten gras. Sommige geleerden menen dat daar ook zaadjes, bladeren en al wat bij het gras behoort, inbegrepen wordt.

De naamgeving

Dat was nog het enigste niet wat er op de 6e dag gebeurde. God leidde alle dieren en vogels tot Adam om te zien hoe hij ze noemen zou, Gen 2:19. Zie je welke grote wijsheid Adam bezat om alle dieren en vogels een gepaste naam te geven overeenkomstig hun aard? Misschien denk je bij jezelf of die namen nog in gebruik zijn? Om dat te weten zouden we de taal moeten kennen waarin Adam sprak. Godzalige schrijvers en taalkundigen, zoals b.v. Bunyan en onze kanttekenaars dachten dat het de Hebreeuwse taal is geweest. Dat is goed mogelijk, want de namen van de eerste mensen zijn ook in het Hebreeuws. En Gods naam Jehovah is ook Hebreeuws. Noach is een Hebreeuwse naam, die hij vóór en na de Spraakverwarring droeg. En God deed die taal een grote eer aan als Hij van de hemel in het Hebreeuws tot Israël sprak, bij de Sinai. Bovendien sprak Jezus dikwijls in het Hebreeuws, hoewel in Zijn dagen het Aramees gesproken werd, Hand. 26:14. Paulus sprak tot de Joden in het Hebreeuws, Hand. 22:2. En hiermee is het wel duidelijk, naar mijn gedachten, dat Adam de Hebreeuwse taal sprak, temeer omdat Christus de zonden van de taal waarin Adam sprak moest verzoenen. Goed, als dat zo is geweest waren de vogelnamen oorspronkelijk Hebreeuws. Sommige namen waren ontleend aan de klank bijv. de kievit, die in het Hebreeuws natuurlijk net als in het Nederlands wordt uitgesproken: *kiewiet*. Anderen worden genoemd naar hun karakter. Toch denk ik dat de meeste oorspronkelijke namen verloren zijn gegaan.

Als nu iemand van de jongens of meisjes goed heeft opgelet zal hij vragen: "*Is de schepping van de dieren en van Adam, de benaming van de dieren en de vogels, de schepping van Eva, allemaal op de 6e dag gebeurd?*" Nou, nu vraag je wat. Er zijn Godgeleerden die onder andere hieruit besluiten dat de 6 scheppingsdagen, 6 oneindige lange perioden geweest zijn. Dat verzinsel maken ze, omdat ze wel de evolutieleer verwerpen maar toch naar een tussenoplossing zoeken. De evolutietheorie leert dat de stofjes tot eencellige diertjes werden, die diertjes werden uiteindelijk apen, de apen werden mensen. Gisteren zijn we met ons gezin naar Blijdorp geweest. Daar hebben we die apen gezien, waaruit de mensen voortgekomen zouden zijn, volgens de aanhangers van evolutietheorie. Maar die leuke apen in hun kooien hebben niet gezondigd en moeten niet voor God verschijnen. Maar die geleerden zullen, indien zij zich niet bekeren, eens in Gods gericht beven.

Gods woord noemt een '*dag*' vanaf het ogenblik dat de zon opgaat totdat ze weer ondergaat. En van zonsondergang tot zonsondergang wordt een *nacht en dag* genoemd, dus 24 uur. Dat al die gebeurtenissen van de 6e dag op één dag plaats gevonden hebben, valt moeilijk te geloven. Het kan zijn dat Adam en Eva na de 7e dag

verder zijn gegaan met de naamgeving. Maar gissen is missen. Dus jongelui, ik weet het ook niet.

We zagen dus de schepping van de mens en in het bijzonder van de vogelwereld. Kijk nog maar eens naar dat heilige mensenpaar. Zij leven in een volmaakte en zalige harmonie met hun Schepper. Ze verlustigen zich onafgebroken in Hem. Ze prijzen en zingen Zijn lof. En daarbij worden ze geholpen door de vogels. Ze wekken elkaar op om op de schoonste toon Gods lof te zingen en te fluiten. Ze hebben geen orgel of ander muziekinstrument nodig om hun traag gemoed wat op te wekken of de zang te begeleiden. Nee, kun je denken. De zangvogels begeleiden de mens in de zaligste en zoetste harmonie, die boven al ons begrip is. En dat lieflijk gefluit van de vogels gaat vergezeld met onderlinge signalen die ze elkaar geven. Alles ademt een weergaloze vrede en vreugde, te midden van de prachtigste en schitterende kleuren van de boom- en plantengroei. Er is vrede met God en vrede met de mens en vrede met de vogels. De ooievaar vlucht niet als hij Adam en Eva aan ziet komen. Ook hebben de vogels vrede met de andere dieren. De lammergier loert niet op een schildpad om hem te grijpen, omhoog te voeren en dan op de rotsen te laten verpletteren en hem op te eten. Alles ademt vrede.

De zondeval van de mens en de gevolgen voor dieren en vogels

Nu komen we tot de zondeval van de mens, de koning van de aarde en dus ook de koning van het vogelrijk. Jongelui, het is voor mij echt niet mogelijk om het duizendste gedeelte van onze rampzalige val in Adam te beschrijven. Dat is hier ook de plaats niet. Door onze zondeval verloren we Gods gunst en gemeenschap. En daarin bestaat het geestelijk leven. Gods Geest drukte in Adams ziel Gods beeld. En Gods beeld gaf aan Adam een vorstelijke majesteit over het dieren- en het vogelrijk. Nu is de harmonie tussen de mens en zijn Schepper verbroken en bij gevolg ook de harmonie tussen de dieren onderling. En ook tussen de mens en de vogelwereld. Dat komt omdat de zonde, de vloek en de dood brengt op de mensen, de dieren en de vogels. Waarom op het dieren- en vogelrijk? Die hebben toch niets gedaan? Wel, omdat ze bij de aarde behoren. En de aarde was het gebied en domein van Adam en Eva. Als jullie en ik Adam en Eva hadden zien lopen tussen de dieren en de vogels, dan zouden we uit eerbied en schaamte onze ogen neerslaan. Zo'n vorstelijke majesteit lag er op die mensen. Nu, door de val verloor Adam Gods beeld en kwam hij onder de vloek en de dood; en ook zijn gehele domein, de aarde met alles wat daarop was. Weet je nog meer redenen waarom Adam zijn recht op de schepselen verloor? Omdat de satan zijn beeld op Adam afdruckte. En zo'n gevallen mens, zo bedorven, kenden en erkenden de dieren en de vogels niet meer. Adams gebied viel nu ten prooi aan de satan. Evenals een koning als hij een anderen koning overwint, dan valt het overwonnen gebied onder de nieuwe heerschappij, niet gewillig maar gedwongen. Paulus leert dit woordelijk in Romeinen 8:19-22: *"Want het schepsel, als met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods. Want het schepsel is der ijdelheid (= verderfenis) onderworpen, niet gewillig maar om diens wil die het der ijdelheid onderworpen heeft."* In hoever de dieren- en vogelstand in de herschepping van de hemel en aarde zal hersteld worden, is voor mij te hoog en moet ik laten rusten.

In het kort, nu was het gehele dierenrijk, waaronder ook de vogelstand in de grootste verwarring en ellenden. Roofzuchtig en hatelijk, maar ook schuchter en vreesachtig

tegenover de mens en tegen elkaar vanwege de vloek op de zonde. En jongens en meisjes, het is een gevolg van de zonde als je 's winters ziet, dat er vogels doodvriezen of doodhongereren. Het is door de zonde als je 's zomers de vogels ziet snakken naar water of naar lucht als 't erg warm is. Het is door de zonde als je vader een vogel dood rijdt en verpletterd onder de wielen van de auto. Het is door de zonde als je leest van de gekke experimenten die ze met onschuldige vogels uitvoeren. We moeten dus de vogels verzorgen, alhoewel, wij mogen ze geen menselijke eer bewijzen. Want het is een vorm van ongekende wreedheid, dat vogels beschermd worden, -terecht- maar dat ongeboren kinderen op grote schaal gedood worden. Vinden jullie dat ook niet erg?

De vogelsoorten

De vogels zijn door natuurkenners in soorten verdeeld. De raaf is de grootste van de zangvogels. Misschien denk je: 'Nu kun je toch wel zien dat je van vogels geen verstand hebt.' Ja, maar het is geen uitdrukking van mezelf, maar van de wetenschappers. De natuurkenners hebben de vogels ingedeeld in klassen, orden, families en soorten. Dat is wel heel overzichtelijk, maar er zit een addertje onder het gras. Dat systeem rust op de zienswijze van Darwin. En Darwin gaf in de vorige eeuw de stoot voor de evolutietheorie. Volgens hem waren er eerst de eencellige dieren. Die groeiden tot amfibieën, dieren die op het land en in het water leven. Die ontwikkelden zich tot een *'oervogel'*. Vanuit de oervogel kreeg je verschillende soorten en die ontwikkelden zich tot de vogelstand, zoals wij die nu kennen. Voor de indeling kijken ze naar *bepaalde kenmerken* van vogels en zo passen ze die in een systeem. Op zich niet verkeerd, maar het doet vreemd aan als de kraai gerangschikt wordt in de klasse van de zangvogels, evenals b.v. de hop, die ook een roofvogel is. Horen jullie wel eens kraaien zingen, jongens en meisjes? Ze geven wèl geluid, kraaien krassen. Als we ze zouden indelen naar hun eet- en voedselgewoonten dan behoren ze thuis bij de roofvogels.

Gemakshalve maken we wel gebruik van het gangbaar systeem, maar de Bijbel heeft een ander systeem. Daar wordt de vogel en de dierenwereld beschreven naar hun *levenswijze*. Dat noemt men hun biologisch gedrag. In het Oude Testament wordt er verder verschil gemaakt tussen reine en onreine vogels. Maar dat verschil is na de komst van Christus weggenomen. Wij houden ons aan de gewone indeling van roofvogels, zangvogels, watervogels, tamme vogels. e.d.

Als ik zie welke boekjes jullie op school gebruiken, weten de kinderen daar al meer vanaf dan velen denken. Jullie hebben geleerd wat roofvogels zijn. Die vervullen in de natuur een heel belangrijke functie. Zij zorgen ervoor dat een bepaald dier of vogelsoort niet gaat overheersen. Er zijn er die andere dieren en vogels doden en die als hun prooi opeten. Anderen eten alleen dood aas. Zij hebben een sterke snavel waarvan de bovenkant haakvormig is omgebogen. Ze hebben ook krachtige poten en klauwen en een ruwe zool. Zo, dat was het dan. De volgende keer gaan we de eerste vogel bekijken.

2. De raaf

De raaf wordt in het Hebreeuws '*oreb*' genoemd. Dat betekent: '*de zwarte*'. De raaf is een prachtige zwarte vogel met een gouden glans op zijn verenpak. Hij komt in Zuidoost-Europa en in het Midden-Oosten veel voor. Hij lijkt wel op een kraai maar is heel wat groter. Sommige schrijvers zeggen dat de zwartheid van de kraai een beeld is van de zwartheid van de natuurlijke mens. En zeker, zwartheid is een kleur die in de Bijbel de zonde, ellende, rouw en dood afbeeldt. Maar de *zwartheid van de raaf* wordt niet als een beeld van de natuurlijke mens gebruikt. We vinden zelfs het tegendeel in Hooglied 5:11.

Raven zijn echte roofvogels. Er wordt natuurlijk niet voor niets gezegd: *Hij steelt als de raven*. Raven kunnen soms heel merkwaardig doen. Kort geleden stond het volgend verhaal in het R. D.

"JERUZALEM - Een vlucht raven, vijftig tot zeventig in getal, heeft zaterdag in een Israëliisch stadje een flatgebouw aangevallen. De vogels vlogen door en tegen ramen, brachten bewoners in paniek en verwondden een man. Dit heeft de politie bekendgemaakt. Functionarissen van de Israëliische milieubescherming moesten twee vogels doodschieten voordat de aanvallers zich lieten weggagen. Het incident gebeurde in Kiryat Hayim, bij de noordelijke havenstad Haifa.

Raz zei dat de politie de milieubescherming had gewaarschuwd, die daarop met luid loeiende sirenes en ander lawaai had geprobeerd de vogels te verjagen. Toen dat niet lukte schoten zij twee raven dood, waarop de vogels wegvlogen, maar later weer terugkeerden. Met nieuwe schoten in de lucht lukte het eindelijk de aanvallers definitief weg te jagen.

Deskundigen van de milieubescherming zeiden dat de aanval het gevolg kon zijn van pogingen van mensen om een ravenjong te stelen. Zij zeiden dat raven menselijke vijanden maandenlang in de gaten kunnen houden en vergeldingsaanvallen op hen uitvoeren: De milieubeschermers waarschuwden dat nieuwe aanvallen niet uitgesloten waren, zeker nu twee van de raven bij het flatgebouw waren afgeschoten."

De eerste vogel die we in de Bijbel tegenkomen is *een raaf*. Die komt voor in verband met Noach en de ark. Je weet dat van elk vogelsoort er 7 paar in de ark kwamen zodat de vogelstand tijdens de zondvloed niet zou uitsterven. De Heere wilde niet dat er vogels *op* de ark zouden blijven zitten tijdens de zondvloed. De Heere wilde dat er alleen *in* de ark menselijk en dierlijk leven overbleef. Natuurlijk geen vissen. Die konden overleven buiten de ark. De kinderen weten misschien wel welke geestelijke betekenis dat heeft. Anders vraag je het maar aan je ouders of op school.

Toen Noach acht maanden en drie weken in de ark was, deed hij het raam open en liet een raaf uit. Mozes zegt dat die raaf dikwijls heen en weder ging, totdat de wateren van boven de aarde gedroogd waren, Gen. 8:7. Ongeveer een maand later bleef de raaf weg omdat er genoeg resten van dode dieren en mensen op de aarde te vinden waren.

Daarna liet Noach een duif uit die spoedig terugkeerde. Veertien dagen later bleef de duif ook weg. Het gedrag van deze vogels gaf Noach kennis hoe het met de toestand van de aarde gesteld was.

Met de tegenstelling tussen de raaf en de duif wil de Heere ons leren dat er twee groepen mensen op de aarde zijn; bekeerd en onbekeerd. Waarin is de raaf een beeld van de onbekeerden? Probeer dat eens te bedenken.

Sommigen denken dat de raaf nooit meer naar de ark terugkeerde, maar dat gaat niet helemaal op. Mozes zegt dat de raaf dikwijls heen en weer vloog. De kanttekening schrijft daarvan dat de Hebreeuwse tekst letterlijk luidt: *"en die uitging, uitgaande en kerende totdat de wateren van boven de aarde gedroogd waren."* Daaruit concludeert men dat de raaf van de aarde op de ark vloog en zo telkens op en neer. Terwijl de duif door Noach binnen de ark gehaald werd. De tegenstelling ligt dus in hun verschillende aard, levens- en voedingswijze.

Je moet even indenken, jongens en meisjes, toen de bergen droog vielen, zat Noach in de ark op een hoge bergtop. Hij zag vanuit het raam alleen de kale bergtoppen. maar wist niet hoe de toestand in de dalen was. Daarom liet hij een raaf uit. In het eerst kon ze nog geen voedsel vinden. Raven zijn landroofvogels die van kleine dieren en voedselresten leven. Na een maand vond de raaf op aarde haar element. De duif kon toen nog geen voedsel vinden, want die leeft van zuivere granen en zaadjes.

Nu, zo kan een mens van nature ook buiten de ark leven. De ark ziet op Christus. In Hem alleen is behoud. Maar de natuurlijke mens leeft in zijn element in en op de aarde. In aardse dingen te bedenken en te doen. Onze natuurlijke aanleg is de zonde. De vuile, hebzuchtige, smerige zondelusten naar van alles en nog wat. De *'stank van de zonde'* zit in ons bloed.

Een raaf staat bekend om zijn *roofzucht*. Wij zijn *errovers* Gods en van onze naasten. Het is waar, wij kunnen voor de uitleving van de zonden bewaard worden, maar daardoor is onze aard niet vernieuwd. Ja, velen kunnen uitwendig op de ark komen, naar de aarde heen en weer vliegen, van de wereld naar de waarheid, maar daardoor zijn we nog geen duif die door Noach wordt binnengehaald. Och, de diepte van onze verloren staat is onbeschrijfelijk. Maar gelukkig, wij leven nog en we kunnen nog uit die toestand verlost worden.

De tweede keer na de zondvloed dat we over raven lezen is in Job 39:3. Daar komen we een nest met jonge raven tegen. De Heere wijst er Job op. Hij wil Job beschamen. Daartoe toont de Almachtige Zijn grote werken in de natuur, o.a. in de vogelwereld. God zegt: *"Wie bereidt de raaf haar kost als haar jongen tot God schreeuwen, als zij dwalen omdat er geen eten is?"* Jonge raven zijn nestblijvers, totdat ze helemaal zelfstandig zijn. Nu staan raven erom bekend dat ze zoveel eten. Voor een nest met drie à vier jongen, die zo hard groeien, is heel wat voedsel nodig. Het ouderpaar dwaalt en vliegt af en aan om de kost op te scharrelen. Maar er zijn plaatsen, zoals in de woestijn waar niet zoveel te halen is, Jesaja 34:11. Job woonde dicht bij de woestijn van Arabië, Job 1:19. Het beeld van uitgehongerde en krijsende raven begreep hij heel goed. Nu bedoelt de Heere: *"Job, u weet toch wel dat Ik in Mijn voorzienigheid de raven voedt? Als Ik het krijsen van de jonge raven verhoor, zou Ik, de Almachtige, u dan niet verhoren? Kan Ik u niet uit uw doodsnoten redden?"* Hetzelfde vinden we ook in Psalm 147:9. *"Die het vee zijn voeder geeft, aan de jonge raven als ze roepen."*

De derde keer dat we van raven in de Bijbel lezen is in Leviticus 11:15. Dit wordt herhaald in Deut. 14:14. *"Alle raaf naar haar aard."* Haar aard betekent: *alle soorten*

raven. Thans zijn er drie soorten in Israël bekend. Raven werden door de Heere onrein verklaard. De Heere stelde een jaar ná de uittocht uit Egypte de wet in tussen reine en onreine vogels. Reine vogels mocht men eten en de andere niet. De scheidslijn tussen rein en onrein loopt zo ongeveer tussen *roofvogels* die het vlees van andere vogels of dieren eten en tussen *zaadetende* vogels. God wilde Israël hiermee leren dat er reine en onreine mensen en dingen in de kerk zijn.

Paulus zegt dat het *ook voor ons geldt*, Titus 1:12, 15. Van nature zijn we allen onreine zondaren. Hoe kan iemand rein worden? Door wedergeboorte en rechtvaardigmaking. In de wedergeboorte scheidt de Geest van God een nieuwe aard en natuur in de uitverkoren zondaar. Dit leven is volmaakt. Het heeft de neiging om naar boven te vliegen. Dit geestelijk leven ontvangt zijn oefeningen en heeft zijn groei. Maar Gods kinderen blijven hun oude, gevallen en onreine natuur ook houden tot de dag van hun dood. Daarom moeten ze leren welke daden en godsdienstige verrichtingen uit de *oude* natuur voortkomen en welke uit de *nieuwe* natuur zijn.

De vierde keer dat we met raven te maken krijgen, is in Spreuken 30:17. "*Het oog dat de vader bespot of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken en des arendsjongen zullen het eten.*" Salomo heeft in Spreuken al veel waarschuwingen gedaan aan de kinderen om hun ouders te gehoorzamen. Agur doet er nog een ernstige bedreiging bij. Gehoorzamen moeten wij niet alleen onze ouders, maar allen die over ons gesteld zijn. Dus ook de meesters en de juffrouw, voorgangers en overheden. Met je vader spotten, dat is erg. Cham en Kanaän spotten met Noachs naaktheid. En God strafte het. Met Gods kinderen spotten is het dwaaste wat je kunt doen. De Heere straft dat altijd, vroeg of laat. Daar zijn heel veel voorbeelden van, maar meestal houden ze dat voor zichzelf.

Je moeder ongehoorzaam zijn, en blijven is ook erg. Dat komt vooral voor bij grote jongens. Soms zeggen ze: '*Wat geef ik om dat mens, ik steek er een kop bovenuit*'. Nu, dat je goed gegroeid bent is gezond, maar dat kleine '*moedertje*' heeft toch zeggenschap over je.

Spotten en tegenspreken doet men met de *mond*. Waarom spreekt Agur dan over een *oog* wat z'n vader bespot? Wel, omdat spotten met een verachtelijke blik in de ogen samengaat. Dat snijdt in de ziel van de ouders. Vanzelf mogen ouders er ook geen aanleiding toe geven, want dan zijn ze beiden schuldig. En dat gebeurt ook nog al eens een keer. Agur spreekt hier ook niet van de kleinere daden van ongehoorzaamheid. Hij bedoelt de kinderen die met God en gebod breken. Die maken zich soms schuldig aan misdaden waarop vroeger in Israël de doodstraf op stond. B.v. afgoderij, waarzeggerij, Godslastering, grove sabbatsschending, diverse soorten van ontucht en ook het nalaten om de Paasmaaltijden mee te eten. In Israël werd zo iemand gestenigd en soms werd zijn lijk opgehangen. Dan kwamen de raven om hem op te vreten. Raven pikken dikwijls eerst naar de ogen. Misschien zal iemand denken dat Agurs waarschuwing in ons land niet opgaat, want de doodstraf is er bij ons niet meer en raven bij de beken evenmin. Dit is ook wel zo, maar wij geloven toch allen wel dat de Heere Zijn bedreigingen volvoert, al is het op een ander manier. De voorbeelden liggen voor het grijpen. De Heere beware ons!

De vijfde keer dat we van een raaf lezen is in Hooglied 5:11 "*Zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf.*" Een oneindig verschil met de vorige tekst! Salomo ziet op Christus als de gehoorzame Knecht van de Vader. Hij beschrijft Hem naar Zijn

Goddelijke en menselijke natuur, dus als Middelaar, onder het beeld van een knappe man. Een raaf heeft een diep zwarte kleur en een gouden glans op haar verenpak. Nu, gekruld haar, zo zwart als een raaf is onder alle volkeren een sieraad en schoonheid. Het is een bewijs van jeugdigheid. Maar er zit een negatieve kant aan. Mensen met zwart haar worden dikwijls vroeg grijs, of je ziet de grijsheid gauwer als bij iemand anders. Met het zwart gekrulde haar van Christus bedoelt Salomo dat Hij een schoonheid bezit, die alle beschrijving te boven gaat, die ook niet vergrijsst. O ja, *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen daarom hebben U de maagden lief!* Hij is bovenmate schoon vanwege Zijn Goddelijke eigenschappen. En vanwege de zalving van Zijn menselijke natuur, met de Heilige Geest. Deze schoonheid kan na Zijn opstanding nooit meer bevlekt worden, verminderen of verouderen. O neen, Christus heeft een eeuwige jeugd. Hij is de Opstanding en het eeuwige Leven. Is Hij ons vertrouwen en onze liefde niet eeuwig waard? Als wij onszelf midden in de dood voelen liggen, laten we dan naar deze Levensbron gaan om Geest en leven.

Voor de zesde keer komen we raven in de Bijbel tegen in 1 Kon. 17:3-7. Bij de beek Krith. 'Kijk, daar zit de profeet Elia'. Door de Heere geroepen om het rechtvaardig oordeel over Israël aan te zeggen. Heeft Elia nu helemaal geen toehoorders meer? Neen, de mensen luisteren liever naar de Baälsprofeten. En de profetenscholen dan, waar zijn die gebleven? Honderd profeten des Heeren zijn ondergedoken in twee spelonken, elk vijftig man. Obadja onderhoudt ze daar met brood en water, 1 Kon. 18:13. Die hadden het ook niet breed tijdens de hongersnood. Maar ze hadden gelukkig gezelschap van elkaar. Elia zit alleen. Heeft hij geen gezelschap? Ja hij heeft Zijn zalige Verbondsgod. Nu, dan heb je alles, al is 't dat heel de wereld een hekel aan je heeft. Heeft Elia nog meer vrienden? Ja, daar komen de raven naar hem toe. Ze brengen voedsel naar hem. Dat is toch wel heel bijzonder, roofvogels die voedsel brengen. Er is zo'n grote schaarste door de droogte en toch brengen ze elke morgen brood en vlees en 's avonds weer. Je ziet, de Heere laat Zijn knecht geen droog brood eten, Hij geeft er een lekker stukje vlees bij. Want, je moet niet denken, meisjes, dat het rauw, onsmakelijk vlees was. De Heere zorgt, en dan nog wel door de hongerige roofvogels.

Er was vroeger een vrouw, een kind van God, die geen aardappels meer had. Ze kreeg wel een rat. Toen bracht die rat elke morgen een grote aardappel bij de schuur. En daar leefde ze van. Nu was er in de omgeving een boer die daar van hoorde. Hij bracht haar een zak aardappels. Maar toen die boer geweest was kwam die rat niet meer. Zo zie je, de Voorzienigheid Gods gaat over alle dingen. Ratten en raven vergaan en boeren sterven, maar gelukkig, Elia's God leeft nog, zorgt nog en regeert tot in eeuwigheid!

God zorgt als het leed genaakt,

Dat hij niet gans terneder stort,

Dat hem geen been gebroken wordt,

't Is God Die hem bewaakt. (Psalm 34:10)

Nu laten we Elia achter en gaan naar Eén Die oneindig meer dan Elia is. Och, of we maar eens in waarheid tot Hem kwamen!

De zevende keer. De Heere Jezus waarschuwt Zijn discipelen tegen ongelovige bezorgdheid, Lukas 12. Hij gebruikt het volgende voorbeeld: *"Aanmerkt de raven dat zij niet zaaien noch maaien; welke geen spijskamers of schuur hebben; en God voedt dezelve. Hoeveel gaat gij de vogels te boven?"*

De discipelen waren erg bezorgd. Ze hadden hun beroep voor het grootste deel vaarwel gezegd en waren Jezus gevolgd. De inkomsten van de laatste twee jaar leden eronder. De vissers hadden hun scheepjes niet verkocht, maar voeren zelden uit. 't Is waar, ze deden een goede ruil, want in plaats van vis kregen ze nu de Zoon van God zo af en toe aan boord. Nu buiten Hem kun je gerust alles schade en drek achten. Een beter inkomen bestaat er niet (Spreuken 8:19). Maar ja, waar moeten ze met hun gezin van leven? En hoe zal het in de toekomst gaan? *"Jullie moeten niet zo bezorgd zijn,"* zegt Jezus *"Ik zorg toch goed voor jullie? Heeft het jullie aan iets ontbroken? Kijk eens naar de raven. Die zaaien niet en maaien niet. Ze hebben ook geen voorraadschuur, zomin als u. Maar God voedt en onderhoudt ze. Is God nu uw Vader, zal Hij u dan niet veel meer verzorgen? Hij geeft u het geestelijk en eeuwig leven. Zal Hij uw natuurlijk leven dan ook niet onderhouden? Och mijne vrienden, zo minzaam sprak Jezus hen aan, uw Vader zorgt voor onreine raven, zal Hij dan u niet verzorgen, die Hij zo teer en hartelijk bemint?"*

Nu raakt het tijd om de raven te verlaten en gaan we naar de bekendste vogels uit de Bijbel. Maar dat doen we bij gezondheid een andere keer.

2. De duif

Er is geen vogel die in de Bijbel meer genoemd wordt dan de duif. Het was de bekendste vogel in het oude Israël. En zo is 't ook in ons land. De Heilige Geest wilde zelfs in de gedaante van een duif op Christus neerdalen. Zo neerbuigend is de liefde Gods, dat Hij onder een zichtbare gedaante neerdaalde. Door duiven wil de Heere ons veel verborgen zaken leren. Laten we maar direct teruggaan naar de ark van Noach om hem iets over zijn duifje te vragen.

'Noach, waarom liet u een duif uit toen de raaf niet meer terugkwam?' "Om te kijken hoever de wateren al opgedroogd waren op de aarde". 'Kwam de duif spoedig terug?' "Ja, want zij kon nergens rust vinden, want het water was nog niet helemaal opgedroogd. Ze kon nergens voedsel vinden, daarom kwam zij terug". 'Bleef zij op de ark of in de omgeving ervan, op de bergtoppen?' "Neen, ik stak mijn hand uit het venster en haalde ze naar binnen". 'Hoelang hield u ze binnen?' "Een volle week, toen liet ik ze weer uit." 'Bleef ze lang weg?' "Tegen de avond kwam ze terug met een afgebroken blad in haar bekje. Daaruit begreep ik dat de aarde overal droog was, omdat de bomen weer begonnen uit te lopen." 'Wat deed u daarna?' "Ik wachtte weer 7 dagen en liet m'n duifje uit. Maar ik heb het nooit meer teruggezien". 'Vond u dat niet jammer?' "Neen, want daaruit begreep ik dat er weer leven op aarde mogelijk was. Dat was een onderpand dat wij ook weer uit de ark zouden gaan, om op aarde te wonen".

In deze geschiedenis beschrijft Mozes de tegenstelling tussen een raaf en een duif, zoals we al gezien hebben. Het grote verschil ligt hierin dat een raaf van dood aas en lijken leeft, maar een duif van zuiver voedsel, van granen waar de mensen ook van leven. Daarin beeldt een duif de levendige zielestaat van Gods kinderen af, die alleen door zuiver voedsel van Gods woord gevoed worden. Maar als we de geschiedenis van Noach en de duif in z'n verband vergeestelijken -wat Petrus deed in zijn 1ste brief hfd. 3:21- zien we er veel meer lessen in.

Noachs ingang in de ark is een beeld van de wedergeboorte. De Heere maakt de zondaar eerst gevoelig en levendig onder het oordeel waaronder hij verkeert. Noach werd ook bevreesd onder de aankondiging dat de Heere de hele aarde zou verderven. Als de overtuigde zondaar zijn rampzalige staat inleeft, ziet hij uit naar verlossing. Die wordt hem bekendgemaakt door het Evangelie. Er is behoud in Christus. De zondaar vlucht daarna tot Hem met al zijn schuld. En hierop gaat hij over in de ark. Want het geloof in Christus, hetzij zwak of sterk, is tot behoud van de ziel. Dat gaat soms samen met sterke liefde, vurige hoop en vast vertrouwen. Maar Gods gewone weg gaat daarna naar de diepte. Noach was veilig in de ark, maar in grote wederwaardigheden. 40 dagen en nachten zagen zij geen zon, maan of sterren. Niets dan water, terwijl alles verdrong. Een vreselijke helse wanhoop maakte zich van allen buiten de ark meester. Overal dode mensen en beesten.

Bovendien, hoe lang zou het duren? Noachs behoud ging door het onmogelijke heen. Zijn uitgang uit de ark was dan ook een grote verlossing. Natuurlijk betekent dat niet dat de gelovigen weer buiten Christus gaan. Neen, daarin ligt afgebeeld dat de Heere Zijn kinderen door de ark Christus behoudt en door Hem een recht geeft op het eeuwige leven. Op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, 2 Petrus 3:6 en 13.

Diezelfde lering ligt in de geschiedenis van de duif. De duif was in de ark geweest, totdat Noach haar voor 't eerst uitliet. Zo kan een kind van God jarenlang een gelovige zijn, totdat de Heere hem er radicaal buiten zet. Dan wordt het een verloren zaak. Dan

kan men ook nergens geen rust vinden. Maar dan steekt God de Vader ook Zijn heilige handen uit en brengt de afgesneden zondaar met volle zekerheid in de Ark des behouds. Dus van dit duifje kunnen we verschillende standen in het geestelijk leven leren.

Nu gaan we van Noach naar Mozes.

Vanaf Noachs dood tot de Wetgeving op Sinai was een tijdperk van 500 jaar. Op Sinai werd de offerdienst geregeld. Abraham had al een duifje geofferd, maar Mozes beschrijft in de ceremoniële wetten uitvoerig *hoe* en *wanneer* duiven geofferd moesten worden. Het valt direct op dat duiven en tortelduifjes de enigste vogels waren die op het altaar gelegd werden. In de volgende gevallen moesten er twee jonge duiven geofferd worden:

A. Als iemand gezondigd had moest hij eigenlijk een offer van klein vee brengen, maar als hij arm was gebod de Heere hem 2 jonge duiven te offeren. Eén ten brandoffer en één ten zondoffer. In Lev. 1:14-17 en 5:7-10 staat hoe de priester er mee handelen moest. De kop werd niet afgehakt, maar de priester moest die met zijn nagel bij de nek omdraaien. Het bloed werd aan de wand van het altaar gesprengd en het overige bloed werd uitgeduwd op de bodem van het altaar. De krop met de veren werden als afval bij de ashoop gedaan. Onder de krop moeten we ook het overige spijsverteringskanaal verstaan, met de gal. Dat blijkt uit andere offeranden, want drek mocht nooit en te nimmer geofferd worden. Sommige schrijvers zeggen -m.i. ten onrechte- dat een duif geen gal heeft. Ze halen daar een goede lering uit dat Gods kinderen zich niet zo bitter als gal moeten gedragen als ze kwaad worden. Gods woord leert dat de gal en drek vèr weggegooid, vertreden en vernietigd moest worden. De geestelijke betekenis hiervan is dat de bloedstorting en offerande zagen op Christus. Zonder Zijn bloed en offer is er geen vergeving mogelijk. Als de grote Hogepriester werpt Hij al de drek der zonde in een zee van eeuwige vergetelheid; verre, verre weg. De Heere wil nooit meer aan de zonde van Zijn kinderen denken. Dat is een buitengewoon wonder. Zelfs zitten ze te tobben en te piekeren over hun zonden, die ze zichzelf maar niet kunnen vergeven. En de Heere heeft ze dan allang verzoend en weggedaan. Ik heb het nu over hen die in Christus geloven.

B. Verder moesten er twee jonge duiven geofferd worden bij de reiniging van kraamvrouwen, Lev. 12:1-8. Maria is daar een heel bekend voorbeeld van, Lukas 2:24. Ook als mensen vloeiden, Lev. 15:14 en 29. Bij de reiniging van melaatsen, Lev. 14:22 en 30 en van nazireeërs, Num. 6:10. Zie je nu de reden waarom er zoveel duiven in Israël waren? Duiven mochten ook gegeten worden, Deut.14:11 en 20. Een lekker boutje in de soep.

We zijn nu bij de Psalmen gekomen.

Die slaan we zeker niet over, want Psalmen hebben in alle gemoedstoestanden waarde. David hield van schapen. Hield hij ook van duiven? Jongens, als ik jullie was, dan zou ik aan mijn vader vragen of ik duiven mocht houden. Dan heb je een mooie hobby. En als je vader zegt dat het veel voer kost, dan kun je zeggen dat het niet zoveel is, want duiven mag je niet veel voeren. En als ze oud zijn levert het nog een boutje op voor de soep. Goed, dat daar gelaten.

In Psalm 55:7 staat: *"Och, dat mij iemand vleugelen als ener duive gave! Ik zou heenvliegen waar ik blijven mocht"*. Het is niet precies duidelijk wanneer David deze Psalm dichtte. Waarschijnlijk toen hij voor Absalom moest vluchten. David verkeerde in bijzonder moeilijke omstandigheden. Dat overkomt ons allemaal wel eens, dat je in zulke vervelende en netelige posities verkeert, dat je geen raad meer weet. En dat je geduld opraakt en je krachten uitgeput raken. Maar bij David had het een bijzondere reden dat hij het zo benauwd had. Hij werd achtervolgd. Niet omdat hij iets verkeerd gedaan had, maar omdat hij God vreesde. En omdat de zalfolie van de Heere op hem was. Sommige mensen zeggen dat ze een hekel aan Gods kinderen hebben, omdat ze zich soms zo akelig gedragen, of vanwege hun karakter. Maar de werkelijke reden is meestal de kinderlijke vreze Gods. In elk geval was het dikwijls zo in Davids omstandigheden. Maar David krijgt het grote voorrecht om tot de Heere te naderen en zich onvoorwaardelijk aan Hem over te geven. Hij smeekt om hulp en uitkomst. Tussendoor spreekt hij de zielenwens uit, om weg te kunnen vliegen. Gebeden in nood zijn niet lang. Ze worden wel dikwijls herhaald met zuchten en klagen. David ziet op naar God en tevens ziet hij uit naar middelen om uit zijn narigheid te raken. Daarom zegt hij: *"Och, dat mij iemand vleugelen als ener duive gave"*. Een duif in zijn vlucht pak je niet. Jongens en meisjes, jullie moeten voor de aardigheid eens naar het stadhuis in Middelburg gaan. Daar leven tientallen stadsduiven. Nu moet je eens met zijn dertigen zo'n duif op de grond omsingelen en er steeds dichterbij komen. Je kunt wellicht op een halve meter afstand komen, maar dan vliegt hij wel op. En dan pak je hem met geen zestig armen.

David wil dus zeggen: had ik ook maar vleugels, dan vloog ik weg naar de woestijn en verborg ik mij in de rotsspleten. Dan was ik van al dat gezeur af.

In de volgende Psalm spreekt David weer over een duif: *Jonath Elem Rechokim*, Psalm 56:1. *Jonath* is het Hebreeuwse woord voor duivin. *Jona* is het gewone Hebreeuwse woord voor duif. Eigenlijk is het een mannetjes duif, dus een doffer. (De profeet Jona zijn naam betekent dus letterlijk: Duif.) Psalm 56 begint met: *Een duivin die stom is, in verre plaatsen*. Toen David die Psalm maakte verkeerde hij in net zulke moeilijke omstandigheden als in de vorige Psalm.

De volgende tekst waar David over duiven spreekt is in Psalm 68:14. *"Al laagst gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zult gij toch worden als vleugelen eener duive, overdekt met zilver en welke vederen zijn met uitgegraven géluwen goud."*

Duiven zijn prachtig door hun veren pak. Of het nu sierduiven of postduiven zijn. Wat hen het mooiste maakt is de schitterende glans rond hals en nek. En weten jullie, duivenliefhebbers, wanneer een duif op zijn mooiste schittert?

Er stond eens een oude geofende Christin te kijken bij de duiven van onze jongens. Zij stelde ons de vraag: *"wanneer schittert een duif het meest?"* Wij bleven het antwoord schuldig. Zij beantwoordde haar vraag zelf: *"als de zon erop schijnt"*. Nu, daar heeft die vrouw bevindelijk kennis van. Zij weet wat het is om bekleed te zijn met de prachtige mantel van Christus' gerechtigheid, zoals een *bruid* zich versiert met haar sieraden. De Heere zegt tot Zijn kinderen: *"Gij zijt schoon door Mijn heerlijkheid die Ik op u gelegd heb"*. (Het was Mevr. Vermerris-Geuze, afkomstig uit Ritthem. Ze is nu bij haar Bruidegom).

David spreekt in psalm 68 over de droevige toestand van Gods volk, die tussen twee rijen stenen liggen. Daar bedoelt hij zwartgeblakerde haardstenen mee. Als je daartussen ligt word je ook zo zwart als roet. Maar er is een dierbare belofte voor u. U zult worden als de vleugels van een duif, overdekt en schitterend als zilver en blinkend als geelachtig goud. In Israël zegt men, dat het Hebreeuwse woord *groenachtig* betekent. Nu, dan is het helemaal duidelijk. Een groene, gouden glans bedekt de halsveren van een duif. David bedoelt dat de toestand van Gods volk dikwijls zeer donker is. Zwart van zonden en schande, zwart van smart en rouw, zwart van dienstbaarheid en verdrukking. Maar zij worden ook zwart gemaakt van bespottung en verachting. Er is een boek verschenen in Zuid-Afrika: *Zwart en zwart-gemaakten*. Dit geldt ook van God volk. Maar kinderen Gods, hebt goede moed, zo blijft het niet. De Heere zal Zijn kerk eens reinigen en heiligen. Bekleed met de gerechtigheid van Christus zal Zijn kerk weer schitteren en blinken in de stralen van de Zon der Gerechtigheid.

Gelijk een duif door 't zilverwit,

En 't goud dat op haar veed'ren zit

Bij 't licht der zonnestrallen,

Vèr boven andere voog'len pronkt,

Zult gij door 't Goddelijk oog belonkt,

Weer met uw schoonheid pralen.

(Psalm 68:7)

Een nu moeten in wij nog vluchtig een paar teksten aanwijzen waarin duiven voorkomen

Een heel mooi beeld vinden wij in Jesaja 60:8: *"Wie zijn dezen, die daar komen gevlogen als een wolk, en als duiven tot haar vensters?"* Wij weten allen dat de vliegprestaties van duiven en de kunst om het hok terug te vinden buitengewoon groot zijn. De verste wedvluchten bij ons vandaan zijn naar Barcelona, in zover ik weet. Dat is van Middelburg ongeveer 1150 kilometer regelrecht door de lucht. Een goeie duif vliegt daar zo'n 20 uur over. Postduiven doen hun werk al zolang de wereld bestaat. Denk maar aan Noach.

Nu, in Jesaja 60 is een profetie over de uitbreiding van de kerk door de hele wereld. Velen zullen zich tot de Heere bekeren. Maar zullen die verloren zondaars de woning van Christus kunnen vinden? Ja, evenals de duiven, van een verre afstand. Hoe zullen ze aankomen? *"Bevende als een duif"*, zegt Hoséa in hoofdstuk 11:11. Duiven beven als ze bang zijn, en als je ze laat verschrikken. Ook als ze kwaad worden, dan trillen hun vleugels. Zo zullen de zondaren tot de Heere komen, bevende van angst en van de schrik der zonde en trillende van de toorn Gods en de eeuwige straf.

Dan beginnen ze ook te koeren. Zoals Hizkía zegt: *"Ik kirde als een duif"*, Jesaja 38:14. Kirren is een dof, nederig geluid. Maar wèl een aangename klank. Daarom zegt de Heere Jezus, de Bruidegom tot Zijn bruid: *"Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrots, in het verborgene ener steile plaats; toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet en uw gedaante is lieflijk"*, Hooglied 2:14. Het koeren is een beeld van het klagen en kermen van Gods kinderen, in hun diepe vernedering en verootmoediging, zie Jesaja 59:11 en Ezechiël 7:16. Daarom worden onbekeerde mensen wel eens *'botte duiven, zonder hart'* genoemd, Hoséa 7: 1, omdat ze niet koeren.

Er zijn duiven die nauwelijks koeren. En er zijn sierduiven die wel een mooi verenpak hebben, maar ze kunnen zich niet oriënteren, ze kennen de weg terug niet. Maar de Heere maakt Zijn kinderen als de postduiven, trouw, hokvast, vruchtbaar, nederig, zachtmoedig, vreedzaam, in één woord: oprecht. *"Zijt dan oprecht gelijk de duiven"*; zegt de Heere Jezus tot Zijn discipelen, Matth. 10:16. De Farizeeën lagen op de loer om Jezus en Zijn volgelingen van iets zondigs te kunnen beschuldigen. Die mensen zouden zich als 't ware in duizend bochten moeten wringen om de Farizeeën niet te ergeren. De Heere Jezus leert zijn discipelen hoe ze zich moeten gedragen in de omgang met andere mensen als ze straks gaan preken. Ze moeten eerlijk voor de leer van Christus uitkomen, maar tegelijk geen opzettelijke aanstoot geven. Ook moesten ze niet doen zoals de Farizeeën, alle mogelijke godsdienstige gewoonten erop na houden, want dan waren ze precies eender. Neen, *wees maar voorzichtig als de slangen, maar oprecht gelijk de duiven*, zegt Jezus. Als ze zó leven, vertonen ze het beeld wat Jezus aanspreekt.

Salomo spreekt in het Hooglied zelfs drie keer over duiven en drie keer over duivenogen. *"Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrots"*, Hooglied 2:14; 5:2; 6:9. De Heere Jezus noemt Zijn bruid met de minzaamste en lieflijkste namen. Een duif is in deze teksten het beeld van vrede, liefde, en innige toegenegenheid. De band tussen de duif en de duivin kan bijzonder sterk zijn. Dat blijkt uit het vele roepen van de doffer naar zijn vrouwtje en het trekkebekken met elkaar. Zo is er ook in het geestelijke een innige liefdeband tussen de hemelse Bruidegom en Zijn bruid. Die liefde is onverbreekelijk. Ze is sterker dan de dood. Ze is ook wederzijds. O ja; al hebben de gelovigen er niet altijd het gevoel en de troost van, ze is er toch. Er zijn tijden dat de doffer van de duivin gescheiden wordt. Zo zijn er in het geestelijk leven ook de verlatingen des Heeren, waaronder de ziel lijdt en kwijnt. Maar daarmee wordt de band niet doorsneden. De Heere Jezus roept zijn duiven in de kloven der rotsen toe: *"Doe Mij uw stem horen."* Daar, in de eenzame rotsspleten, is het weerloze duifje veilig, Jeremia 48:28. In veiligheid voor de roofvogels, die er op uit zijn om hen in hun klauwen weg te voeren en daardoor de liefdeband met de doffer te breken.

En Hooglied 1:15 en 4:1 spreekt de bruidegom over de ogen van de bruid: *"Zie, gij zijt schoon, uw ogen zijn duiveogen."* Het oog van de duif is een studie waard. Al de genoemde eigenschappen van een duif blinken in zijn ogen uit. Vooral de vrede, zachtaardigheid, aanhankelijkheid en instinct. Nu, te midden van de onvrede en twist in de wereld en in de kerken genieten de duiven van Christus een zalige vrede en blijdschap in God, die alle verstand te boven gaat. Dit straalt soms letterlijk haar ogen uit. Deze gemoedsgesteldheid is behaaglijk voor de Heere. Daarom zegt de bruid: *Toen was ik in Zijn ogen als één die vrede vindt.*

In Hooglied 5:2 draait de bruid het om en zegt van haar Bruidegom: *"Zijn ogen zijn als der duiven bij de waterstromen."* Duiven zijn schoon en houden van fris water om te drinken en te baden. Water wat in goten blijft staan gaat stinken door de bacteriën. De duiven van Christus beminnen het vers water van Gods Woord en worden ziek van valse leringen. Maar bovenal beminnen ze Hem, Wiens ogen als de duiven bij de wateren zijn. In onze ogen straalt de liefde uit als we iemand beminnen.

O jonge vrienden, een liefdeblijk in de ogen van Jezus te mogen zien, is meer waard dan duizend werelden. In Zijn ogen lees je de eeuwige, onuitspreklijke liefde Gods.

De liefde des Vaders straalt door de ogen van Jezus uit. Niets wat de ziel zó vernedert en vertedert. Kijk maar bij Petrus in de zaal van Kájafas. Petrus had zó zwaar gezondigd en zijn lieve Meester verloochend. Jezus draait Zich om en wat zegt Hij? "Petrus, zo ga je naar de hel?" Neen, één blik met Zijn liefdeogen en Petrus weent zich leeg. Die ogen maken het zwaarste kruis licht en doet in verwondering uitroepen: *"Al wat aan Hem is, is gans begerlijk."* Ik hoop meisjes en jongens, dat jullie en ik dat mogen ondervinden. Het is nu hoog tijd om weer naar huis te gaan.

3. De arend

Een arend, of adelaar is een van de mooiste vogels van heel de wereld. Laten we arend in zijn aard en gedrag maar eens naspeuren.

Het woord *arend* komt in 't Oude Testament 28 keer voor. Maar de bespreking hiervan geeft een behoorlijk probleem. Dat komt omdat het Hebreeuwse woord wat als arend is vertaald, geen arend betekent, maar het betekent: *een gier*. In het Hebreeuws staat er '*nesjer*'. De statenvertalers hebben *arend* vertaald. Dat hebben ze gedaan in navolging van de *Septuagint* Bijbel. Weten jullie welke Bijbel dat is? Dat is een vertaling van de Hebreeuwse Bijbel in het Grieks. Die vertaling is gedaan door Joodse geleerden, ongeveer 250 jaar vóór Christus. En toch is die vertaling *arend* niet juist. 'Nesjer' betekent letterlijk in het Nederlands: *iets wat kaal is*. Nu, dat is een gier. Want een gier heeft een kale kop. Dat staat duidelijk in de Bijbel, daar komen we later op terug. Het Hebreeuwse woord voor *arend* is '*ajit*'. Dat komt overeen met het Griekse woord '*aëtos*', een woord wat in het Nieuwe Testament vertaald wordt met *arend*. Het Hebreeuwse '*ajit*' komt 8 keer in het Oude Testament voor. De statenvertalers wisten niet goed welke roofvogel daarmee bedoeld werd. Daarom vertaalden ze het gewoon: *roofvogel*. Onze statenvertalers wisten vanzelf niet zoveel van de vogelwereld in Israël dan de natuurkundigen nu weten. Bovendien is de kennis van de Hebreeuwse taal enorm toegenomen, na de oprichting van de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem. Onze statenvertaling is één van de beste vertalingen van de Bijbel. Maar met de Hebreeuwse vogelnamen wisten ze soms niet goed raad. Daarom schrijven ze over de vertaling van vogelnamen in de kanttekening bij Leviticus 11, nr. 13: '*in het vertalen van deze namen heeft men gevolgd het meest algemeen gevoelen der geleerden.*'

Nu is de vraag welke vertaling wij moeten volgen, de vogelnamen volgens de Statenbijbel of de vogelnamen volgens de taalgeleerden uit Israël? Het antwoord is niet moeilijk. Wij houden de vertaling aan, die de beste schriftuurlijke bewijzen geeft in vergelijking met de vogelstand in Israël, toen de Bijbel beschreven werd.

Nu gaan we beginnen met de '*ajit*', *de arend*. Dit woord '*ajit*' komt 8 keer voor in het enkelvoud in de Bijbel. '*Ajit*', *of arend* is een eigennaam van de arend. Eigennamen van vogels komen zelden voor in het meervoud, in de Bijbel. Er zijn heel wat soorten arenden bekend. '*Ajit*' is volgens de Hebreeuwse geleerden en havikarend. In Israël is er een serie postzegels verschenen met vogels uit de Bijbel. Eén ervan is de havikarend.

De eerste keer dat wij een arend zien vliegen, is in Genesis 15:11. Abraham offert. "En het wild *gevogelte* kwam neder op het aas, maar Abram joeg het weg." Abram is oud en heeft nog geen zoon. Zal God zijn belofte wel ooit vervullen? De Heere gaat Abram onderwijzen. Abram moet een offer brengen. Tijdens dat offer, dalen *roofvogels* op het dode aas. In het Hebreeuws staat: '*ajit*', wat vertaald is door *gevogelte*. Het zijn dus arenden. Gewoonlijk jagen arenden op levende prooi. Er is maar één soort die ook op aas jaagt. We moeten het waarschijnlijk zó zien, dat deze offerdieren pas geslacht werden. Dan is het vlees nog warm. Vroeger leefden in de buurt van de Jordaan grote troepen arenden. Nu komen ze zelden voor.

Abram jaagt de arenden weg. Dan valt hij in slaap. De Heere openbaart hem dat hij kinderen zal krijgen en dat zijn nageslacht verdrukt zal worden. Tevens zegt de Heere

hoelang dat duren zal: 400 jaar. Dat wil zeggen vanaf de geboorte van zijn zoon tot de dag van verlossing uit die verdrukking, zullen 400 jaar zijn.

Zo doet de Heere nog wel eens. Eerst leidt de Heere Zijn kinderen in de verborgenheid van het volmaakte offer van Christus. En daarna krijgen sommigen ook een gezicht van de Kerk des Heeren op aarde en van de toekomstige gerichten. Maar de Heere openbaart hen óók iets van de verlossing, die in de onvervulde profetie beschreven wordt.

De tweede keer dat de arend in de Bijbel voorkomt is in Job 28:7. "De roofvogel, (= de 'ajit', *de arend*) heeft het pad niet gekend; en het oog der kraai heeft het niet gezien." De roofvogel waar Job over spreekt, is een arend. Een arend heeft een buitengewone scherpe blik. Vanuit grote hoogte speurt hij z'n prooi op, zoals zoogdieren die tussen de struiken zitten en reptielen die tussen gewassen en gras kruipen. Sommige arenden voeden zich met kleine vogels. Een visarend speurt naar vis in zoet- of brakwater. Zodra een arend een beestje op aarde ziet, volgt hij zijn spoor een poosje en dan schiet hij pijlsnel naar beneden en valt erop en slaat zijn klauwen in zijn prooi. Natuurbeschrijvers zeggen dat een steenarend en vleugelspanwijdte heeft van meer dan 2,50 meter en maakt duikvluchten op zijn prooi van 160 km per uur. Daar vandaan heeft de 'ajit' zijn naam te danken. Want 'ajit' betekent in het Hebreeuws: *die neervalt op*.

Nu is de vraag, welk pad Job bedoelt, dat geen arendsoog heeft gekend of gezien. Wel, jullie weten dat Job in gesprek is met zijn vrienden. Zij begrijpen Job steeds niet. Zij zien de bedoeling des Heeren niet met Job. En toch waren het mensen met een scherpe blik. Nu geeft Job hun een flink standje. 'Waarom behandelen jullie mij toch zo hard en beoordelen mij zo verkeerd? Dat komt niet uit ware wijsheid voort. De vreze Gods is de ware wijsheid. Maar dat beoefenen jullie blijkbaar niet. Waar is die wijsheid dan te vinden?' Job beantwoordt zijn eigen vraag: 'Niet bij de dieren, niet bij de vogels, niet in de goudmijnen van de aarde, niet in de diepe afronden van de zee, ook niet in het graf bij de dood.' Maar waar dan wel? *'Bij de Heere: alleen de vreze des Heeren is de wijsheid.'* Als Job zegt dat de ware wijsheid niet bij de *vogels* te vinden is, dan bedoelt hij hoe scherp het oog van een arend ook is, hij kan het pad van de ware wijsheid nooit aantonen. Job neemt hier de arenden voor een symbool van scherpzinnige mensen. Hoe geleerd en gevat ze ook zijn, ze weten niets van de verborgen wegen des Heeren, die Hij met Zijn kinderen houdt.

De derde en vierde keer dat er een 'ajit', een arend in de Bijbel voorkomt, is in Jesaja 18:6: *"Zij zullen te samen gelaten worden al de roofvogels, (is arenden) der bergen en den dieren der aarde. En de roofvogels, (is arenden) zullen op hem overzomeren alle dieren der aarde zullen daarop overwinteren."* Jesaja profeteert over de verwoesting van Morenland, door de Perzen; zie ook hoofdstuk 20:5,6. De verwoesting zal zo groot zijn dat ook de vruchtbare berghellingen een wildernis worden. Daarop zullen de arenden overzomeren, dat wil zeggen, dat ze er zullen *nestelen*. Vanaf het eieren leggen totdat hun jongen zelfstandig zijn, duurt ongeveer een half jaar. Daarna trekken ze naar andere gebieden. Dus arenden zijn ook trekvogels.

Ten vijfde. Jesaja spreekt nóg een keer over de arend. *"Die een roofvogel (is arend) roept van het oosten, een man Mijns raads uit verren lande"*, Jesaja 46:11. De arend

die God roepen zal, is Cores, de koning van Perzië. Het volk van Juda zal naar Babel worden weggevoerd. Maar op Gods tijd zal Cores, de koning van Perzië, wat ten oosten van Babel lag, door God gezonden worden tegen de Babeloniërs om de Joden te verlossen. 'Dat is in Gods raad besloten', zegt Jesaja. En zo is het ook vervuld. Cores had een arend als symbool in zijn vaandel. Zo snel als een arend in zijn duikvlucht, zo snel zal Cores oprukken naar Babel. De stad wordt zijn prooi. Door een krijgslist wist Cores via de rivier die door de stad stroomde, midden in de nacht binnen te dringen. Plotseling stonden de Perzische soldaten in het koninklijk paleis. Heidense geschiedenisschrijvers hebben het uitvoerig beschreven. En 't klopt precies met de beschrijving van Daniël. *'In diezelfde nacht werd Belsazar gedood'*, Daniël 5:30.

Voor de 6e en de 7e keer komen wij de arend twee keer tegen in één tekst. *"Mijn erfenis is Mij een gesprenkelde vogel, (is arend.) De vogelen zijn rondom tegen haar"*, Jeremia 12:9. De erfenis des Heeren is Israël. In deze tekst worden vooral Gods kinderen in het land van Juda bedoeld. Die worden vergeleken bij een gesprenkelde arend op de grond. Dat betekent dat zo'n arend aangeschoten is en nu half dood op aarde ligt. De overige arenden verzamelen zich op 't gewonde dier en vreten het op als hun prooi. In de natuur jagen vogels alleen op andere soorten, behalve als er een uit hun eigen groepen ziek is. Als vogels zoiets doen, dan zeiden wij vroeger: *ze hebben er de pik op*. Zo is het nu ook met Jeremia. Zijn toehoorders zijn de droefgeestige oordeelsaankondigingen beu. Ze willen Jeremia op de een of andere manier tot zwijgen brengen en uit de weg ruimen. Met zijn allen vallen ze op hem aan. Ze hebben de pik op hem. Maar de Heere zegt dat het straks ook zo zal gaan met het hele Juda. De Babelonische soldaten zullen over het land komen en zoals arenden op hun prooi, neervallen op Juda. Zo zullen ze de erfenis des Heeren omsingelen, in hun klauwen grijpen en hun prooi wegvoeren naar Babel. Dan zal er geen verlosser zijn.

8. De laatste keer dat we een 'ajit', een arend in 't Oude Testament tegenkomen is in Ezechiël 39:4: *"Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij en al uw benden en de volkeren die met u zijn; Ik heb u aan de roofvogels (arenden), aan het gevogelte van allen vleugel en aan het gedierte des wouds ter spijs gegeven."* Ezechiël heeft bijzonder veel openbaringen gekregen van toekomstige dingen. Niemand heeft zo uitvoerig geprofeteerd van de herstelling van Juda en Israël als hij. Niet alleen over de terugkeer van Juda uit Babel, maar ook van de terugkeer van Israël uit alle volkeren, *in het laatste der dagen*. Eeuwenlang zal het volk verdrukt, vervolgd, verjaagd en uitgeroeid worden. Maar daarna zullen ze terugkeren naar hun land. En worden ze dan met rust gelaten? Neen, van alle kanten zullen de omliggende volkeren op hen aanvallen om hen uit te roeien. Zal dat gelukken? Neen, want de aanvallers zullen zelf vallen en de strijd verliezen. Die vijandige machten worden aangeduid met de naam Gog, Ezech. 38:3. Sommige Bijbelverklaarders zagen er vroeger een aanwijzing in van Russische machten, omdat er in de Hebreeuwse Bijbel staat: *Gog, de vorst van Ros*. Nu, de uitkomst heeft wel geleerd dat Rusland een grote invloed uitoefende en enorm veel wapens leverde aan de vijanden van Israël. Ondanks de grote overmacht is het niet gelukt om Israël te verdrijven. Als we zien hoe de Heere de laatste 40 jaar Zijn almacht heeft getoond, moeten wij Hem bewonderen en aanbidden in de vervulling van Zijn beloften en dreigementen.

Israël wordt hier vergeleken bij arenden die hun prooi op de slagvelden bemachtigen. Als een arend zijn prooi verslonden heeft, stijgt hij weer op en vliegt naar de bergen. Dat mogen wij van Israël ook verwachten. De tijd komt dat ze opstijgen als arenden, hoger dan de bergen, tot in de hemel. Wanneer zal dat zijn? Ezechiël zegt het in hfd. 39:29: "*En Ik zal Mijn aangezicht voor hem niet meer verbergen, wanneer Ik Mijn geest over het huis Israëls zal hebben uitgegoten, spreekt de Heere HEERE.*"

Ik hoop dat de Heere Zijn kinderen de geest des gebeds zal geven om daarvoor te bidden. Dat moeten jullie ook maar proberen. In deze zaak hebben wij een rotsvaste en onbeweeglijke grondslag van verhooring. Wij weten zeker dat de Heere ons verhoort op Zijn tijd, want Hij heeft het beloofd. Rutherford, een godzalig Schots predikant, schrijft: "Als je een boodschap voor Christus doet, krijg je van Hem een appel." Jullie weten toch wel wat hij daarmee bedoelt?

9, 10. De arend komt vier keer voor in het Nieuwe Testament. Zoals jullie weten is het Nieuwe Testament oorspronkelijk in het Grieks beschreven. In het Grieks staat er *äetos*. En nu stuiten we weer op een taalkundig probleem. Het *Griekse* woord aan *äetos* betekent niet altijd arend maar het kan ook een *gier* betekenen. Ná de Babelonische gevangenschap werd de Joodse literatuur beïnvloed met Griekse woorden. Daardoor wordt het woord '*ajit*' óók voor een bepaald soort gieren gebruikt. Ik weet dat het voor jullie nu ook ingewikkeld wordt, maar ik hoop dat je het toch een beetje kunt volgen. In elk geval is het wel duidelijk dat het Griekse woord *äetos* een arend en een gier kan betekenen.

In Matth. 24:28 en in de gelijklopende tekst Lucas 17:37 staat: "*Waar het dode lichaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.*" De Heere Jezus spreekt over de verwoesting van Jeruzalem. Tevens over het einde van de wereld, omdat Jeruzalems ondergang een type is van de ontzaglijke ondergang van de wereld door het grote gericht. De discipelen begrepen Jezus niet zo goed. Daarom vragen ze aan Hem: 'Waar en hoe zal dat gaan, Heere?' Dat moeten wij ook doen. Wij moeten ook dikwijls vragen: 'wat is dat, wat betekent dat, Heere? Ik begrijp het niet' De Heere Jezus antwoordt Zijn discipelen: 'Waar het dode lichaam is, daar zullen de arenden verzameld worden.' Waarschijnlijk is het een Joods spreekwoord. Daarmee wordt bedoeld, als er ergens prooi is, komen de arenden erop af. Zo zal Jeruzalem een prooi worden van de heidense legioenen, van de Romeinse soldaten. En wat opmerkelijk is, de Romeinen voerden een adelaar, een arend in hun vaandel. Toen ze Jeruzalem veroverd hadden, plantten ze hun Standaard, waarop de arend was afgebeeld, op de puinhopen van de stad.

Sommige Bijbelverklaarders zeggen dat hier eigenlijk gieren worden bedoeld. Gieren leven van dood aas en eten lijken op, zoals dat vroeger heel veel op het slagveld voorkwam. Arenden leven echter van een levende prooi, waarop ze jagen. Toch is er één uitzondering. Steppearenden leven van dood aas. Dat ruiken ze van grote afstand. Arenden hebben niet alleen een scherp gezicht, maar ook een goed reukorgaan.

11. In Openbaring 4:7 staat, dat Johannes vier dieren ziet in de hemel. Dat is een zinnebeeld van de Nieuw Testamentische kerk. Het vierde dier was een vliegende arend gelijk, zie ook Openbaring 12:14. Een arend is majestueus in zijn vlucht. Je moet denken, als een vogel komt aanvliegen met een spanwijdte van meer dan 2,50

meter en hij komt op ons aanstormen, dan willen wij wel een stapje achteruit gaan. De arend is hier waarschijnlijk een type van Gods knechten, die het Evangelie preken met een hemelse en hoge waardigheid. En van Gods kinderen in hun hoge vlucht. De Geest der genade en der gebeden geeft een kind van God vleugelen des gebeds, waardoor ze als op arendsvleugelen opstijgen naar de hemel. Door Christus krijgen ze een toegang tot de Vader, wat een zalige vrede in onze ziel geeft. Daardoor worden wij verheven boven de satan, boven de wereld en ons eigen ongeloof. Al de vijanden des Heeren laten zij dan als een overwonnen prooi achter. Daarom zegt Paulus: *"In Hem zijn wij meer dan overwinnaars"*.

12. Tenslotte wordt de arend genoemd in Openbaring 12:14. De Heere toont aan Johannes dat de Antichrist zal komen, die de kerk langdurig zal overheersen. Wat zal er dan van de kerk overblijven? Een klein overblijfsel. Zal de kerk uitsterven? Neen, aan de vrouw, (een type van de kerk) *worden vleugelen gegeven als van een grote arend*. Daarmee vliegt en vlucht ze weg van haar vervolgers, naar de woestijn. Daar zorgt en voedt de Heere zijn kerk totdat Hij de Antichrist ten onderbrengt. De kerk van Christus is nu ook in de woestijn van de grote wereld. De Heere Jezus voedt en bewaart Zijn volk in de eenzame, huilende wildernis, met zijn Woord. Laat dan de kerk verdrukt en vervolgd worden, laat ze nog zo klein worden, in Christus zijn ze meer dan overwinnaars. Eens komen wij alles te boven. O onuitsprekelijk voorrecht! Straks in de dag der opstanding zullen al de geestelijke arenden van de aarde opstijgen naar de hemel, hoger steeds hoger, door de wolken, boven de wolken, de Heere Jezus tegemoet in de lucht. *"En alzo zullen wij altijd bij de Heere wezen."*

De zwarte arend

Job 39:30-33 biedt ons een beschrijving van een gier, vliegend naar zijn nest. De Heere zegt tot Job: *"Is het op uw bevel dat de arend (nesjer) zich omhoog verheft, en dat hij zijn nest in de hoogte maakt? Hij woont en vernacht in de steenrots, op de scherpte der steenrots en der vaste plaats; vandaar speurt hij de spijs op; zijn ogen zien van ver af; ook zuipen zijn jongen bloed; en waar verslagenen zijn, daar is hij."*

Het mooie is, dat in de Hebreeuwse tekst nóg een roofvogel zit. En nog wel *de zwarte arend*. De vertaling van vers 30b heeft een toelichting nodig.

In het Hebreeuws staat het voegwoord *kie*, wat betekent: want, maar, als en *dat*. Een dubbel voegwoord past eigenlijk niet in het verband, het zou overtollig zijn, want er staat al *en*. Volgens taalkenners is *kie* als een zelfstandig naamwoord, een vogelnaam. De Septuaginta heeft *kie* met *gier* vertaald, en niet als een voegwoord.

In de Dode Zeerollen zijn fragmenten van het boek Job gevonden in het Aramees. De vertaling van die tekst luidt: *Of, is het op uw bevel dat de gier omhoog stijgt, en de zwarte arend (kie) zijn nest in de hoogte bouwt?* Dit is m. i. de juiste vertaling. Ze komt helemaal overeen met de beschrijving van vogelkenners over de zwarte arend: "Het is een uiterst zeldzame broedvogel in de Sinaiwoestijn, van 78-88 cm. Hij jaagt op klipdassen (een soort konijnen) en nestelt op rotsrichels." Hetzelfde als er staat in vers 31: *op de scherpte der steenrots*.

(Zie Dr. B. Jongeling: Een aramees boek Job, Amsterdam 1974.)

Van gieren en arenden kunnen we leren om de natuur schoon te houden. De Schepper draagt er zorg voor (in de dierenwereld) dat de aarde geen stinkende vuilnisbelt wordt.

Maar de Heere heeft Job nog wel wat anders ook te leren. Hij brengt Job onder zijn aandacht hoe Hij alles regeert en bestuurt in de natuur en in de dierenwereld. Job had de Heere beschuldigd van onredelijk bestuur. "*Zult gij Mij verdoemen?*" Vraagt de Heere, Job 40:3. Maar de Allerhoogste toont hem Zijn oppergezag en onnaspeurlijke wijsheid in het dieren- en vogelrijk. En dat mocht Job onderschrijven.

Er ligt nog meer lering in. Een typische eigenschap van gieren is dat ze op lijken van dieren en mensen azen. Een *arend* vangt levende prooi en aast op bloed. Hierin zijn ze een beeld van Gods volk. De Heere Jezus zegt: *Mijn vlees is waarlijk spijs en mijn bloed is waarlijk drank. En wie daarvan eet en drinkt zal in eeuwigheid niet meer hongeren of dorsten.* Christus is verslagen door het zwaard van Gods gerechtigheid en zo is Zijn dood lichaam een geestelijke spijs voor geestelijke arenden. In onze Westerse begrippen klinkt het drinken van bloed weezinwekkend. Maar we moeten onze gedachten aftrekken van menselijke gewoonten en ons alleen houden bij dit Bijbels beeld. Het levert zo'n onbegrijpelijk wonder van Goddelijke liefde op, dat er een eeuwigheid toe nodig is om het te kunnen bewonderen. Je kan zo goddeloos niet zijn, zo vuil als arenden en gieren in een nest, maar het bloed van Christus reinigt van alle zonden.

5. De gieren

Van de arenden gaan we nu naar de gieren kijken. De vorige keer hebben we gezien dat het Hebreeuwse woord *nesjer* 28 keer in de Bijbel voorkomt. Iedere keer wordt het met *arend* vertaald. De statenvertalers kenden de juiste vertaling van *nesjer* nog niet. De eerste geleerde die publiceerde dat *ajit* een arend betekent en dat *nesjer* een gier betekent, was Samuël Bochart. Hij leefde in de 17e eeuw. Sommige mensen zeggen dat het onmogelijk is dat er zo'n vertaalfout in de Bijbel zou kunnen voorkomen. Maar wij moeten altijd bedenken dat vertalen mensenwerk is. Er zijn in het Hebreeuws meer woorden die voor onze vertalers nog onbekend waren. En dat wilden ze zelf grif toegeven. Het is ook zo'n ernstige zaak niet dat het ons in de war zou moeten brengen dat er in de Bijbel arend staat in plaats van gier, want beide roofvogels hebben veel dezelfde eigenschappen. En de geestelijke leringen die in de teksten liggen, zijn dikwijls dezelfde zowel over arenden als van de gieren.

Maar aan de andere kant is het ook waar, dat bijvoorbeeld Job en Mozes, beide vogelnamen hebben gebruikt. Als zij door de Heilige Geest gedreven werden, en duidelijk onderscheid maken tussen een arend en in gier, moeten wij dan die mooie vogels vereenzelvigen? Moeten wij ons houden aan de inspiratie van de Geest of aan de mening van geleerden?

Een *nesjer*, dus een gier, heeft zijn naam te danken aan zijn kale kop. Want *nesjer* komt van het Hebreeuwse werkwoord wat betekent: *uitvallen van haar*. Door haaruitval wordt je kaal. Nu, het karakteristieke verschil tussen de kop van een arend en een gier is dat arenden een *bevederde* kop hebben, dikwijls versierd met een kluif en gieren hebben een *kale* kop. Sommige giersoorten hebben ook nog een kale nek. In de Micha 1:16 staat: "Verwijd uw kaalheid als de arend." Daar staat in het Hebreeuws *nesjer*, wat *een gier* betekent. Een duidelijker bewijs voor gier is niet te leveren, want een arend is niet kaal. Micha moet profeteren over de verwoesting van Juda. De vreemde soldaten zullen grote ellende, rouw en verdriet brengen. In Israël was kaalscheren een teken van rouw. Micha voorzegt dat er een grote rouw zal komen: *maak u kaal en scheer u om uw troetelkinderen*. Dat men de kaalheid moet verwijderen d.w.z. de kaalheid vergroten en uitbreiden. Dus niet alleen moeten mannen hun baard en snor scheren, maar al het hoofdhaar zal afgeschoren worden, als bewijs van zeer grote rouw.

In deze tekst van Micha wordt *nesjer* waarschijnlijk gebruikt als een soortnaam, dat is een verzamelnaam voor diverse soorten gieren. In de meeste gevallen wordt met *nesjer* de vale gier bedoeld in. Israël komen vale gieren heel veel voor. Ze zijn er nu, en waren er vroeger ook veel talrijker dan de arenden. Een vale gier is een forse roofvogel die zich voedt met dierenlijken. Als ze een dierenlijk gevonden hebben, vreten ze zoveel en gulzig, dat ze soms wekenlang genoeg hebben. Daar komt ook onze benaming van het woord *gier* vandaan. Want gier stamt af van *gieren*, d.w.z. begerig zijn, hebzuchtig.

Toen Israël in de Sinai woestijn verbleef, hebben ze ongetwijfeld kennis gemaakt met diverse giersoorten, die daar veel voorkomen. Mozes kreeg van de Heere de opdracht om de onreine vogels aan Israël bekend te maken. In Leviticus 11:13 begint hij met de drie grootste roofvogels die het meeste voorkwamen. Wij gaan ze voor de

duidelijkheid even op een rijtje zetten. Daaruit blijkt dat ook deze vogelnamen bij de statenvertalers niet goed bekend waren.

1. Nesjer vale gier statenvertaling: arend
2. Peres lammergier statenvertaling: havik
3. Ozniejaah oorgier statenvertaling: zeearend

De eerste en de meest voorkomende gier in Israël is de *vale gier*. We gaan er straks verder mee.

De tweede soort wordt in het Hebreeuws *perès* genoemd. Dat betekent doorbreken. De kanttekening wijst erop dat het volgens sommige geleerden de *beenbreker* is. Zo heette de *baardgier* in de volksmond. Maar in Nederland is de meest gebruikte naam de *lammergier*. Deze gier is een majestueuze roofvogel die een vleugelwijdte kan bereiken van 2,80 meter! Hij kan zelfs lammetjes in zijn klauwen meevoeren naar de hoogte. Daar laat hij ze van de rotsen vallen, waardoor ze dood en met gebroken botten in de afgrond storten. Datzelfde herhaalt hij met de beenderen, zodat ze kapot op de grond vallen. Daarna pikt de gier er het merg uit. Natuurkundigen schrijven:

"Het voedsel bestaat in de eerste plaats uit dode dieren of de resten ervan. Ontdekt hij zwakke of gewonde dieren, (vogels) dan tracht hij deze met een krachtige vleugelslag naar beneden te doen storten. Hij eet liever verse kadavers, dan die al in staat van ontbinding verkeren. Ook botten vormen een belangrijk voedselaandeel. Grote beenderen neemt hij mee de lucht in en laat ze vanaf 50 à 80 m. hoogte op de rots te pletter vallen tot ze breken en hij ze kan verslinden. Hetzelfde doet hij met landschildpadden om hun pantser te breken. De legselgrootte is 1 à 2 eieren."

De derde roofvogel die hier genoemd wordt is de *ozniejaah*. Die naam is een vrouwelijke vorm, wat betekent de *krachtige*, de sterke. Bij roofvogels komt het vaak voor dat de vrouwtjes groter zijn dan de mannetjes. *Ozniejaah* is volgens taalkundigen een *oorgier*, de grootste roofvogel die thans in Israël voortkomt. De vertaling zeearend is onjuist. Mozes begint met de *landroofvogels*. Later spreekt hij over de *water- en moerasvogels*. Sommige geleerden denken dat het de *monniksgier* is. Deze roofvogel komt ook in Zuid-Europa voor. Daar wordt hij genoemd de *Europese zwarte gier*. Het is de fanatiekste roofvogel uit het Midden-Oosten. Een prachtige vlieger. Zijn vleugels kunnen een spanwijdte bereiken van wel 3 meter. Dus dat is nogal wat.

Mozes noemt in Leviticus 11:18 nog een giersoort. Er staat in de statenvertaling wel *pelikaan*, maar in het Hebreeuws staat er *racham*. Waarom men dit vroeger vertaalde met pelikaan hopen we later te zien. Het is echter een *aasgier* die voedt zich met resten van hetgeen de andere roofvogels hebben overgelaten. Een heel nuttig werk. De Schepper heeft bij de Schepping al getoond zorg te dragen voor het milieu.

In de opsomming van Mozes worden dus totaal 4 gieren genoemd. Maar in Israël werd een aasgier niet onder de gierenfamilie gerekend. Mozes plaatst de aasgier vóór de moerasvogels. We komen er op terug.

1. Wij gaan nu verder met andere teksten, waar een *arend* in de Bijbel staat, maar waar in het Hebreeuws *nesjer* staat, dus waar een *gier* bedoeld wordt.

In Job 9:26 zegt Job: 'mijn dagen zijn zo snel voorbijgegaan, als een arend naar zijn prooi vliegt'. In het Hebreeuws staat *nesjer*, wat *gier* betekent. Job had aangename en voorspoedige dagen meegemaakt. Dan *vliegt* de tijd voorbij. Maar nu is alles zo anders geworden in zijn leven. Nu zegt hij 's avonds: 'och, dat het morgen was'. En 's morgens zegt hij: 'och dat het avond was. In mijn goede dagen vloog de tijd om, als een gier naar zijn prooi, maar nu duurt de dag eindeloos'. Vogelkenners schrijven: zodra een gier er de lucht van krijgt dat er ergens een dood beest ligt, dan vliegt hij in een razendsnel tempo erop af.

Jonge mensen kunnen dat niet begrijpen dat de tijd zo snel gaat. Ze zien uit naar een levensideaal. En dat duurt soms zo lang. Maar vraag het eens aan oudere mensen. Die zeggen allemaal hetzelfde: *wat vliegt de tijd toch snel. Je leven is zo voorbij*. Daarom zegt de Heere: *'haast u, spoed u om uws levens wil, voordat wij een prooi worden van de wrede dood'*. Want de dood komt als een verslindende gier op ons aangevlogen.

2. Wij gaan nu naar de boeken van Mozes. 'Gelijk een arend (*nesjer*) zijn nest opgewekt, over zijn jongen zweeft, zijn vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op zijn vlerken, zo leidde hem de Heere alleen.' Deut. 32:11,12.

Sommige giersoorten nestelen in rotsspleten en op rotspunten, op ontoegankelijke plekken. Dat wordt gezegd in Job 39:30, Jeremia 49:16 en ook in Obadja vers 4. Gieren hebben gewoonlijk twee à drie jongen. Maar daar hebben ze wel eventjes hun klauwen vol aan! Jonge gieren de staan bekend om hun grote vraatzucht. Ze schreeuwen en krijsen zo hard als ze kunnen. De oude gier staat erbij. Met zijn scherpe blik tuurt hij in de verte of hij ergens wat kan ontdekken. Die oplettende en waakzaam blik wordt waarschijnlijk ook bedoeld in Ezechiël 1:10 en 10:14. Gieren wachten tot hun prooi dood is dan komen ze er met grote zwermen op af en rukken hun prooi uit elkaar met hun sterke klauwen en kromme snavel. Het vlees slokken ze gedeeltelijk op en brengen het naar hun jongen. Die trekken het weer uit de bek van hun ouders.

Vogelkenners schrijven: 'De grote soorten gieren broeden meer dan vijftig dagen. De jongen blijven 3,5 à 4,5 maand in hun nest. Eerst krijgen ze dons, net als de kuikens van andere *dagroofvogels*; na twee maanden krijgen ze veren. Maar ze blijven langer in het nest dan arenden van dezelfde leeftijd. Bij het leren vliegen zijn ze erg hulpbehoevend van hun ouders. Dikwijls vliegen ze in 't begin kleine afstanden van de ene rotswand naar de andere.'

Mozes beschrijft het zo dat de ouders onder de jongen duiken en ze op die manier opvangen. Mozes heeft 40 jaar in die woestijn rondgedwaald met zijn schaapjes, dus we mogen er zeker van zijn dat hij dit tafereel met eigen ogen heeft gezien. De bedoeling van Mozes was voor Israël heel duidelijk. In de rotsachtige Sinaï waren talrijke rotsen waarop gieren leven. De Heere leidde de kinderen Israëls uit Egypte naar de woeste wildernis. Een groot en onervaren volk in de woestijn. Zij hadden het stinkende nest in Egypte verlaten. Niet dat Gosen stonk, maar Egypte wèl, letterlijk en figuurlijk. Ik bedoel wat Mozes zegt: *Het land stonk*, Exod. 8:14. Israël kwam in de grootste engte, tussen de rotswanden in. Farao dreigde hen te pletter te slaan. Wat moest er nu gebeuren? Maar de Heere nam Zijn volk op Zijn vleugelen en droeg hen

door de wildernis en leidde hen veilig tussen de afronden. Er ligt in deze tekst een innige beschrijving over het genadeleven wat elk kind van God ondervindt.

Het complete beeld van een gier en zijn jongen begint *bij de paring* etc. Daar ligt al direct die lering in dat er in het gemoed Gods een onuitsprekelijke drang en liefdedwang ligt om Zijn eeuwige liefde aan mensen mee te delen. Dit is die eeuwige liefde Gods in Christus. Dit is eenzijdig, maar wordt in de tijd tweezijdig. Er zijn mensen die de mond vol hebben van eenzijdige liefde Gods, maar ze zijn uitsluitend werkzaam met hun verstand. Als de Heere gaat werken, worden we er in betrokken.

Een 2^e aspect is *het nestelen en de eieren leggen*. Een zeldzaam mooi beeld van de eerste zaligmakende werkingen van Gods Geest in het allereerste begin. Er staat in Genesis 1: "En de Geest des Heeren *zweefde* op de wateren." In het Hebreeuws staat er niet zweefde, maar *broedde*. Dit koesterend werk, dit verborgen leven wordt in de Schrift vergeleken bij de groei in een ei, bij zaad in de akker en bij andere beelden uit de natuur. Alles toont de verborgen en geheime werking van de Geest des levens.

Een 3^e aspect is als *de eieren uitkomen*. Dat kan vergeleken worden bij de eerste geloofswerkzaamheden, de eerste ontsluitingen in het Evangelie; de werkzaamheden die uit de ontluikende hoop voortkomen en het gebedsleven aan de Genadetroon. En dan wordt dit leven ook zichtbaar voor de mensen. Daarna krijg je de groei. Daar is ook aan verbonden dat ze hun eigen nest gaan bevullen. Dat zijn die eigenbedoelingen, die wettische neigingen van eigengerechtigheid en hoogmoed

Een 4^e aspect is de aandrang om te leren vliegen en de tijd dat de moeder het jong het nest uitstoot. Er is vrijheid in de bevindelijke uitleg hiervan. De een verklaart deze gang bij het sterven aan de wet en het leven des geloofs als Christus Zich in de ziel openbaart. Ds. van Reenen gaat verder en verklaart dit bij de zekerheid des geloofs, als de diepe val bevindelijk wordt ingeleefd en de Heere Jezus pijlsnel afdaalt om de ziel te redden en iemand de volle zekerheid des geloofs te geven. Eén ding is duidelijk, hoe je het ook verklaart, het fladderen en vliegen is een prachtig beeld van het geloof. Want dat is een eeuwige onmogelijkheid, wat de Heere je alleen maar kan leren. Deze levensfase van leren vliegen, kan je ook weer verschillend opvatten. De een leert dit in korte tijd, de ander doet er zijn hele leven over. Een jonge gier, uitgebreed door het werk van de Heilige Geest, kan nooit te pletter vallen, van Gods kant bezien. Maar wél van zijn eigen kant gezien. Vandaar dat bekommerd leven, de angst dat het allemaal weer overgaat of dat het maar nabijkomend werk is.

Iemand stelde een vraag aan een bekeerde man, *wat moet een jong nu doen als zijn vleugels gebroken zijn, omdat hij te onvoorzichtig vloog*. Ik bedoelde de vleugels van geloof en gebed. Want dan kan je niet meer opvliegen. Die man begreep het heel goed en zei: *"Er zal genezing onder Zijn vleugelen zijn"*. Een kind van God kan als een stomme en een dode hond voor de Heere liggen, die geen twee woorden aan elkaar kan rijgen om te bidden. Dan moet hij van zijn steunen op zijn gebedsleven afgebracht worden. Om uit te zien naar de vleugelen van Christus. Naar Zijn Voorspraak en Tussentreding. Daar alleen is veiligheid. Ons gebed telt niet mee. Maar Zijn voorbede redt van de dood. Daar krijgt die grote Gier de grootste waarde!

Maar ik moet er nog iets aan toe voegen. Vroeger werd het beeld ook wel voor een andere zaak gebruikt. Als iemand hinkte op twee gedachten, tussen God en de wereld, dan werd er wel eens gezegd: *'t Is te hopen dat God hem over de rand van zijn nest*

duwt. En dan bedoelde men er niets anders mee dan dat de Heere Zelf de doorslag in de keuze van het nieuwe leven wilde uitwerken en deed doorbreken.

3. In Spreuken 30:17 staat een wijs gezegde van Agur. "Het oog dat den vader bespot of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken en des arends jongen zullen het eten." Is dit geen aangrijpende tekst, jongens en meisjes? Deze beeldspraak is voor ons niet zo duidelijk, omdat wij in ons land bijna nooit een arend of een gier, zoals die hier bedoeld wordt, aantreffen. Maar in Israël begrepen ze deze beeldspraak heel goed. Als iemand zijn vader bespote of zijn moeder verachtte zou zijn straf de dood kunnen zijn op een slagveld of op een andere plaats. Wanneer iemand gedood werd in de strijd, of ergens om het leven kwam en daar eenzaam achterbleef, direct kwamen de roofvogels erop af. Een voorbeeld van ongehoorzaamheid aan zijn ouders en verachting of bespottung van zijn vader was Absalom. En wat was zijn einde? Hij werd niet door arenden opgegeten, maar werd opgehangen aan een boom. Waar hij doorstoken werd.

4. Een andere bekende tekst is Psalm 103: 5: "*Die uw jeugd vernieuwt als eens arends.*" Een *nesjer*, een gier vernieuwd zijn jeugd als hij in de rui is. Trouwens, ruien doen al de vogels. Maar wat is dan het bijzondere van deze vogel? Wel, gieren worden in de rui bijna helemaal kaal. Arenden en haviken ook. En kort daarna zitten ze weer in een gloednieuw, dik verenpak. Over het mooi gekleurde verenpak van de gieren spreekt Ezechiël 17: 3 en 7; en Daniël 4:33 en 7:4. Koningen worden in deze teksten vergeleken bij gieren. Je kunt wel begrijpen waarom. Gieren zijn majestueuze vogels.

Er zijn over Psalm 103:5 haast fabelachtige uitleggingen gegeven. Zoals, 'dat een arend 100 jaar kan worden. Op hoge leeftijd stoot hij opeens al zijn pennen en veren af, die in korte tijd weer aangroeien. En dan is hij weer zo sterk als een jonge arend'.

Vogelkenners zeggen dat een arend wel 50 jaar worden kan, maar zijn nieuw verenpak na de totale rui, is niet opvallender als bijvoorbeeld van gieren en valken. Vooral gieren staan bekend om hun grote pluimenpak.

De geestelijke betekenis hiervan is niet zo ingewikkeld. Gieren, arenden en andere vogels zijn na de rui weer vernieuwd. De eerste tijd van het geestelijk leven is de geestelijke jeugd. Een tijd van het tere gebedsleven, de kinderlijke vreze Gods, het innige nieuwe leven met de Heere. '*O, dat waren zoete tijden, Jezus gaf ik hart en hand*', zong de dichter. Maar daarna komen er tijden van verlating. Alles wordt donker en afgebroken. De ziel verliest haar vorige teerheid en wordt van alle kanten bestookt. Alle schone veren vallen uit. Verlaten en ineengezonden zit een gelovige in elkaar gedoken. Ze kan haast niet vliegen als de vijand komt. Dan voelen ze zich als een kale, stinkende gier. Maar op Gods tijd wordt het weer anders. De Heere doet Zijn vriendelijk aangezicht weer lichten over zo'n ellendig schepsel. Daar spreekt David over in Psalm 103. De Heere vergeeft al hun zonden. De vrede Gods vervult het hart. Een nieuw verenpak, de gerechtigheid van Christus en de zuivere, evangelische heiligmaking verheugen en verblijden het hart van Gods gunstgenoten. De ziel proeft en smaakt weer de liefde Gods en Zijn zalige gemeenschap, zoals in oude dagen. Daar zingt ze weer als in de dagen van haar jeugd. Ze vliegt weer naar Boven en is weer helemaal in haar element.

5. En dan zijn er nòg 6 teksten waren gesproken wordt over *de vliegsnelheid van gieren*: Jeremia 4:13; 48:40; 49:22. Klaagliederen van Jeremia 4:19 en Hosea 8:1. En tenslotte Hábakuk 1:8. "Zij zullen vliegen als een arend, zich spoedende om te eten." In de laatstgenoemde teksten wordt gesproken over de snelheid waarmee de koning van Babel naar Jeruzalem, Juda, Moab en Edom zal vliegen om het volk als een prooi op te nemen en naar Babel te slepen. In al die teksten staat dus arenden, maar het moet gieren zijn.

6. Jesaja 40:31: "*Die de Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen. Zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden.*"

Jesaja spreekt in hoofdstuk 46:11 over een *ajit*, een arend, maar in hoofdstuk 40:31 spreekt hij over de *nesjeriem*. Dat is het meervoud van *gieren*. Het gaat hier over hun hoge vlucht. Natuurkenners zeggen: dat arenden de *snelste* roofvogels zijn, maar gieren zijn *hogere* vliegers. De *monniksgier* staat bekend om zijn zeldzaam scherp gezichts-vermogen en hoge vlucht. Tijdens hun langdurige, hoge zweefvluchten zijn ze op zoek naar aas. Ze weten een dood dier altijd te vinden, hetzij door het waarnemen van het gedrag van andere roofvogels, of dat ze het zien liggen. Ze vliegen er dan met grote snelheid op af. Dikwijls vanaf grote hoogte en vanaf lange afstand. Over deze hoge en snelle vlucht wordt ook gesproken in 2 Sam. 1:23, Spreuken 23:5 en 30:19.

In enkele van deze teksten wordt gesproken over het geloofsleven van Gods volk. De vleugels van gieren zijn snel, maar de vleugels des gebeds overtreffen die in alle opzichten. In één ogenblik zijn ze soms voor de troon Gods om daar hun geestelijke spijs te zoeken. De liefde legt de afstand van de aarde tot de hemel in één seconde af als de Heere de Genadetroon opent. Worden ze achtervolgd, sneller dan de snelste vogel komen ze aangevlogen in de schuilplaats van de almachtige God. Vanwaar ze de duivel en heel zijn aanhang gadeslaan als een overwonnen prooi. En vallen ze weer terug op de aarde en op gevaarlijke plaatsen, hun burgerrecht en element is toch in de hemel. En wordt hun lichaam na hun dood, een prooi van de wormen, eens, in de dag van de zalige opstanding zullen ze omhoog stijgen, steeds hoger en hoger om eeuwig in de frisse lucht van het zalig hemelleven te leven en te zweven en zich te vermaken en te verblijden in hun Drie-enige VERBONDSGOD.

6. De lijst van Mozes met de onreine vogels

De vorige keren hebben wij kennis gemaakt met arenden en gieren, de grootste dagroofvogels. Mozes beschrijft 3 soorten gieren in zijn lijst van de onreine vogels, volgens de ceremoniële wetten, in Leviticus 11:14 en Deut. 14:13. Als ik tevoren geweten had op welke taalproblemen wij zouden stuiten, was ik er misschien niet aan begonnen. Om een en ander te verduidelijken moet je maar eens kijken naar de onderstaande tabel. Voor de aardigheid volgt eerst een gedeelte uit Leviticus 11:13-19 in het Hebreeuws. (niet afgedrukt)

Leviticus 11:13-19.

13 En van het gevogelte zult gij deze verfoeien, zij zullen niet gegeten worden; zij zullen een verfoeisel zijn: de arend, en de havik, en de zeearend.

14 En de gier, en de kraai naar haar aard;

15 Alle raaf naar haar aard;

16 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijn aard;

17 En de steenuil, en het duikertje, en de schuifuit,

18 En de kauw, en de roerdomp, en de pelikaan,

19 En de ooievaar, de reiger naar zijn aard, en de hop, en de vledermuis.

Deuteronomium 14:11-18

11 Allen reinen vogel zult gij eten.

12 Maar deze zijn het, van dewelke gij niet zult eten: de arend, en de havik, en de zeearend;

13 En de wouw, en de kraai, en de gier naar haar aard;

14 En alle raaf naar haar aard;

15 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijn aard;

16 En de steenuil, en de schuifuit, en de kauw,

17 En de roerdomp, en de pelikaan, en het duikertje,

18 En de ooievaar, en de reiger naar zijn aard; en de hop en de vledermuis.

We gaan ze eerst onder en naast elkaar plaatsen.

Hebreeuws Leviticus 11:13-19 Deuter. 14:11-18

Nesjer	Arend	arend	gier
Peres	havik	havik	lammergier
Ozniejaah	zeearend	zeearend	Monniksgier
daäh	gier	.-	?
raäh	.-	wouw	?
	.-	kraai	
dajah	.-	gier naar haar aard	wouw
ajah	kraai naar haar aard	.-	?
oreb	alle raaf naar haar aard;	alle raaf naar haar aard	raaf
bath jaënah	struis	struis	struisvogel (vrl)
tachmas	nachtuil	nachtuil	woestijnvogel

sjachaf	koekoek	koekoek	meeuw
neets (neetah)	sperwer naar zijn aard; sperwer naar zijn aard.		sperwer (havik)
kos	steenuil	steenuil	steenuil
sjalak	duikertje	.-.	?
jansjoef	schuifuit	schuifuit	(grote) uil
tinsjemet	kauw	kauw	nachtuil
qaät	roerdomp	roerdomp	uilsoort
racham (sjalak)	pelikaan	pelikaan	aasgier
		duikertje	?
chasiedaah	ooievaar	ooievaar	ooievaar
anafaah	reiger naar zijn aard	reiger naar zijn aard	reiger naar aard
doechifàt	hop	hop	hop
.-.	(vledermuis	vledermuis	vleermuis)

Mozes houdt een mooie volgorde in deze serie vogels:

3 grote dagroofvogels

4 middelgrote dagroofvogels (dajah komt niet in Lev. 11 voor)

2 woestijnvogels

3 kleine dagroofvogels

4 (of 5) nachtroofvogels: uilen

1 (of 2) roofvogel in vlakke en bebost gebied (aasgier)

2 moerasvogels

1 vogel in gras- en bebost gebied.

Middelgrote dagroofvogels

<i>Hebreeuws:</i>	<i>Statenvertaling:</i>	<i>Hebreeuws woordenboek:</i>
1. Dajah	gieren Deut. 14:13	wouw (waarsch.)
2. Daäh	gieren Lev. 11: 14.	? de zwever
3. Ajah	kraaien Lev. 11: 14	? de snelle
4. Raäh	wouw, Deut. 14: 13	? de ziener
5. Neets	sperwer, Lev. 11: 16 en Deut. 14: 15	sperwer
6. Neetsah	sperwer,	havik
7. Oreb	raaf	raaf
8. Baz	Numeri 24: 21	valk

Zoals je ziet is de vertaling van deze vogelnamen voor de beste taalkundigen nog een probleem. Dus wat moeten wij er van de zeggen? Zullen we het overslaan? Mozes sloeg het niet over. Hij wil ons er wat mee leren. Alleen hoop ik, dat wij door de moeilijke en soms foutieve vertaling niet in de war raken. Onze Statenbijbel is een van de beste vertalingen die er in de wereld zijn. Maar op het gebied van vogelnamen zijn er vergissingen. Beter gezegd, het zijn onbekende Hebreeuwse woorden. Hetzelfde vind je ook met insecten namen. Laten we blij zijn met het Hebreeuws woordenboek. Er zijn oude theologen die, omdat zij de Hebreeuwse vogelnamen niet konden vertalen deze merkwaardige conclusie hebben getrokken: dat die vogelnamen wellicht nooit bekend zullen worden om te tonen dat de ceremoniële wetten hebben opgehouden. Nou ja, dat nemen we voor kennisgeving aan.

1. De *dajah* is een *wouwsoort*. Hij komt niet in Leviticus voor. Het is de meest voorkomende van alle dagroofvogels. In Jesaja 34:15 komen ze voor in het vrouwelijk meervoud. Jesaja profeteert over de verwoesting van Edom. "Daar zal de wilde meerle nestelen en leggen en haar jongen uitbikken en onder haar schaduw vergaderen; ook zullen aldaar de gieren met elkander verzameld worden." Een wilde *meerle* is geen merel of *mazelaar*, zoals wij die in Zeeland noemen, maar het is een *Boa* of pijlslang die zich voortplant door eieren te leggen. De jongen bikken de eieren open bij de geboorte. '*Waar de gieren verzameld worden*'. In het Hebreeuws staat er *dajah*, wat een *wouw*, of wouwen betekent. Een wouw voedt zich met kleine viervoeters, ratten, mollen en veldmuizen die hij op grote hoogte ontdekt en als een pijl uit de boog erop neervalt. Een wouw broedt in de bomen. Jesaja voorzegt dus dat Edom verwoest wordt, de steden en dorpen zullen onbewoonbaar worden en een verblijfplaats zijn voor grote en kleine wilde beesten, waar de roofvogels hun prooi grijpen.

2. De *daäh* wordt genoemd naar zijn zweefvluchten. *Daäh* betekent: *hij die zweeft*. Het zou misschien een buizerdsoort kunnen zijn bekend staan om hun zweefvluchten. In Israël komen ze veel voor. Het woord *daäh* komt ook voor in Deut. 28:49. Daar is het vertaald: gelijk een *arend* vliegt.

3. De derde dagroofvogel is een *ajah*. In onze Bijbel staat een kraai. Maar dit is in geen geval juist. We komen er bij punt 8 op terug. Het Hebreeuwse woord betekent *de*

snelle. Het is erg moeilijk om te weten welke vogel hiermee bedoeld wordt. Een mogelijkheid is dat er een kiekendief of wespendif mee bedoeld wordt. Maar dit is puur gissen. Vogelkenners zeggen dat kiekendieven bijzonder, actieve en drukke vliegers zijn. Het karakteristieke in hun jacht is dat ze laag over de grond jagen. De *ajah* komt ook voor in een tekst die wij al onder onze aandacht hebben gehad, namelijk Job 28:7. "De roofvogel heeft het pad niet gekend, het oog der kraai heeft het niet gezien." Het oog der kraai moet zijn het oog van een *ajah*. Wij moeten deze snelle vogels in elk geval zoeken waar levendige prooi is. Het woord *ajah* komt verder nog zes keer voor als een meisjes- of vrouwennaam. Het is best wel een mooie naam voor vlugge en vinnige vrouwtjes, maar dat kun je nog niet weten als de baby haar naam krijgt.

4. De *raäh* heeft zijn naam te danken aan zijn scherp gezicht. Het Hebreeuwse woord komt maar één keer in de Bijbel voor.

5. *Neets* is een sperwer. Het Hebreeuwse woord komt overeen met *bewaken*, bespieden. Het is een *havik*. Tegenwoordig noemt men in Israël de *havik* een *grote neets* en de *sperwer* een *kleine neets*. De *neets* komt voor in Job 39:16: "Zijn van u de verheugelijke vleugelen der pauwen. Of de vederen des ooievaars en des *struisvogels*?" Er is jammer genoeg *struisvogel* vertaald in plaats van *sperwer*. Wij komen volgende keer op deze prachtige tekst terug.

In hetzelfde hoofdstuk Job 39:29 staat: "Vliegt de *sperwer (neets)* door uw verstand, en breidt hij zijn vleugelen uit naar het zuiden?" Typisch dat hier wèl *sperwer* is vertaald en in vers 16 niet. Een *sperwer* kwam dikwijls voor in de omgeving waar Job woonde. In het najaar trekken de *sperwers* naar de Nijldelta. In 't voorjaar komen ze terug en broeden op de noordelijke heuvels van Israël. De reden waarom de Heere de vraag aan Job stelt of de *sperwer* door Jobs wijsheid wegtrekt, is deze: De Allerhoogste roemt op Zijn macht en Zijn wijs beleid. Hij wil daarmee zeggen: "Kunt u Mij evenaren Job? U beschuldigt Mij vanwege Mijn regering en Mijn beleid in uw leven, maar onderzoek Mijn werken in de schepping eens. Geef uw aandacht vooral eens aan de trekvogels, met welke wijsheid Ik die gegeven heb. Ze weten precies wanneer ze moeten vertrekken en waar ze heen moeten. Als Mijn schepselen zó wijs zijn, zou Ik, hun Schepper, dan dwaas handelen?"

6. De zesde vogel in deze volgorde is *neetsah*. Wellicht wordt daar de *havik* mee bedoeld. Luther vertaalde het ook zo. *Haviken* en *sperwers* zijn trekvogels die op hun trektocht buitengewoon snel vliegen. Ze lijken veel op elkaar. Vandaar dat ze in Hebreeuws praktisch dezelfde namen dragen. Tegenwoordig noemt men in Israël in *havik* een *grote neets*. Het woord *neetsah* wordt in de Bijbel ook vertaald door: *vederen*. Lev. 1:16: "En zijn krop met zijn *vederen* zult gij wegdoen." De *neetsah* wil dus zoveel zeggen als, een vogel die zo licht vliegt als een veertje.

7. Nu volgt de raaf. In Leviticus 11:15 en Deut. 14:14 volgt de raaf na de groep dagroofvogels: *alle raaf naar haar aard*. Omdat hier het woord *alle* bijgevoegd wordt moeten we ook denken aan kraaien, die in het Hebreeuws bijna dezelfde naam dragen als raven. Er is maar een klein klankverschil. Want het Hebreeuwse woord voor kraai

is *oreb*, wat zwart betekent. *Oreb* is ook de Hebreeuwse naam voor *raaf*. Kunnen jullie het nog herinneren? Alle raaf naar haar *aard*. Het Hebreeuwse *mienah* betekent *soort*. Het wil zeggen: de raaf, de roek en de kraai.

Kunnen wij van *kraaien* nog iets leren? Ja. Er is een 'oudvader' die schrijft: een kraai roept: *kras, kras, kras*. In het Latijn betekenen dat: *morgen, morgen, morgen*. Zo zijn ook de onbekeerden. Als ze horen dat ze bekeerd moeten worden, denken ze: morgen, morgen, morgen. En zo stellen ze hun bekering elke dag uit totdat het voor eeuwig te laat is.

8. Ik voeg er nog één dagroofvogel bij. Die heb ik niet verzonnen, maar *zijn nest* wordt ook in de Bijbel genoemd. Er staat in Numeri 24: 21: "Uw woning is vast en gij hebt uw nest in een steenrots gelegd." Welke vogel doet dat? Een *woestijnvalk*. In het Hebreeuwse is het een *baz*. De enige vogel in Israël die nestelt in de herfst (augustus tot oktober). Evenals andere valkensoorten gebruiken zij geen nestmateriaal, maar werpen hun eieren in rotsspleten.

Woestijnvogels:

De struisvogel

Zo, de vorige keer hadden we het echt moeilijk met die 8 dagroofvogels. Gelukkig is dit moeilijk onderwerp nu voorbij. Wij gaan vandaag op bezoek bij de struisvogels. Die zijn niet zo intelligent als een roofvogel. Dus, als er onder het lezen van het vorige artikeltje jongelui geweest zijn die het te ingewikkeld vonden, kunnen ze zich met de struisvogels troosten: zij zijn niet zo slim als roofvogels maar voor de mensen wel nuttiger. Vooral vanwege hun verenkwiteit.

Jaänah is het Hebreeuwse woord voor struisvogel. Die wordt ook wel genoemd: *bath jaänah*, dat betekent letterlijk: *de dochter der struisen*, Lev. 11:16, Deut. 14:16. Dat kunnen de vrouwelijke jonge struisen zijn, maar óók alle *vrouwtjes struisvogels*.

In Jesaja 34:13 staat: "En het zal een woning der draken zijn, een zaal voor de jongen der struisen." In het Hebreeuws staat: een zaal voor de *zonen der struisen*. Dat zijn dus *mannetjes struisvogels*. Wat doen die mannetjes in die zaal? Jesaja profeteert over de verwoesting van Edom. Steden en dorpen worden verwoest. Ook het koninklijk paleis. Wat blijft ervan over? Een zaal voor de mannetjes struisvogels. Je begrijpt het wel, het is één grote ruïne. Dezelfde profetie staat in Jesaja 13:21 en Jeremia 50:39. Maar daar gaat het over de verwoesting van Babel.

In Jesaja 43:20 komen de struisvogels ook voor, maar dan in een heel andere betekenis. "Het gedierte des velds zal Mij eren, de draken en de *jonge struisen*." Letterlijk staat er *vrouwtjes struisen*. Hoe kunnen die domme beesten God eren? Wel, de Heere zegt verder in die tekst: "Want Ik zal in de woestijn wateren geven, en rivieren in de wildernis, om Mijn volk, Mijn uitverkorene drinken te geven". Met andere woorden, het uitverkoren volk wordt vergeleken bij draken en bij struisen. Dat

is geen eretitel. Maar toch heel fijn dat de Heere hen die naam geeft. Weten jullie waarom? Ik hoor iemand zeggen: *'Gods volk leert zich als draken en struisvogels kennen'*. Goedzo, heel juist. En weten jullie wat nu het geluk daarvan is? Als 'draken', duivelskinderen en 'domme struisen' nog bekeerd kunnen worden, dan kan het voor jullie en voor mij ook nog.

De meeste struisvogels komen bij ons voor in een dierentuin. Nu, Job moest er geen lange reis voor maken. In de Arabische woestijn waren er genoeg te vinden. (Nu zijn ze daar helaas bijna uitgestorven.) Zij voeden zich met plantaardig voedsel, insecten, kleine hagedissen en jonge vogels. Ze eten ook blinkende dingen, zoals glas, steentjes en dergelijke, die het voedsel in de maag vermalen. Meestal leven de jongen in groepen, omdat struisvogels pas na 4 jaar paren. Dus je begrijpt wel, als zo'n groep een keel opzet, dan hoor je het van heinde en ver. Toen Job in grote verlating van de mensen verkeerde, zei hij tot zijn vrienden: *'ik ben een metgezel van de jonge struisen'*, Job 30:26-31. Wat bedoelt Job daarmee? Wel, struisen maken een akelig lawaai ze stoten schreeuwerige klanken uit. Bij agressie sissen ze of geven een korte schreeuw. Dat is een klagelijk, doordringend geroep. (Micha schrijft er over in hoofdstuk 1:8.) Job vergelijkt zijn klachten en kermen bij dat geroep van jonge struisen: *Mijn harp is tot een rouwklacht geworden*. Jobs verdriet kende geen grenzen. Al zijn kinderen op één dag verloren, al zijn bezittingen en vrienden verloor hij. En eigenlijk verloor hij ook zijn vrouw, want zij kon het niet langer verwerken. Je moet maar eens proberen in te denken wat dat arme mens meemaakte. In geen woorden uit te drukken. Ja, Job verloor ook de gevoelige gemeenschapsoefening met zijn God. Hij kon niet meer wenen. Hij stootte alleen maar klanken uit. Waarom behandelt God hem zo hard? Waarom zijn z'n vrienden zo koud en onverschillig? Zijn vrienden zullen het ons wel vertellen. Job is een huichelaar. Daarom verstoot de Heere hem.

Gelukkig dat de Heere later Zelf aan het woord komt. De Heere toont Job Zijn wijs beleid in de vogelwereld. Onder andere zegt de Heere dat struisvogels wel eens onredelijk kunnen doen tegenover hun jongen, maar als er gevaar is weten ze het toch wel te ontvluchten. Uit het gedrag van de struisen onderwijst de Heere Job. Job 39:16-21: *"Zijn van u de verheugelijke vleugelen der pauwen? Of de vederen des ooievaars en des struisvogels? Dat zij haar eieren in de aarde laat en het stof die verwarmt en vergeet dat de voet die drukken kan en de dieren des velds die vertrappen kunnen. Zij verhardt zich tegen haar jongen, alsof zij de hare niet waren; haar arbeid is tevergeefs omdat zij zonder vrees is. Want God heeft haar van wijsheid ontbloot en heeft haar des verstands niet medegedeeld. Als het tijd is verheft zij zich in de hoogte; zij belacht het paard en zijn ruiter."*

Een prachtige beschrijving. Alleen de vertaling van het 16^e vers levert onduidelijkheid op. Het Hebreeuwse woord *rananaim* betekent geen pauwen maar *roependen*, in mannelijk meervoud. Omdat pauwen ook hard kunnen roepen, heeft men pauwen vertaald, maar het Hebreeuwse woord voor pauw luidt anders. Daar zijn de tegenwoordige taalkundigen het over eens. Het laatste woord *neets*, is een havik en geen struisvogel zoals we in het vorige hoofdstuk gezien hebben. De Hebreeuwse tekst zou dus letterlijk vertaald kunnen worden: *"Zijn de vleugelen der roepers (is: struisvogels) zo verheugelijk als de vederen des ooievaars en der haviken? Want zij laat haar eieren in de aarde en het stof verwarmt die. En vergeet dat de voet die drukken kan, en de dieren des velds die vertrappen kunnen?"*

Struisvogels staan bekend dat hun vleugels niet geschikt zijn om te vliegen en dat ze onzorgvuldig omgaan met hun eieren en hun jongen. Andere vogels zijn juist zeer *verheugd* met hun eieren. Ze beschermen die met hun *vleugels* en bewaken ze op alle mogelijke manieren. De Heere neemt een ooievaar en havik als voorbeeld. Hoe de ooievaars hun nest in de hoogte maken en hoe trouw ze voor hun jongen zorgen, hopen wij later te bekijken. De haviken heten in het Hebreeuws zoveel als: *de bewakers*. Niet alleen omdat ze hun prooi bespieden, maar ook vanwege hun zorg over hun nest in hoge bomen of plaatsen. Zij *bewaken* hun nest en jongen evenals een bewaker de mensen. Struisvogels vormen een grote tegenstelling daarmee. Het wijfje legt haar eieren niet in een zorgvuldig opgebouwd nest in hoge bomen, maar ze maakt een kuiltje in het woestijnzand en ze legt er ongeveer 12 tot 15 eieren in. Die eieren wegen ruim één kilo en zijn erg hard. Ook heeft ze de gewoonte haar eieren, vooral in het begin van de broedtijd, zo af en toe te verlaten. Ze wordt dan niet door het mannetje vervangen. Haar eieren bedekt ze met wat zand, zodat de zon ze dan verder verwarmt, en het zand die als het ware uitbroedt. Maar daardoor zijn ze wel in gevaar om vertrapt te worden. Bovendien zijn de struisvogels erg hard voor hun jongen. Vogelkenners schrijven dat de struisen in hun eigen eieren trappen om die als voedsel te geven voor de reeds uit het ei gekropen jong. Zelfs trappen ze soms hun eigen jongen dood.

Op deze wrede methode ziet de profeet Jeremia als hij in zijn Klaagliederen hoofdstuk 4:3 schrijft: "*De dochter mijns volks is als een wrede geworden, gelijk de struisvogel in de woestijn.*" In die tekst staat struisvogel (*jaënim*) in het mannelijk meervoud. Het schijnt dat mannetjes net zo wreed zijn als de vrouwtjes. Een mannetjes struisvogel houdt een harem, d.w.z. hij heeft meerdere vrouwtjes. Vandaar dat het niet mogelijk is dat de mannetjes broeden. Daar staat tegenover dat de mannetjes meer de zorg van de jongen op zich nemen, af en toe geholpen door de vrouwtjes. Beiden vervreemden van hun jongen. Terwijl het wel 4 jaar duurt eer de jongen goed volwassen zijn.

Hoe komt het toch dat struisen zó dom en zo wreed kunnen zijn? Ja, omdat God ze nu eenmaal geen *conditie* heeft gegeven om hun nest in een hoge boom te bouwen. En ook geen *verstand* (instinct) om goed voor hun eieren en jongen te zorgen. Eigenlijk hebben ze geen *zorg* om dat te doen. Er staat in vers 19: *ze zijn zonder vrees*, d.w.z. zonder zorg, bekommering over hun jongen.

Weet je wat we dan doen, jongens? Wel, we gaan op jacht. Dan leren wij ze beter kennen. Hun vlees is goed en hun veren hebben een prima kwaliteit. Ga je mee? Wij gaan jagen op de ouderwetse manier. Niet met een geweer, maar op een paard, gewapend met pijl en boog. Jij bent de schutter en ik de ruiter. Afgesproken? Daar gaan we dan.

Na een poosje jagen, komen we er achter dat het een grote teleurstelling wordt. De struisen zitten in het woestijnzand, dikwijls in grote groepen. Zodra ze ons in de verte zien, maken ze dat ze weggomen. En niet zo langzaam ook. "Als het tijd is verheft zij zich in de hoogte; zij belacht het paard en zijn ruiter", staat er in de Bijbel. Als het tijd is, d.w.z. als het gevaarlijk voor hen wordt is het *tijd om te vluchten*. Ze veren omhoog en luid, klapwiekend rennen ze met een gangetje van minstens 50 kilometer per uur er van door! Dat is nu toch ook wat. We dachten dat een struisvogel zijn kop in 't zand

steekt als er gevaar komt, maar nu zien we ze ineens hard wegrennen. Ja, maar struisvogels steken hun kop niet in het zand als er gevaar aankomt *lopen*, alleen als er gevaar van *bovenaf* komt. Dan leggen ze hun kop en lange hals in 't zand om zich zo klein mogelijk te maken en zich zo te verschansen. Ze hebben ook een schutkleur, dus vallen ze minder op. Ze zijn dus niet zo dom dan we dachten.

Zie je nu hoe duidelijk de les voor Job was, als de Heere hem wijst op de roepers in de woestijn? Job 39:16-21. De Heere zegt als het ware: "*Job, u zegt wel dat u schreeuwt in de gemeente en een broeder bent van de draken en een metgezel van jonge struisen, dus van allen verlaten, Job 30:28, 29. Heb Ik u dan ook behandeld als een struisvogel haar jongen doet? Heb Ik u vertrappt; uitgestoten uit Mijn gemeenschap? Uw vrienden deden dat wel, maar heb Ik het ook gedaan? Heb Ik u geen genade gegeven om het eeuwig gevaar te ontgaan en heb Ik u geen goede hoop op de zalige opstanding geschonken?*" Gelukkig, als de Heere dat allemaal vraagt werkt het wat goeds uit. Job legt zijn hand op zijn mond en steekt zijn neus in het stof, (net als een struisvogel) in diepe vernedering voor de hoge God, Job 42-1-6. Deze liefderijke bestraffing des Heeren doet het hart versmelten. Dan zou je onder de grond kruipen van schaamte. Dan durf je je ogen niet meer tot Hem opslaan, maar voel je de tere liefde in de vermanende stem des Heeren.

Verder kunnen we hierin ook zien dat de struisvogel een beeld is van natuurlijke mensen. Waarom? Verzorgen wij onze kinderen niet goed? Brengen wij hen niet onder de waarheid? Ja, maar wij missen de vleugels des gebeds om tot de Heere te vliegen en hen bij God te brengen in de ware zielennoed. Is het onze gedurige bede of de Almachtige Zich over onze kinderen wilt ontfermen? Weegt hun zielenheil bij dag en nacht op ons hart? Laten wij hen in geestelijk opzicht ook niet dikwijls aan hun lot over? Zijn zij niet in een grote gevaar om door de wereld verleid en opgeslokt te worden? En tenslotte vertrappt te worden door de satan?

Struisvogels zijn ook een beeld van Gods kinderen en knechten. Johannes de Doper wordt genoemd: *een stem des roependen in de woestijn*. Dezelfde titel als de Heere hier aan de struisvogel geeft. Waarom wordt Johannes zo genoemd? Omdat Johannes tot zijn 30e jaar in de woestijn heeft doorbracht. Maar meer nog, omdat zijn roepende stem door heel Juda klonk. En misschien ook omdat hij als een struisvogel behandeld werd, door het merendeel van de inwoners van Juda. Zij hoorden hem wel, maar geloofden niet in de getuigenis die hij van Christus gaf. Hij werd beschouwd als een struisvogel die wel roept, maar men laat hem roepen, als ze hem niet beu raken.

Zo is het ook met Gods kinderen. De meesten laat men gewoon roepen. Ja nog erger. Men maakt jacht op hen. Men verdrijft ze uit hun nabijheid, of uit hun huizen of kerken. Maar dat zal ten laatste toch bitter tegenvallen voor de jagers. 'Als het hun tijd is verheffen ze zich uit het woestijnzand tot God en belacht het paard en zijn ruiter'.

Zo'n twintig jaar geleden woonde in Hoedekenskerke een kind van God die erg dom was. Haar naam was Maria Zeevaart. Ze werd in haar leven als een domme struisvogel beschouwd, maar ze had geestelijke wijsheid om in de gevaren zich te verheffen tot haar God. Nu is ze bij de Heere.

Och arme ruiters, die jagen en mikken op een schreeuwende struisvogel! En al zouden de geestelijke struisvogels gedood worden, hun ziel wordt terstond van de aarde verheven om daar een hoger en reiner loflied te zingen dan zij ooit op aarde hebben gedaan. De Heere mocht het ons samen genadig willen leren, is mijn innerlijke wens.

Moerasvogels:

de ooievaar

Toen wij de struisvogels bespraken kwamen wij voor het eerst een ooievaarsnest tegen, in Job 39:16: *"Zijn van u de verheugelijke vleugelen der pauwen? Of de vederen des ooievaars en des struisvogels?"* Wij zagen toen dat de letterlijke betekenis van die tekst een tegenstelling bevat tussen de onverschillige houding van de struisvogels ten opzichte van hun eieren en jongen en tussen de grote zorgzaamheid van de ooievaar. In het Hebreeuws is de naam voor ooievaar *chasedaah*. Dat betekent weldoener, vroom. Zo'n naam krijgt die vogel natuurlijk niet voor niets. Een ooievaar staat bekend om zijn trouw en zorg voor zijn jongen. In heel de wereld is de ooievaar een symbool van de tere zorg om een baby thuis te brengen en in de wieg te leggen.

Er is een verhaal bekend van een predikant uit Middelburg, Adriaan Junius, geboren te Hoorn in 1511, overleden te Middelburg in 1575. Hij schreef een boek *'Batavia'* rond 1568, wat uitgegeven werd in het jaar 1588. Het verhaal is als volgt:

"Een ooievaar keerde terug van een voedselvlucht en zag toen dat vlammen haar nest bedreigden met een gewisse ondergang van de jongen. De vogel probeerde toen op alle mogelijke manieren de jongen, die al tamelijk groot waren maar nog niet konden vliegen, midden uit het vuur te slepen. Eindelijk gaf de vogel alle reddingspogingen op en als het ware alles verloren gevende, liet zij zich voorover neervallen op het nest met uitgespreide wieken en zag men haar gaan liggen, waarbij zij haar jongen met heel haar lichaam bedekte, alsof ze na het opgeven van alle hoop op leven, tesamen met haar dierbaarsten de dood zou ingaan." Een bijzonder staaltje van liefde en trouw!

Ooievaars zijn ook hokvast. In 1968 brak er brand uit in het stadhuis van Oudewater, waarbij een nest van ooievaars verbrandde. De ooievaars bleven na de brand vlak in de buurt nestelen en keerden in 1977, toen het stadhuis helemaal hersteld was weer terug op de oude woonstee.

In Leviticus 11:19 komt de ooievaar voor op de lijst van onreine vogels. Dat komt omdat hij een zogenaamde moerasroofvogel is. Hij leeft onder meer van kikkers en andere kleine, levende diertjes. In Israël en ook in ons land, komen er twee soorten ooievaars voor. De *zwarte ooievaar*, wordt zo genoemd vanwege zijn zwarte rug en nek. Die leven ook in bebost gebied. In Psalm 104:17 staat: *Des ooievaars huis zijn de dennebomen*. Een huis is hun nest. Daar wonen ze totdat de jongen uitgevlogen zijn.

In Psalm 104 roemt David zijn Schepper. De Heere heeft alles met wijsheid gemaakt. Ieder schepsel heeft zijn eigen terrein, werking, doel en betekenis. De hele schepping wordt in de Schrift beschouwd als een type van de herschepping. Daar moeten onze ogen voor geopend worden. Het is groot als wij de Schepper mogen zien in Zijn schepsel, maar groter is het als wij de werken van herschepping mogen zien en

ondervinden. Dat we de Heere mogen kennen als onze Schepper en Herschepper. Dat voorrecht was David geschonken, volgens Psalm 104. Daarom zegt hij: *Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen.*

De nesten van ooievaars zijn hoog en veilig. Gods kinderen worden door wedergeboorte en geloof in Christus in veiligheid gebracht. *Die in de schuilplaats des Allerhoogste is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen*, Psalm 91:1. Die de Heere vrezen zullen in de *hoogten* wonen, hun brood wordt hen gegeven, hun water is gewis. (Jesaja 33:16). Nu, dit geldt voor àl Gods kinderen, ook voor de kleinen in de genade. Zo zorgzaam een ooievaar voor zijn jongen is, zo zorgzaam is de Heere voor hen die in Sion geboren zijn. Dat hebben ze ook nodig. In 't begin van het geestelijk leven wordt het Godsgemis met zoveel smart ingeleefd. En die zielenwonde kan nooit meer geheeld worden dan alleen door de Heere Zelf. *Maar hoe, hoe kom ik ooit tot God bekeerd?* De afgelegde levensweg beschuldigt de consciëntie. De zonden roepen om wraak. Het gevoel van Gods ongenoegen en toorn drukt zo zwaar en dan kunnen ze nergens rust meer vinden. Van alle kanten wordt het benauwd. Het is verloren, voor eeuwig verloren. De machten der hel breken los op de ziel. En men voelt zich zo totaal onmachtig om zichzelf te helpen. Zulke gewonde zielen krijgen voedsel nodig. De melk van Gods woord. Ze schreeuwen naar God, naar de levendige God. Maar och, wie is in staat om uit te drukken hoe liefdevol de Heere Jezus voor hen is? Op Zijn tijd verkwikt Hij hen met het kostelijke Brood des levens. Dat is Hijzelf. In Zijn verbroken lichaam ligt de gunst en de liefde Gods. Zal dat geen verwondering geven voor hen die de hel geopend zagen? O ja. Ze roepen uit: *Heere, wat is het dat U mij lief hebt? Is Uw eeuwige liefde op mij gevallen, die zó vuil, zó bedorven, zó onrein ben, en dan door U bemind te worden?* Het gebeurt dikwijls ná de ontsluiting van Christus dat de Heere hen op lieflijke wijze voedt en versterkt. Zij hebben in die tijd hun mond maar open te doen en de Heere voedt hen met gevoelige uitlating van Zijn liefde, met gebedsverhoring, met opening in de Schrift, met hartelijke liefdesuitlatingen en met het Manna van het Evangelie. Maar zo kan het niet blijven.

Er zijn mensen die deze liefde, wanneer het zich bij anderen openbaart niet kunnen verdragen. Er zijn ook mensen die hen willen afstoten van dat gevoelige leven. Weer anderen willen hen grond opdringen om daar voor altijd op te rusten. Maar Gods kinderen moeten zich voegen naar de gang van Gods werk, zowel in zichzelf als in anderen. Wij moeten in alles Gods tijd en leiding afwachten. Als Gods kinderen zien dat eerstbeginnenden in de genade rusten op ontvangen genade, moeten ze evenals de ooievaars doen. Zij slaan niets weg, maar ze geven de jongen des te meer voedsel, opdat ze groeien en het oude nest beu worden en gaan verlaten. Begrijp mij goed, zij die pas bekeerd zijn worden het *genadeleven* niet beu, dat kan niet en dat mag niet. Maar het oude nest is bevuild en het wordt te klein. Ze moeten er uit en moeten leren vliegen. In de natuur moeten alle vogels leren vliegen. In het geestelijk leven is dat ook zo. Maar niet in eigen kracht, de vleugelen des geloofs zijn een gave Gods. Al de oude gronden van eigengerechtigheid en van ontvangen genade, moeten ze door pijnlijke wegen verliezen om in de lucht te leren drijven zonder enig houvast van de aarde. Dit is het zuivere geloofsleven in Christus. Het is zo'n grote les om dat te leren. Maar op Gods tijd komt het ogenblik dat ze alles verlaten en uitsluitend leren leunen en steunen op Jezus Christus. Voor het gevoel lijkt dit een waagstuk. Maar het oprechte geloof slaat de vleugels uit naar boven en vindt in Christus een betere grondslag dan ze ooit tevoren had kunnen denken. Kan men zelf niet meer bidden, niet

meer lezen, niet meer liefhebben, niet meer hopen zoals tevoren, dan mogen ze zakken op de liefde Gods in Jezus Christus, Die onze Hoop is en Voorspraak bij de Vader. Nu, dit geloofsleven wordt door de Heere gevoed in een weg van kruis en druk, opdat de geloofsvleugels hoe langer hoe sterker worden.

Wij mogen verder wel opmerken dat er weinig geestelijke ooievaars zijn. Er zijn weinig moeders in Israël, weinig vaders in Christus die goed met klein- en zwakgelovigen kunnen omgaan, die hen goede leiding kunnen geven. En wat ook zo erg is, de meesten die nog ware genade hebben, zijn onvatbaar geworden voor ontdekkend onderwijs. Men rust met zijn voeten op het oude nest van gevoel en vliegt ondertussen met zijn verstand door de lucht. De ooievaar, een schriftuurlijk symbool van vruchtbaarheid, liefde en trouw is momenteel bijna geen symbool van de kerk meer, dan alleen in traditie. Wat vliegt de ooievaar weinig! Wat worden er weinig kinderen in Sion geboren!

Helaas de Kerk des Heeren in Nederland lijkt meer op die vrouw uit Zacharia 5:5-11. Zacharia zag een efa, dat is in soort weegschaal. Daarna zag hij een vrouw, zittend op een loden plaat. De Heere pakte die vrouw vast, wierp haar in de weegschaal en deed daarna een loden gewicht erop, zodat ze niet meer kon ontsnappen. De Heere woog haar. Maar zij werd te licht bevonden. Ze krijgt deze vreselijke naam: *deze is de goddeloosheid*. Haar vonnis wordt geveld: *ze moet verbannen worden*. Daarop komen twee vrouwen met ooievaarsvleugels, snel aangevlogen. Zo snel als de wind. Ze pakken de efa met de vrouw er in, en voeren haar ver weg van Israël, naar het land Sinear.

Deze vrouw is een beeld van hen die Gods Woord, gesproken door profeten en Gods knechten, ongehoorzaam zijn. Die twee vrouwen met ooievaarsvleugels, leveren het bewijs dat de Heere Zijn oordeel zeker zal voltrekken over allen die Zijn Woord tegenstaan. Ooievaarsvleugels zijn groot en sterk. Ze dienen tot bescherming van hun jongen, maar ook om hun vijanden af te weren. Nu, in Zacharias' tijd was het zó droevig gesteld vanwege de uitleving van de zonde in Israël, dat het volk als een vijand van God wordt beschouwd en als Zijn vijand wordt behandeld. Wat denken jullie van ons land? Waar moeten wij heen als de sterke vleugels ons wegslaan?

In Jeremia 8:7 wordt de ooievaar genoemd als een trekvogel. *Zij nemen de tijd van hun aankomst waar*, zegt Jeremia. De beschamende les die er voor ons in ligt, hopen we later, bij de *trekvoegels* te behandelen. Jeremia bedoelt waarschijnlijk de *witte ooievaars*, die in Oost-Duitsland en in Polen broeden. Die trekken niet langs onze kust zoals onze ooievaars, maar trekken via Israël naar Afrika. Op hun trektocht in het voor- en najaar, blijven ze een korte tijd in Israël. Ooievaars, pelikanen en roofvogels zijn voor het afleggen van grote afstanden afhankelijk van warme luchtstromen, zgn. thermiek. Zij kunnen daardoor honderden kilometers zwevend afleggen.

Tot slot nog een krantenknipsel uit het R. D.

"JERUZALEM - De Israëlische luchtmacht en de vliegvelden voor de burgerluchtvaart zitten met de handen in het haar. Tienduizenden ooievaars

klapwieken in deze tijd van het jaar door het Israëlische luchtruim op zoek naar warmere oorden.

Omdat de vogeltrek naar het zuiden weken aanhoudt, zou het vliegverkeer eigenlijk stilgelegd moeten worden. Botsingen met vogels kunnen ernstige gevolgen hebben. Het is begrijpelijk dat Israël er niets voor voelt om de toestellen van de luchtmacht en de burgerluchtvaart aan de grond te houden. De regering in Jeruzalem heeft daarom deskundigen, uit de hele wereld gevraagd om de vogeltrek te bestuderen. Alleen vorige week al vlogen in ongeveer twee dagen tijd meer dan 40.000 ooievaars over Israël heen."

Enkele reigersoorten

Wij hebben nu al heel wat vogels bezocht en bekeken. Wij zijn nog niet klaar met de vogels uit Leviticus 11. Wij gaan nu verder met de reigers. In Leviticus 11:19 staat: *alle reiger naar haar aard*. In het Hebreeuws wordt een reiger genoemd: *anafaah*. Mozes geeft in de lijsten van onreine vogels een beperkt overzicht van de voornaamste soorten. Wij moeten er bij bedenken dat Mozes de bekendste vogels opsomt voor het volk Israël toen ze in de *woestijn* leefden. Alle vogels die in het *land van Israël* leefden, kenden ze toen nog niet.

Ongetwijfeld bedoelt Mozes in Leviticus 11:19 de verschillende soorten reigers. In Israël zijn er zes soorten. Eén ervan is de *blauwe reiger*, die wij ook goed kennen. De blauwe reiger staat rustig op de oever van sloten en wateren, op één poot te wachten op een visje of andere prooi. De reiger is hierin een beeld van Gods kinderen. Die moeten ook wachten totdat de Heere Zijn hand opent en hen geestelijke spijs geeft. Dat is voor vlees en bloed pijnlijk. Want door inspanning wordt de honger juist verergerd en des te meer gevoeld. De *werkheiligheid* van de oude mens in de gelovigen zoekt verzadiging door alle mogelijke godsdienstplichten met de meeste inspanning te verrichten. Maar de *nieuwe mens* is met niets verzadigd dan met zijn God in Christus en met Zijn zalige gunst. Een klein kruimeltje vrije genade, één visje uit het Evangeliewater, met Gods liefde doet de ziel weer opleven. Dit gelovig verwachten is een Evangeliekunst.

En geldt dat niet in dubbele maat voor de voorgangers? Die moeten ook wachten op de invloed van Gods Geest in gebed en in het voorgaan. En zeker een predikant zal er achter komen dat hij afhankelijk is van een visje uit de waterstroom van Gods Woord. Maar dat kun je beter aan een leraar vragen, hoe hij dat ervaart. Dit is zeker het geval bij alle voorgangers: wij kunnen de Geest des gebeds niet opwekken, de waarheid niet openen en onze ziel niet in het ware schuldbesef zetten en ons geloof in Christus niet verlevendigen. "*Wij kunnen geen el tot onze dwergachtige lengte toedoen*", zegt Philpot.

In Israël leven ook *koereigers*. Die leven bij en òp runderen, waarvan ze insecten opeten die de beesten plagen. Nu, dat zijn dus heel nuttige vogels. Een koereiger is een beeld van mensen die plaaggeesten proberen *onschadelijk te maken* en die vrede stichten. Plaag- en kwelgeesten zijn er onder alle soorten mensen. Zij zoeken altijd iemand waarop ze kunnen leven om hun agressie kwijt te raken of hun vergif in te spuiten. Net als een insect op een koe. David klaagde over hem in Psalm 118: "*Zij*

hadden mij als bijen omringd". Dan krijg je overal steken en prikken. Je ziet wel eens dat de koeien zo'n jeuk hebben dat ze bijna dol worden.

Maar gelukkig zijn er nog vredemakers. Allereerst is Christus de grote Vredemaker en Verlosser. Hij kan van vijanden en óók van geesten verlossen. Maar er zijn ook *mensen die vrede zaaien. Zij zullen de vrucht ervan ook mogen genieten. De wijsheid die van Boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordelende en ongeveinsd*, zegt Jacobus, hfd. 3:17.

In Israël leven ook *zilverreigers*. Een zilverreiger leeft overdag in een groep, maar 's nachts gaat hij alleen uit vissen. Een heel mooi beeld van een kind van God die overdag zich ophoudt met andere gelovigen, in zover de mogelijkheid daartoe is, maar in de eenzame, stille nachten roept tot God.

*'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen, daar ik Hem verwacht.
En mijn hart, wat mij moogt treffen,
Tot den God mijns levens heffen.*

Op wie lijken wij nu, jongelui? Op een reiger die in afhankelijkheid op de Heere wacht; op een koereiger die plaaggeesten onschadelijk maakt? Of op een insect, een parasiet, die God en de mensen tot last is?

Roerdomp

In het Hebreeuws wordt een *roerdomp* ook onder de reigers gerekend. De Hebreeuwse naam voor *roerdomp* betekent in het Nederlands: (een reiger) *met een stompe zaag*. De 'zaag' van die reiger is zijn snavel. Dit Hebreeuwse woord komt niet in de Bijbel voor. Wel wordt in de Bijbel 3 keer een *roerdomp* genoemd. Daar staat in het Hebreeuws *qaät*. Maar een *qaät* is geen roerdomp, maar een uil. Op de lijst van Mozes in Deuter. 14:17 komt ook de *qaät* voor tussen de uilen. Volgens de Bijbelteksten waar de roerdomp genoemd wordt, zou hij leven in woeste, eenzame plaatsen in en op puinhopen van verwoeste gebouwen, Jes. 34:11; Zef. 2:14; (Ps. 102:7). Maar daar leeft een roerdomp niet, want het is een moerasvogel. Als we over de uilen praten komen we op de *qaät* terug.

De aasgier

In Leviticus 11:18 wordt een pelikaan genoemd. Het Hebreeuwse woord *racham* betekent *aasgier*. *Racham* komt van een werkwoord wat *branden van begeerte* betekent. Omdat dit tweërlei betekenis heeft, is de vertaling niet zo makkelijk. Branden van begeerte kan betekenen: belust naar iets goeds, (ons woord barmhartig heeft dezelfde betekenis) maar ook naar iets verkeers. De Statenvertalers vertaalden *pelikaan*, waarschijnlijk omdat natuurkundigen schreven dat een pelikaan zijn jongen zou voeden met zijn eigen bloed.

Een pelikaan is een prachtige vogel. Het is de grootste zwemvogel. Hij kan niet helemaal onder water duiken, omdat zijn beendergestel met lucht gevuld is. Aan zijn

snavel zitten een soort weerhaken, terwijl de onderkant van de snavel met zijn keelzak een soort schepnet vormt. De rode onderkant van zijn snavel rust op de witte borstveren, als hij zijn jongen voedsel geeft. Daardoor is waarschijnlijk het verhaal ontstaan dat hij zijn eigen bloed pikt als hij zijn jongen voert. In Israël leven twee soorten. De *witte pelikaan* die in grote groepen leeft in onbewoonbare plaatsen en de *kroeskop pelikaan* die alleen leeft.

Mozes plaatst de aasgier tussen de uilen en de moerasroofvogels. De aasgier werd in de Westerse wereld pas later onder de familie van de gieren gerangschikt. Waarschijnlijk dat Mozes aasgieren bedoelt, die in de Egyptische Delta leefden 'in rivierdalen met rotsige oevers, in de buurt van menselijke nederzettingen'.

Een *aasgier* is de kleinste van al de gieren in Israël. Zij komen in 't voorjaar uit het zuiden en verspreiden zich paarsgewijs over het land. Ze lijken veel op raven. Vooral op bewoonde plaatsen voeden ze zich met afval. Een aasgier vreet ook aas van de kadavers die grote gieren hebben overgelaten. Ook vreet hij eieren van struisvogels op. Die eieren zijn erg hard, zoals wij weten. De aasgier neemt een steen in zijn snavel en laat die op het ei vallen, om het zo kapot te krijgen. Wie niet sterk is moet slim zijn. De aasgier is een beeld van de oude mens in de gelovigen. Wat zoekt die anders dan dood aas? De dood is zijn element. Hij brandt van begeerte naar het zondige. "*Het kwade, wat ik niet wil, doe ik*", zegt Paulus. De zondelust werkt verslavend en verdovend. Een mens kan zonder de zonde niet meer leven. De één zoekt het hierin, de ander weer in wat anders en zo heeft ieder mens een pop waarop hij verzot is. En wat is het gevolg? Dat hij tenslotte zelf ook een dood aas is om van de wormen gegeten te worden. O, dat is ingrijpend!

In Ouddorp leeft er een eenvoudig kind van God, dicht bij de Heere. Ze heet Jaantje Tanis. (Ze is inmiddels zalig in de Heere ontslapen). In haar overtuigingsweg werd zij ingeleid in haar verloren toestand en dat ze ongelukkiger was als de beesten. Eens zag ze een worm en ging er tegen praten: *o, wat bin joele gelukkig. Joele bin niet gevallen, maar ik bin gevallen en voor een eindeloze eeuwigheid geschapen*. Maar nu is het heel anders in haar leven geworden. Zij zegt: *nu is het anders geworden. Als de wormen mij nu eten, dan ben ik er niet meer, dan ben ik al bij de Heere*. Gelukkig, hé jongens en meisjes? Als je dat toch gelovig zeggen kan!

Duikertje

Nu geven we nog even onze aandacht aan een andere *watervogel*: het *duikertje*, Leviticus 11: 17. In het Hebreeuws staat *sjalak*. Dezen naam komt maar twee keer in de Bijbel voor. In Deut. 14:17 staat deze vogel tussen in uilen en moerasvogels. Sommige taalkundigen zeggen dat het een aalscholver is. Dat is een prima duiker en eerste klas visrover. Maar de Hebreeuwse naam voor aalscholver luidt *kormoraan*. Alle geleerden denken dat het een visrover is, maar welke is onbekend. En eigenlijk mogen wij er ook niet naar gissen. Want gissen is missen, zeker in bijbelse zaken. Wij weten het niet.

Nachtroofvogels

De uilen

In Leviticus 11 en Deuter. 14 noemt Mozes bij de roofvogels ook enkele uilensoorten. Uilen zijn *nachtroofvogels*. Wij moeten niet denken dat onreine vogels onnutte vogels zijn. Integendeel. Roofvogels zijn bijzonder nuttig. Ze vreten ongedierte op. De eerste uil die Mozes opsomt is de *tachmas*, vertaald met *nachtuil*. Nachtuil is het oud-Nederlands woord voor katuil. Die uil wordt zo genoemd, omdat zijn ogen op die van een kat lijken. Hij loert en jaagt op zijn prooi in 't donker. Toch is er geen zekerheid dat met *tachmas* de katuil bedoeld wordt. Mozes noemt hem ná de struisvogels, die in de woestijn leven. Taalgeleerden gaan er vanuit dat het een woestijnvogel is.

1. Het Hebreeuwse woord voor katuil is *tinsjemet*. Mozes noemt deze vogel in Leviticus 11:18. In onze Bijbel is hij vertaald door kauw. Daarmee wordt geen kauw bedoeld die wij kennen, die zich overal opdringen bij de huizen, maar een kerkuil. *De katuil* komt dikwijls voor in Israël, vooral in Galiléa. Het is aardig om te weten dat *tinsjemet* óók de naam is voor een *mol*, Lev. 11:30.

Er zijn nog drie andere teksten waarin 'een nachtuil' genoemd wordt, met verblijfplaats in woeste gebieden. Typisch, dat daar het Hebreeuwse *qaät* staat. In Jesaja 14:23 (kefod); Jesaja 34:11 (qaät en kefod) en Zefánja 2:14 (qaät en kefod). Ook dit Hebreeuwse woord *kefod* geeft problemen. Volgens het Hebr. woordenboek betekent het een egel, wat óók een nachtrover is. In de kanttekening over Jesaja 14:23 (nr.79) wordt de vertaling 'egel' ook genoemd. De kanttekenaars schrijven dat een *kefod* een 'ijzeren varken' is, dat is een *stekelvarken*. Maar uit de samenhang van de teksten schijnt het toch dat in die drie teksten een vogel bedoeld wordt. Misschien moeten we om een vogel met scherpe klauwen denken. Dus, *kefod* kan een vogel en een stekelvarken betekenen.

2. Verder noemt Mozes in Leviticus 11:17: *de schuifuit*. (Oud Ned. schuifuijt) Het woordenboek kent wel een *schuifuil*, een ransuil. De *ransuil* komen wij ook tegen in Jesaja 34:11. "Maar de roerdomp en de nachtuil zullen het erfelijk bezitten en de *schuifuit* en de raaf zal daarin wonen."

3. Mozes noemt de *qaät* in Leviticus 11:18. Daar is het foutief vertaald in roerdomp. Toen we de roerdomp bespraken, hebben we daar al op gewezen. *Qaät* betekent: de spuw. Dit is een karakteristieke eigenschap van een uil. Uilen jagen hun prooi niet snel op, want ze vliegen geruisloos. Ze overvallen hun prooi, die ze helemaal inslikken. Daarna braken ze de onverteerbare resten uit, de zogenaamde uilenballen. Die ballen bevatten haar, beentjes en onverteerbare delen. Soms ringetjes van vogeltjes die geringd waren.

We hebben het al enkele keren gezegd dat Jesaja moest profeteren over de verwoesting van Edom. Al de heidenen moeten horen wat de Heere zegt omdat Hij ook op hen vertoornd is. Edom wordt tot een schrikwekkend voorbeeld gesteld. In deze omschrijving wordt de straf over Edom symbolisch beschreven als de eeuwige straf en ondergang van de goddelozen in de hel, bij de duivel en zijn aanhang. Die

zullen hen kwellen, benauwen en hun prooi eeuwig pijnigen. Ach, werd dat eens wat meer beseft, hoe zou men zoeken om de toekomstige toorn te mogen ontvluchten!

4. Mozes noemt de *steenuil* in de Leviticus 11:17. In het Hebreeuws staat er *Kos*. Een korte naam voor de kleinste uil. Zijn Hebreeuws naam komt af van zijn bekervormige kop. De steenuil komt voor in het Midden-Oosten. Ook in ons land komt hij voor, jammer genoeg niet op Walcheren. De steenuil komt ook voor in Psalm 102. De dichter spreekt over zijn eenzame toestand, zodat hij de nachten dikwijls met waken doorbracht. Evenals een uil in de nacht eenzaam jaagt. Uilen hebben ogen die naar voren gericht zijn die zich niet kunnen verdraaien, waardoor ze als het ware wezenloos voor zich uitstaren.

De dichter in Psalm 102:7 vergelijkt zijn toestand met zo'n starende vogel. "Ik ben een roerdomp der woestijn gelijk geworden, ik ben geworden als een *steenuil* der wildernissen. Ik waak en ben geworden als een eenzame mus op het dak." Het valt op dat bijbelheiligen zich zo dikwijls bij vogels vergelijken. Bij 3 vogels vergelijkt de dichter zich. Dat komen we nu bijna niet meer tegen. Enkele jaren geleden is Jaantje Maat uit Nieuwdorp gestorven. Sommigen van jullie hebben haar nog gekend. Jaantje had veel wederwaardigheden ondervonden in het kerkelijk leven. Tenslotte zat ze eenzaam in haar huisje. Dikwijls zij ze: *ik zitte as een eenzame musse op het dak*. Een oude vriend van haar zei: *Dat is een goed teken. Waarom?* Vroeg ze. *Een teken dat je leeft, want dode mussen vallen eraf*, antwoordde hij.

De dichter van Psalm 102 was diep getroffen over de ellende van de kerk. Het ging hem zó ter harte dat hij vanwege langdurige smart zijn kracht verloor; zijn hart leed eronder. Hij had geen zin in zijn eten meer. Hij voelde zich afgemat en diep neerslachtig. Hij was er zo mager van, dat hij vel over been was, zoals wij dat noemen, vers 6. Hij wordt ook niet begrepen. De mensen konden hem tenslotte niet meer uitstaan. Ze waren dat gezeur beu. Het oordeel over de kerk woog zó zwaar op zijn ziel, dat hij een tijd lang niet meer kon spreken van de barmhartigheden des Heeren. De onvervulde beloften lagen in het duister, hij miste er de troost uit. Die toestand werd verzaamd door de gedachten dat hij vroeger zo opgetrokken was in de wegen des Heeren. Hij wandelde in het licht, maar nu in de duisternis. Vroeger in de vrijheid maar nu in de gevangenis. O, dat is zo'n smartelijke weg.

Heer', Uw gunst had mij verheven;

Maar nu mij Uw toorn doet beven,

Zie ik mij van glans ontbloten,

Mij in stof ter neer gestoten.

Waarom vergelijkt hij zich bij een uil? Wel, die zitten soms urenlang bewegingloos op een stille tak in 't donker op hun prooi te wachten. Evenals die uil brengt de dichter de donkere nachten door in eenzaamheid, omdat hij van verdriet, van zorg, van ellende niet kan slapen. Er blijft maar een ding over: *Bidt en waakt en wacht op de Heere*. Maar bidden kan hij niet meer, dan af en toe doffe klanken uitstoten. Dat kan hij voor geen bidden houden. Maar gelukkig, na lange tijd hoort en verhoort de Heere dat doffe geroep en brengt Hij hem weer in het volle leven. Hij ontsluit Zijn eeuwige verbondstrouw en Zijn liefde dat Hij Zijn kerk door doodsnoden zal leiden. Dat Zijn

koninkrijk uitgebreid zal worden onder de Joden en onder de heidenen. Een zeer grote troost voor onze verdrietige dichter. Hij heeft zijn ondervinding in Psalm 102 nagelaten, tot lering en troost van hen die enigszins in dezelfde omstandigheden leven.

5. In Jesaja 13:21 kun je als je goed door een Hebreeuwse bril kijkt een oehoe zien. Jesaja spreekt over het verwoeste land van Babel: *Hun huizen zullen vervuld worden met schrikkelijke gedierten, en daar zullen de jonge struisen wonen.* In het Hebreeuws staat o'ach. Het zijn geen gedierten, maar het is een oehoe. Een klanknabootsende naam, genoemd naar zijn *oe-hoe-oe-hoe* geroep. De oehoe is de grootste uil. Een forse en prachtige vogel. Hij leeft in holen en struiken, vooral in de Sinaiwoestijn. Dus voor Israël was het een bekende vogel.

De meeuw en de hop.

Er blijven nu nog twee roofvogels over uit de lijst van Leviticus 11. De koekoek en de hop. Helaas is de vertaling van koekoek niet juist. In het Hebreeuws staat *sjachaf*. Er is volgens oude en nieuwe letterkundigen een meeuwsoort. Maar het Hebreeuwse woord betekent zoiets als: slank. Misschien moeten we ook aan de 'slanke' *visdiefsoorten* en *sterns* denken. *Sjachaf* is geen koekoek, want die heeft in het Hebreeuws een klanknabootsende naam, evenals een kievit. Dat is duidelijk genoeg. Of denken jullie jongens en meisjes, dat een koekoek of een kievit in het *Hebreeuws* roept of de vogeltjes in het *Hebreeuws* fluiten?

Meeuwen waren er in de Egyptische Delta genoeg te zien. Voor het volk van Israël was het een zeer bekende vogel. Op hun woestijnreis kwamen ze er ook tegen. De mantelmeeuw en de kokmeeuw komen in de Sinaï woestijn voor. Het is een schiereiland waar veel meeuwen leven. Het is in de eerste plaats een zeevogel die zich met vis en dergelijke zeediertjes voedt. Maar vanuit de kust trekt hij ook wel het land in. In de Sinaï voeden ze zich met slakken en aas. Verder komt deze vogelnaam niet meer in de Bijbel voor. Er zijn geen teksten beschikbaar om er geestelijke lessen uit te trekken.

De *hop* komt ook maar één keer voor in de lijsten van Mozes. Het Hebreeuwse woord is afgeleid van dubbele kuif. De hop is een mooie, bruinachtige vogel met zwart gestreepte banden en een prachtige kuif. Die zet hij overeind als er gevaar dreigt. De hop is 25 à 30 cm hoog. Ze leven alleen, behalve tijdens de trek. Hij voedt zich met spinnen, insecten en wormen. Zijn naam is klanknabootsend: hoep-oep-oep. De hop komt in Israël meer voor als in Nederland. Jammer genoeg zien wij bijna nooit een hop. Voor Israël in de woestijn was de hop goed bekend vanuit Egypte, want hij komt voor in het Egyptisch hiërogliefenschrift. Dat is het een tekenschrift wat in het piramiden-tijdperk in Egypte gebruikt werd.

Een vleermuis

Is een vleermuis een vogel? De laatste vogel die Mozes opsomt is de *vleermuis*. Dat klinkt voor ons een beetje vreemd, omdat het een zoogdiertje is. Maar vroeger werd de vleermuis in het hele Midden-Oosten als een vogel beschouwd. En in Arabië is het nog zo. Vleermuizen leven daar veel meer als in Nederland. Ze komen in grote groepen voor. Ze zijn ook veel groter. Israël kende in Mozes' tijd de vleermuis vanuit Egypte. Daar leeft een vleermuis met een vleugelwijdte van 90 cm. die vruchten eet. Dus niet bijzonder dat ze onder de vogels gerekend worden. Een vleermuis heeft een ingebouwd radar om in 't donker insecten op te sporen. Een zeldzaam instinct heeft de Schepper zo'n klein diertje gegeven!

Het is een heel mooi beeld van een kind van God die de Heere de *Geest van onderscheid* heeft gegeven. Die zijn er niet zoveel. Er zijn mensen met een scherpe natuurlijke blik. Sommigen hebben ook fijne voelhorens om waarheid van leugen, oprechtheid van geveinsdheid te onderkennen. Maar de gave van onderscheid om de vruchten van Gods Geest te onderkennen, komt voort uit het bevindelijk kennen van de onderscheiden zielsgestalten in het geestelijk leven. Zo iemand beproeft de geesten of ze uit God zijn. Niet zozeer door een natuurlijke gave, maar door het licht van de Heilige Geest.

Verder is de vleermuis die in 't donker jaagt - evenals andere nachtroofvogels - een heel mooi beeld van een kind van God, geoefend in het geloof. Komen er donkere nachten van verdrukking, kruis of vervolging, dat brengt hem niet in zielsduisternis, maar zij zien door de donkerste wolken heen, in het *liefdehart des Vaders*. O, onuitsprekelijk voorrecht. Als alles rondom ons donker ons, als wij bij wijze van spreken in Egyptische duisternis verkeren, en als wij dan mogen zien naar Hem die een eeuwig *ontoegankelijk Licht* is, dan vliegen wij door de duisternis zonder ons te stoten aan gevaarlijke voorwerpen.

Maar als we het nu van de donkere kant bekijken, dan is een vleermuis een type van de *oude mens* in de gelovigen. Die is enkel duisternis en haat het licht. Al wat openbaar maakt is licht. Niets wat wij meer nodig hebben dan dat. En niets wat de *oude mens der zonde* meer tegenstaat dan dat. En dat gebeurt op een veel geraffineerder manier dan bij onbekeerde mensen. Want de oude mens kan zich uitermate vroom opstellen. Een kind van God kan godsdienstige gevoelens verspreiden, die een mooie schijn hebben, maar toch voortkomen uit de oude mens. En daarom is al wat uit de oude mens voortkomt in hen, des te gevaarlijker. Er is een *radar van de Geest* toe nodig om dat te onderscheiden.

Hiermee is de vogellijst van Mozes afgewerkt.

7. DIVERSE SOORTEN

De papegaai.

Toen Noach uit de ark ging zette hij de deur wagenwijd open voor alle dieren en alle vogels. De vogels vlogen naar de vrijheid. Ze vlogen alle kanten op. De Heere bestuurde het door een bijzondere voorzienigheid zó, dat ze verspreid werden. Waar ze kwamen gingen ze nestelen, broeden en hun jongen verzorgen, totdat die ook weer gingen paren en zo werd de hele aarde opnieuw met vogels bewoond. Je kunt wel begrijpen jongens en meisjes, toen Noach uit de ark ging hoe verschrikkelijk doods het overal was. Overal waar hij kwam, heerste nog de dood en hij zag praktisch geen vogel. Want het getal wat uit de ark kwam was maar heel klein. Maar na verloop van jaren werd de vogelstand overal uitgebreid. Veel geleerden spotten met zulke opmerkingen, maar wij spotten met hun domme evolutietheorieën. Die zijn trouwens allang achterhaald. Ik vroeg eens aan een Universitair opgeleid persoon, waarom ze op de Universiteit de studieboeken niet bijstellen, want de evolutietheorie is op diverse punten achterhaald. Zijn antwoord was, dat het teveel energie (zeg maar: eer) en geld zou kosten.

Dominee G. H. Kersten zat eens in de trein met aanhangers van de evolutietheorie, die hun mening luidruchtig propageerden. Toen ze op de plaats van bestemming aankwamen zei hij: *maak eens plaats, want ik ga deze beestenwagon verlaten*. Wat een belediging van deze dominee! Waarom? Ze vertelden toch dat ze van de beesten afstammen? Neen, onzin, wij stammen af van Adam, de koning over de aarde, over de beesten en de vogels. Maar door de zonde is de mens lager gezonden dan de beesten en vogels, die vergaan; Psalm 49.

Weet je waar de papegaaien naar toe vlogen toen ze uit de ark kwamen? *Nee, ik niet*. Ik ook niet. Maar ik weet wel dat ze tenslotte in India gingen nestelen. Dus toen Job, Abraham en Mozes leefden waren er nog geen papegaaien in Kanaän. Hoe zijn ze daar gekomen? Wie van jullie weet het? *Door Salomo*. Heel goed. Ging Salomo met zijn wagens dan helemaal naar India? *Neen, dat deden ze met schepen*. Juist, één keer in de drie jaar brachten zijn schepen apen en pauwen mee, 1 Koningen 10:22. In het Hebreeuws staat *toekiej*. De kanttekening schrijft er bij: of *papegaaien*. Nu, dat laatste is de juiste vertaling. Een pauw heet in het Hebreeuws *tawas*. Onze kanttekenaars hebben hier weer de Septuagint gevolgd en de gangbare vertalingen uit andere Europese landen. Maar ik weet zeker als ze over dezelfde Hebreeuwse boeken beschikt hadden die wij hebben, hadden ze ongetwijfeld *papegaaien* in de Bijbeltekst vertaald en het niet in de kanttekening gezet. Uit bescheidenheid zetten ze hun eigen mening dikwijls in de kanttekening, hoewel die soms beter is dan de toen gangbare mening. Die *echt* geleerd is neemt niet zo gauw een definitieve beslissing, want hij weet dat hij fout kan zijn.

Salomo liet apen en *papegaaien* in zijn prachtige tuinen brengen. Hij had trouwens veel meer vogels en dieren. En allerlei prachtige planten. Een schitterende tuin. Dat deed hij natuurlijk niet voor niets. Hij wilde hen bestuderen. Dat kun je lezen in 1 Koningen 4:33. De werken des Heeren zijn groot. En het is de moeite waard om ze te onderzoeken. Er zijn vogelliefhebbers die 20 tot 40 jaar de vogelwereld hebben bestudeerd. Ze erkennen tenslotte dat hun kennis nog maar beperkt is. Zoveel

bijzonderheden liggen er in de scheppingswerken. En zagen wij nu ook onze grote Schepper er maar in, om Hem daarvoor te eren.

Salomo was een type van Christus, als de grote en *vreedzame Vorst*. Salomo had in zijn paleis een prachtige grote elpenbenen troon met goud overtrokken. Dat beeldt af dat Christus *heerschappij* voert over Zijn huis en volk. Salomo's paleis en tuin beelden Christus' kerk af. Maar welke betekenis hebben die apen en *papegaaien* die daar leven? De Heilige Geest heeft het natuurlijk niet zonder reden laten beschrijven. Wel, apen en papegaaien zijn typen van huichelaars. Die leven wel in Gods Hof, ze doen Gods volk na, maar ze zijn niet oprecht. Ze praten wat na uit de Bijbel, uit de oude schrijvers, of andere goede boeken of ze horen wat van Gods volk, maar met dat alles zijn het toch papegaaien. Weet je waar het verschil ligt met een oprecht kind van God? Een papegaai zou je bevindelijke taal kunnen leren spreken, bij wijze van spreken. Maar wat mist hij? Hij mist de Geest van God, hij kent zijn Schepper niet. Zo is het ook met een huichelaar. Hij kan zelfs heel nuttig zijn in de kerk, hij kan wel de gaven van Gods Geest hebben. Hij kan ook over het genadeleven spreken, maar hij kent de Heere niet. En die wij niet kennen, die beminnen wij niet. Het kleinste kind in de genade kent iets van God en bemint Hem boven alles.

Een papegaai kun je ook leren vloeken. Dat is erg genoeg. En het gebeurt ook. Ds. L. Boone was een godzalig predikant. Vóór het jaar 1907 was hij ongeveer vijf jaar consulent van de Ledeboeriaanse gemeenten in Zeeland. Als consulent kwam hij ook dikwijls in Middelburg en Aagtekerke preken. Deze eenvoudige man had een papegaai in huis. Hij woonde te St. Philipsland. Op een keer kwam er een koopman aan de deur. De koopman bood zijn koopwaar aan. Tijdens dat gesprek vloekte de koopman. De dominee hoorde het, maar ook zijn papegaai. De papegaai onthield die vloek en vanaf die tijd vloekte hij door de kamer. Je kunt begrijpen hoe pijnlijk dat voor de dominee was. En daarbij komt dat je een papegaai niet gemakkelijk wat af kan leren. Dus er was maar een oplossing: de papegaai de deur uit. Zo gezegd, zo gedaan.

Er zijn veel soorten papegaaien, zo zijn er ook veel soorten huichelaars. De grofste soort zijn die mensen die bewust anderen bedriegen. Ze zeggen dat ze het leven der genade kennen, maar leven ondertussen in de zonde. Vroeg of laat vallen ze door de mand. God openbaart hen en trekt hun masker af en stoot hen uit Zijn huis. Er zijn ook mensen die denken dat ze genade hebben, omdat ze grote veranderingen hebben meegemaakt. Omdat ze gebedsgaven hebben gekregen, inzicht in Gods Woord en gevoelig zijn over de waarheid en die ook verdedigen. Als deze mensen geen ware genade hebben bedriegen ze zich enigszins onbewust. Want de Heere Jezus zegt dat ze een sterke inbeelding hebben om de hemelpoort binnen te gaan, maar niet kunnen. Ze zullen zeggen: *Heere, doe ons open, doe ons open, want wij hebben in Uw naam geleerd*. Maar de Heere antwoordt: *Ik heb u nooit gekend*. Zo was het ook bij de dwaze maagden. En toch heeft het hen niet aan waarschuwingen ontbroken in hun leven. Maar ze wilden niet luisteren, of ze begrepen niet dat mensen die hen waarschuwden hun eeuwig zielenheil op het oog hadden. En anderen waren in hun binnenste afkerig van een waarschuwing tegen geveinsdheid. Ze haten de ontdekkende waarheid.

Bij een kind van God ligt dat precies andersom. Die vrezen honderden keren dat ze tenslotte nog als een huichelaar openbaar komen. Of, dat ze bij de hemelpoort het

woord van Christus zullen horen: *Het is bij u geen ware genade geweest, Ik ken u niet.* Daarom zeggen ze dikwijls: *Ik vrees dat ik nog alles mis; en dat mijn werk geen waarheid is.*

De Heere beware ons voor die zonde van bedrog. En Hij beware de Hof van Zijn kerk ook voor het gekwetter van papegaaien. Vroeger had je papegaaienjagers. Die schoten naar elke papegaai die ze zagen. Die had je in het kerkelijke leven ook. Ik denk aan William Huntington, een man die in oprechtheid uitblonk. Hij heeft op zijn jacht naar papegaaien veel haat moeten verduren, maar de Heere deed hem een bijzondere eer aan, die nooit van hem zal kunnen weggenomen worden.

Hebben papegaaien ons dan werkelijk niets goeds te leren? Ja. Afgezien van hetgeen zojuist is gezegd hebben kunnen we ook veel goeds van hen leren. Er zijn soorten papegaaien die erg vredelievend zijn. In een oerwoud leven groepen papegaaien, die een keurige orde houden en in vrede leven. Er zijn soorten papegaaien die, als ze gepaard zijn, zo aanhankelijk zijn en aan elkaar verbonden, dat ze alles samen doen! De vrede straalt uit hun oogjes. In dit opzicht zouden ze een heel mooi type kunnen zijn van de gelovigen. Die de Heere Jezus liefheeft wil Hem navolgen, in Zijn leven, in Zijn leer, in alles.

Nu, kan dat ook van ons gezegd worden? Kan dat van de kerkelijke mensen gezegd worden? En kan dat ook van Gods kinderen gezegd worden? Was dat maar waar! Wij moeten het wel met smart erkennen dat juist onder Gods volk dikwijls de oorzaak van ruzie begint.

De zwaan

'Witte zwanen zwommen in de vijvers van Salomo 's tuinen'. Misschien denkt iemand: *hé, waar staat dat in de Bijbel?* Nu, dat staat er zó niet in. Maar dat wil niet zeggen dat het geen waar is. Dat Salomo zwanen had kunnen wij weten uit het feit dat er elke dag zwanenvlees gegeten werd. In 1 Koningen 4:23 staat het gerecht van Salomo 's tafel per dag: runderen, schapen, herten, reeën, buffels en *gemeste vogels*. Echt een tafel van een rijk, oosters vorst! Die gemeste vogels worden in het Hebreeuws *barboer* genoemd. Nu, dat is een zwaan. Dat konden onze Statenvertalers niet weten, want de betekenis van het Hebreeuwse woord was toen nog onbekend. Vrij vertaald betekent het: *de smetteloos reine*.

Nu kunnen de meisjes toch wel weten van Wie de *smetteloos reine zwaan* een type is? *Van de Heere Jezus*. Ja, precies! Hij is de smetteloos reine Zaligmaker. Van vele grove zonden is Jezus beschuldigd, maar aan geen ervan was Hij werkelijk schuldig. Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizenden. O, hoe blank, hoe rein, vlekkeloos, heilig, zuiver en volmaakt is Hij! De Vader bemint Hem, de engelen bewonderen Hem en Zijn kinderen verheugen zich in Hem. Zijn blanke heiligheid dient om de zwarte zondesschuld van Zijn volk weg te nemen. Daarom moest Hij sterven en geslacht worden. Opdat het bloed van deze smetteloos witte Zwaan - de Zaligmaker - ons van al het smerig zondevuil kan afwassen.

Door dit afwassen worden de kinderen Gods ook witte zwanen. De meeste mensen zien dat niet en begrijpen het niet. Ze kijken alleen maar naar de buitenkant van een kind van God. Het is zeker waar, de levenswandel behoort ook zuiver *Evangelisch* en

rein te zijn. Geen *wettische heiligheid*, want dat is in Gods oog zo zwart als roet. Toch hebbende de 'beste' kinderen Gods nog maar een klein beginsel van de nieuwe gehoorzaamheid. Daarom moeten wij wat verder kijken dan alleen de buitenkant. *Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig*. Dat betekent hun nauwe vereniging met Christus. In Hem zijn zij volkomen en volmaakt. De Vader zegt: *zie, gij zijt schoon, geheel zijt gij schoon, mijn lieve kinderen. Er is geen gebrek aan u*. De Vader aanschouwt Zijn kinderen in Zijn volmaakte Zoon. Maar nogmaals, de *oude mens* in de gelovigen is zwart, zo zwart als de hel. Dikwijls veel zwarter dan bij onbekeerde mensen. Weet je hoe dat komt? Omdat de oude mens in de gelovigen een felle strijd voert tegen de *nieuwe mens*. Daardoor wordt de zonde steeds krachtiger en sterker. Paulus leert dat in Romeinen 7. Maar de nieuwe mens is geheel heilig, zoals Christus heilig is. Daarom zegt de Heere Jezus: *Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat zij in Ons één zijn*. En in hetzelfde Hoge priesterlijk gebed zegt Hij: *Vader, heilig ze in Uw Naam*. En de Heilige Geest heiligt de gelovigen ook in- en uitwendig. Een Drieënige God is werkzaam in de rechtvaardigmaking en heiligmaking van Gods kinderen.

Jongens, weten jullie waar je voor op moet passen? Je kunt een zwaan heel kwaad maken. Als schooljongens maakten wij zwanen kwaad door hun jongen te plagen. Dan kwamen de zwanen achter je aan met klapwiekende vleugels en groot gesnater. Wij maakten dan van onze fietsen een verschansing en kropen daarachter. Dat zeg ik niet om het na te doen, maar ik wil er een lesje uit halen. Ik wil je waarschuwen om een kind van God nooit te plagen, ook niet vanwege zijn zwarte zondevlekken. Je weet, een zwaan heeft donkere poten. Gods kinderen ook. Maar Christus bemint Zijn kinderen met zo'n onuitsprekelijk liefde, dat Hij het niet kan verdragen als je ze plaagt of lastig valt. *Die Zijn volk aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan*. Ik weet wel, de meesten van jullie hebben nog achtung voor Gods volk. Maar dat wordt soms later zo anders, bij het groter worden. Maar wees alvast gewaarschuwd, doe er niet aan mee, een zwaan deelt soms rake klappen uit. Ik bedoel er niet mee dat Gods kinderen dat zelf moeten doen, maar als de Heere het voor Zijn kinderen gaat opnemen dan vallen er wel eens rake klappen zodat het slecht afloopt. En Gods molens malen langzaam, maar zeker.

Een veldhoen

Een veldhoen is een oude naam voor *patrijs*. Het Hebreeuwse woord *kora* betekent eigenlijk *roeper*. In de Bijbel komt die naam twee keer voor. Weliswaar zijn patrijzen in Israël een ander soort dan in Nederland. Een veldhoen of patrijs is een grondvogel die niet hoog kan vliegen. Als ze opgejaagd worden roepen ze, laag vliegend over het veld: kor-kor-kor.

David vergelijkt zichzelf bij een veldhoen in 1 Samuël 26:20: *"Want de koning van Israël is uitgegaan om een enige vlo te zoeken; gelijk men een veldhoen op de bergen najaagt."* David werd door zijn schoonvader Saul overal achtervolgd. Wat had David gedaan? Niets, dan dat hij Israël had verlost van de Filistijnen. Maar Saul is toch heel kwaad op zijn schoonzoon. Hij is jaloers. Dat is een ellende. Hij probeert David te doden. Als dat niet lukt verdrijft hij hem in elk geval uit het land Israël. Dat houdt in dat hij verstoten wordt van de erve des Heeren. Saul weet dat David koning zal worden in plaats van zijn zoon, kroonprins Jonathan. Dat kan hij absoluut niet verdragen. Jonathan kan dat door genade juist wel verdragen. Hij erkende David als

toekomstig koning. David had Saul al enkele keren gespaard, toen het in zijn macht was hem te doden. Daarna zegt hij tot Saul: *wat voor kwaad heb ik toch gedaan, dat u mij zo vervolgt? Ik ben net een veldhoen die de jagers van de ene berg naar de andere opjagen. Nergens kan ik rust vinden.* David was een laagvlieger en Saul een hoogvlieger.

David is hier een type van Christus in Zijn diepe vernedering. *De vogelen des hemels hebben nesten*, zegt Hij, *maar de Zoon des Mensen heeft niets waarop Hij Zijn hoofd kan neerleggen.* Die weg moeten ook al Gods kinderen bewandelen. De weg naar de hemelstad, waar Gods kinderen als koningen zullen heersen, leidt over bergen en door dalen van verdrukking en vervolging. Maar geen nood, Koning Jezus staat aan de overkant, Hij houdt de kroon al in Zijn handen. Het is nog een lichte verdrukking van enkele dagen en dan zijn wij eeuwig, voor eeuwig alles te boven.

De 2^e keer dat wij van een veldhoen lezen is in Jeremia 17:1: *"Gelijk een veldhoen eieren vergadert, maar broedt ze niet uit, alzo is hij die rijkdom vergadert, doch niet met recht; in de helft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten en in zijn laatste een dwaas zijn."* Het Hebreeuwse woord voor *eieren vergaderen*, betekent letterlijk *eieren leggen* er op zitten om te broeden, maar *niet uitbroeden*. Een patrijs legt veel eieren maar verlaat zijn nest gemakkelijk. Jeremia vergelijkt geld en goederen verzamelen bij het leggen van eieren door een patrijs. Geld en goed met onrecht bijeenschrapen, zal men eens moeten verliezen. Of mag men het behouden; er ligt geen zegen in. *Gestolen goed gedijt niet*, zeiden de mensen vroeger. Waarom vergelijkt Jeremia het verlies van zo'n dief bij de verlaten eieren van een veldhoen? De patrijzen die wij kennen zijn erg gehecht aan hun eieren. Meestal leggen ze er tussen de 12 en de 16. Maar ik kan herinneren, als wij vroeger het nest van een patrijs enkele keren hadden bekeken en de vogel van het nest verjaagden, dat ze dan spoedig hun nest met eieren verlaten. Als die patrijzen dat in Israël ook doen, is het beeld misschien duidelijk. Een dief kan angstvallig zijn geld en goed bewaren, maar er komt een tijd dat hij er soms plotseling afstand van moet doen.

Zo is het ook met *geestelijke goederen* die gestolen zijn. Hoeveel diefstal wordt daar niet mee gedaan! Maar hoe zal men het maken als men voor de grote Rechter staat, Die alle dingen kent en weet? Alle gestolen goederen moet men dan terug geven. Het is erg om het te zeggen, maar men kan Jezus ook stelen. Als men zonder grond Jezus zichzelf toeëigent en lichtvaardig zegt: *Jezus is voor mij gestorven, want ik geloof in Hem*, dan hebben wij een gestolen Jezus. Dat is diefstal uit het Koninklijk paleis. En als wij Hem dan bij de hemelpoort terug moeten geven, bij wijze spreken, dan is het voor eeuwig te laat. Dan zal men zijn dwaas gedrag te laat bewenen.

Gods volk leert het ook in hun leven, dat ze grote dieven zijn. Alles wat zij niet rechtmatig ontvangen hebben, moeten ze met schaamte teruggeven. Door ontdekkend licht, komen ze erachter dat ze geestelijk gestolen hebben. Onder 't Oude Testament moest de dief gestenigd worden. O, hoe leren ze zichzelf kennen als de grootste dwazen! Dan vallen ze in voor God en erkennen hun godsdienstige diefstal.

David had de vrouw van Uria gestolen. Toen hij schuldenaar werd, dichtte hij Psalm 32:3

*'k Bekend', o Heer, aan U oprecht mijn zonden;
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden,
Maar ik beleed na ernstig overleg,
Mijn boze daân: Gij naamt die gunstig weg.*

Jullie weten dat Achan een dief was. Hij had gestolen uit de bezittingen van Jericho. Hij moest gestenigd worden. Een zware straf. En wat was het gevolg voor Israël? Er werd een deur van hoop op God geopend. *"Een deur der hoop in het dal van Achor."* Daarna trok de Heere opnieuw op met Israël.

De kwakkel

Een kwakkel is een verouderde naam voor *kwartel*. Het is een bruine vogel waarvan er diverse soorten zijn. De gewone kwartel lijkt een beetje op een patrijs. Zijn woongebied is Europa, Azië en Noord-Afrika. Sommige soorten uit de warme landen trekken niet, maar overigens is het een echte *trekvoegel*. In de periode van eind augustus tot eind oktober trekken de kwartels 's nachts in dichte groepen, laag over de grond vliegend, naar het zuiden.

Van de kwakkelen lezen wij alleen tijdens de woestijnreis van de kinderen Israëls. De eerste keer komt de kwakkel voor in Exodus 16:13. Israël was nog maar pas uit Egypte geleid. Ze hadden ruim een half jaar buitengewone wonderen meegemaakt en plagen over Egypte. Dat resulteerde in de doortocht door de Rode Zee. Zij zijn verlost van hun slavernij en trekken nu door een hete woestijn. Het is precies een maand geleden dat hun tocht begon. Bij Elim hadden ze een poosje uitgerust, maar nu raakt het tijd om weer verder te gaan. Het volk komt in de woestijn Sin, tussen Elim en Sinaï. Het is al eind april, begin mei en dan kan het daar gloeiend heet zijn. Het brood wat ze uit Egypte hadden meegenomen is op. Het vlees ook. Wat moeten ze nu eten? Meer dan 1.000.000 mensen en daarbij al die kinderen! Waar moeten ze toch hun levensonderhoud vandaan halen? Tenslotte beginnen ze Mozes en Aäron te beschuldigen. 'Het is allemaal jullie schuld. Had ons toch in Egypte met rust gelaten. In al onze ellende hadden we daar tenminste nog vlees en brood. Maar hier hebben we niets. Wij gaan de hongerdood tegemoet, met onze kinderen. Een vreselijk lot, dat te moeten ondergaan.' Ze zeggen: *"Wij hadden beter in Egypte door de hand des Heeren kunnen sterven"*, Ex. 16:3. Daarmee bedoelen ze: 'hadden de tien plagen door de hand des Heeren gezonden, ons óók maar getroffen. Met die laatste plaag, stierven al de eerstgeborenen. Dat had ons dan ook wel getroffen, maar dat is niet zo'n vreselijke dood niet als wij straks moeten lijden. Jullie bedriegen ons. Zo komen wij nooit in Kanaan. Want de weg naar Kanaan loopt precies een andere kant uit. Wij gaan naar het zuiden, maar wij moeten naar het noorden trekken. Je kunt ons nog meer vertellen over de beloften des Heeren. Jullie passen die beloften verkeerd toe. Jullie doel is om ons uit te leiden naar de woestijn *'om deze ganse gemeente door den honger te doden'*, vers 3.

Mozes en Aäron horen die rede aan. Zij roepen tot de Heere. Dat staat in Psalm 105:40. *"Zij baden en Hij deed kwakkelen komen."* De Heere belooft Mozes dat het volk vlees en brood zal ontvangen. Mozes vertelt de belofte des Heeren aan het volk. Hij bestraft hen ernstig vanwege hun opstand. Mozes zegt: *tussen de twee avonden*

zult gij vlees eten, vers 12. Dat is een Hebreeuwse uitdrukking. Letterlijk staat er: Tussen of tegen de avonden. Dat is vóór zonsondergang.

En zo gebeurde het. *Het geschiede aan de avond dat er kwakkelen opkwamen en het leger bedekten, vers 13.* Nu daar hadden ze een goed maal aan. Kwakkels zijn nogal vet. Hier zien we de bewonderenswaardige lankmoedigheid en zorg des Heeren over opstandige mensen. Deze kwakkels zijn misschien op een verlate voorjaarstrek geweest van Noord-Afrika naar Azië en Europa. Hoe dat zij, door een bijzonder bestuur in Gods voorzienigheid vlogen ze naar de legerplaats van Israël en vielen daar dood neer.

De tweede keer dat wij van kwakkelen lezen is zo'n 1,5 jaar na de Uittocht. De kwakkels beginnen aan hun najaarstrek, ongeveer eind augustus. Het volk murmureert in de woestijn Paran, omdat ze weer geen vlees hebben. Deze keer willen ze vis eten. Dat hebben ze al in lange tijd niet meer gegeten. Ze zeggen onder elkaar: waarom zijn wij toch met Mozes uit Egypte getrokken? Waren wij daar maar gebleven, dan hadden wij vis genoeg uit de Nijl, Numeri 11:5. Ze gaan naar Mozes en zeggen brutaal: geef ons vlees opdat we kunnen eten. Altijd dat saaie manna, we zijn dat brood goed beu! Vers 6. Ja, ze wisten wel dat Mozes veel van de Heere gedaan kon krijgen. Mozes moet dat maar bij God regelen. Dat zij er zo over denken blijkt uit de woorden van Mozes tot het volk, vers 11-15. Mozes zegt: *gij hebt voor het aangezicht des Heeren geweend, vers 20.* Dat was geen nederig smeekgebed, maar een eisend bevel.

Ondanks hun opstand toont de Heere Zijn ondoorgrondelijke lankmoedigheid. Hij liet door de wind kwakkels aankomen van de zee en strooide ze rondom het leger. En geen klein beetje ook: één el hoog en een dagreis lopen rondom de legerplaats. De mensen waren zó gulzig en ondankbaar dat de Heere hen strafte terwijl ze begonnen te eten. Een groot aantal mensen stierven plotseling tijdens het eten. Asaf zegt ervan in Psalm 78:26 *dat de Heere door een oosten- en zuidenwind de kwakkels voortdreef van de zee.* Met de zee wordt dus de Schelfzee bedoeld, tussen Sinai en Arabië. Zou die wonderlijke spijziging en die verschrikkelijke straf iets goeds uitgewerkt hebben? Neen, Asaf zegt: *Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet, door Zijn wonderen, vers 32.*

Vroeger dacht ik: wat een brutale mensen. Maar nu ben ik blij dat het in de Bijbel staat. Want we zijn net eender.

De nachtegaal

"Want zie, de winter is voorbij; de plasregen is over, hij is overgegaan. De bloemen worden gezien in het land. De zangtijd genaakt; de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land". Deze tekst staat in Hooglied 2:11, 12. In deze tekst zit een nachtegaal verscholen. Weet je waar? Zoekt hem eens op, meisjes. In het zinnetje: *de zangtijd genaakt.* Precies. In het Hebreeuws staat er eigenlijk: *de tijd van de nachtegaal is aangebroken.* Het Hebreeuwse woord betekent gezang in de tempel. Maar de Statenvertalers hebben niet kunnen weten dat het ook de naam is van de nachtegaal.

Er komen in het Midden-Oosten en Europa minstens 8 soorten nachtegalen voor. De gewone nachtegaal heeft een lichte buik en roodbruine staart. "Een nachtegaal is een

mooie zanger, die zowel overdag als 's nachts zingt. Zijn zang is zeer rijk en gevarieerd in volume en tonen en met crescendo's. Hij maakt ook veel krassende keelklanken en tonen als een karkiet", volgens vogelkenners.

In nachtegaal is een heel passend beeld van een kind van God die zich in de donkere nachten bevindt. Niet zozeer in de donkere buitenlucht, maar in de lange, donkere nachten van het geestelijk leven. Tegenheden uitwendig en geestelijke verlatenheid inwendig volgen elkander dikwijls op. Dan lijkt het net of de Heere in een vijand is veranderd, om alles af te breken wat er is opgebouwd. Asaf kende die lange, donkere nachten van de verberging van Gods lieflijk aangezicht. Hij riep ervan uit: *zou God weten van mijn droevig lot?* Of zoals er in de rijm van Psalm 77: 5 en 6 staat:

*'Zou de Heer Zijn gunst genoten',
Dacht ik, dan altoos verstoten?
Niet goedgunstig zijn voortaan?
Nimmer ons meer gadeslaan?
Zouden Zijn beloftenissen
Verder haar vervulling missen,
Vruchteloos worden afgewacht
Van geslachte tot geslacht?*

*Zou God Zijn genâ vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?
Heeft hij Zijn barmhartigheên
Door Zijn gramschap afgesneên?
'k Zei daarna: dit krenkt mij 't leven,
Maar God zal verandering geven.
D' Allerhoogste maakt het goed;
Na het zure geeft Hij 't zoet.*

Dan is het winternacht in de ziel; dan wordt de stem van de nachtegaal niet gehoord. Maar op des Heeren tijd wordt het weer anders. Al is het nóg zo donker, de hoop op God breekt door. De nachtegaal begint te zingen:

*Die, hoe het ook moog tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.*

Dan raakt te ziel weer levendig. Het geloof ziet liefde in 't midden van de toorn Gods. Het hart verheft zich tot de Heere om Hem te loven en te prijzen.

*'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht.
En mijn hart wat mij moogt treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

Dat zijn de mooiste klanken als Gods kind onder het zwaarste kruis leeft en God mag groot maken. Dit is de zoetste melodie als de Heere Zijn slagen vermeerdert en de ziel hoe langer hoe dieper buigt voor Hem en als leem wordt in de handen van de grote Pottenbakker. Dan krijgt Christus in Zijn diepe vernedering en verhoging pas echt waarde.

Dan jubelen zij, zoals de dichter van Psalm 45:1:

*Mijn hart vervuld met heilbespiegelingen,
Zal 't schoonste lied van enen Koning zingen.*

Dan wordt de ziel eenswillend onder de roeden en getuigt zij: *de Heere doe wat goed is in Zijn heilige ogen.* Zouden wij het goede wel van God ontvangen en het kwade niet? Die taal behaagt de Heere en is aangenaam voor de mensen. Dan zingen ze met David, Psalm 138:3:

*Dan zingen zij, in God verblijd,
Aan Hem gewijd,
Van 's Heeren wegen.*

Dan wordt de hoop verlevendigd dat ze eens eeuwig zullen zingen, zoals de dichter van Psalm 89:1:

*'k Zal eeuwig zingen van God goedertierenheên,
Uw waarheid 't allen tijd vermelden door mijn reên*

Zo leren ze verstaan wat Jacobus Revius dichtte:

*Ik ben geen nachtegaal, maar in veel groter ere.
Een mens, het evenbeeld van aller heren Heere.
Ik wil mijn stem doen horen alle man.
En prijzen Hem zo hoog en ver ik kan.*

De kraanvogel

Wij komen nu bij een echte moerasvogel, de *kraanvogel*. Een beetje vreemde naam voor een vogel. Toch is het zo vreemd niet als het lijkt. In Israël heeft de kraanvogel zijn naam te danken aan de harde klanken die hij uitstoot: *kroe kroe kroe*. De Nederlandse benaming is afkomstig van het Griekse *geranos*, wat óók een klanknabootsende naam is. Ons woord *kraan* leeft verder in de kraan die wij voor de waterleiding gebruiken en in kranen die dienst doen als hefwerktuigen. Waarschijnlijk ligt de overeenkomst in de lange hals die aan het eind gebogen is.

Kraanvogels leven in groepen. Het zijn echte trekvogels die een buitengewone lange afstand afleggen. In de winter verblijven ze in Afrika. Zelfs in Zuid-Afrika. In 't voorjaar trekken ze door Israël naar Europa. En in het najaar trekken ze weer terug. Een kraanvogel is vrij mooi. Zijn veren zijn zwart, de hals wit, de snavel rond met een groenachtige punt. Zijn voedsel is plantaardig. Hij eet ook wel insecten, wormen en kikkers.

De kraanvogel komt voor in Jesaja 38:14: "*Gelijk een kraan of zwaluw, alzo piepte ik; ik kirde als een duif; mijn ogen verhieven zich omhoog; o Heere, ik wordt onderdrukt, wees Gij mijn Borg.*" Dit is het gebed van Hiskia, de koning van Juda. Hizkía is ca. 39 jaar, waarvan 14 jaar koning. De Heere had hem voorspoed gegeven in zijn regering en zelfs van de machtige koning van Assyrië verlost. Maar Hizkía wordt ernstig ziek. Jesaja komt naar hem toe en zegt dat de Heere gezegd heeft dat hij moet sterven. Daar had Hizkía niet op gerekend. Hij ziet zijn leven wegvloeien. Onvoorbereid om te sterven. Zeker, de Heere had grote genade verheerlijkt in zijn leven, maar daar kan hij niet mee sterven. In 't gezicht van de dood kan niemand helpen dan de tussentredende Borg en Middelaar. Hij heeft de zonde verzoend en de dood verslonden tot eeuwige overwinning. Hizkía ziet ook zijn koninkrijk ondergaan. Hij heeft geen opvolger. Hoe

zal Gods belofte aan David, dat zijn zaad tot in eeuwigheid op de troon zal zitten vervuld worden? Hizkía wordt teneinde raad. Niemand kan hem helpen. Hij keert zich af van alle mensen, wendt zijn gezicht naar de muur en roept tot zijn God.

Als wij in nood verkeren gaan wij in de eenzaamheid hardop bidden. Geen mens ter wereld hoeft dat ons te leren. In nood gebruik je geen lang verhaal. Trouwens, de Heere heeft een afkeer van lange gebeden. De Heere Jezus zegt Zelf dat de heidenen denken dat ze door de veelheid van woorden verhoord worden.

Waarom ga je in zielen nood hardop bidden? Wel omdat de duivel er ook op afkomt. En allerlei gedachten waaien dan door je hoofd. Om die kwellende gedachten tegen te gaan is het hardop bidden een goed middel. Hizkía zegt: *ik piepte als een kraan*. Dus dat is geen mooi geluid, want een kraanvogel maakt een hard, doordringend geluid. Onderling begrijpen de vogels elkaars geluiden heel goed. Elk vogelgeluid heeft een betekenis. Wij weten dat niet allemaal. Alleen vogels horen en begrijpen dat. De vogeltaal is veel interessanter en uitgebreider dan wij weten. Een vogel werkt veel met toonhoogten.

Nu, dat geroep van Hizkía verhoorde de Heere. De grote Schepper hoort alle vogels. Zal Hij dan, de grote Herschepper, Zijn kind Hizkía niet horen? Ja, de geloofs-beproeving heeft bij Hizkía Gods doel bereikt. De Heere belooft hem genezing. Hij krijgt nog 15 jaar te leven.

De tweede keer dat we van een kraanvogel lezen is in Jeremia 8:7: *"Zelfs een ooievaar aan de hemel weet zijn gezette tijd. En een tortelduif en kraan en zwaluw nemen den tijden hunner aankomst waar, maar Mijn volk weet het recht des Heeren niet."* De Heere klaagt over het volk van Israël: zal een mens vallen en niet weer opstaan? Zal een volk zich afkeren maar niet wederkeren? Het volk Israël is ver van Hem afgeweken. Ze dienen de afgoden en hebben de Heere laten vallen. Maar de Heere is hen nog niet vergeten. Hij roept hen welmenend terug: *"Zal men vallen en niet opstaan? Zal men afkeren en niet wederkeren?"* Alsof de Heere wil zeggen: 'O Mijn volk, dat u gevallen bent is erg en dat u uzelf van Mij hebt afgekeerd is een grote zonde, maar dat u niet wilt opstaan en terugkeren, dat is verschrikkelijk. Dat is het ergste. Kijk nu eens naar de trekvogels. Ze weten precies hun tijd van aankomst en vertrek. Als de vogels nu hun tijd zo goed weten, is het niet hoog tijd voor u om naar Mij terug te trekken? Het is al bijna winter, en als de winter doortrekt over het land, als u Mij blijft verlaten, zal Ik Mijn Geest van u terugtrekken; dan verlaat ik Mijn tempel helemaal. Haast u dan, keer terug, spoed u om uws levens wil'.

Jongens en meisjes, ik hoop dat de Heere ons samen die genade wil schenken om tot Hem terug te keren. Dat wij gaan beseffen wat onze plicht is. Anders schuiven we de schuld stilletjes op de Heere en op onze onmacht. Maar de Heere roept ons toe om tot Hem terug te keren. O, als de Kerk des Heeren in Nederland dat toch eens ter harte nam, wat zou er een berouwvol terugkeren plaatsvinden! En zonder schuldbesef en terugkeer tot de Heere is er geen verbetering te verwachten.

De zwaluw

Iedereen van jullie weet wat een zwaluw is. Er zijn er genoeg in ons land en nog meer in Israël. In het Hebreeuws heet een gierzwaluw: *sis*. Dat is vanzelfsprekend

afkomstig van zijn snerpend geluid. De *gierzwaluw* is algemeen bekend, vooral rond de Dode Zee.

Gierzwaluwen komen bij ons ook voor. Het is een buitengewoon beweeglijke en rappe vlieger. Vogelkenners zeggen dat een zwaluw in ruim 6 uur de afstand aflegt van hier naar Noord-Afrika. Je kunt hem met een vliegtuig nog nauwelijks bijhouden. Deskundigen schrijven: "De gierzwaluw kan het jarenlang in de lucht uithouden, zonder een poot aan de grond te zetten. Zelfs slapen doen ze op grote hoogte. Alleen in het broedseizoen maken de gierzwaluwen nesten onder dakpannen of in muurgaten. Rond 30 april zijn ze terug uit Afrika en vooral te horen in oude stadswijken. Gierend vliegen ze pijlsnel in groepen tussen de huizen door achter insecten aan. In september gaan ze op trek, waarbij het altijd weer een kunst is om de Sahara – ca. 1500 km. – heelhuids te passeren."

Een *boerenzwaluw*, *huiszwaluw* en een *oeverzwaluw* komen in de Bijbel niet voor. Een zwaluw gaat naar natte, kleiachtige grond, pikt er een dotje klei, vormt het tot een rond balletje en metselt het zo tegen een muur aan. Dat doen mannetje en vrouwtje in een verbazend snel tempo. Het is onze aandacht echt wel waard hoe kunstig zij dat doen.

De zwaluw wordt twee keer in één adem genoemd met de kraanvogels, met precies hetzelfde doel. Eén keer in Jeremia 8:7 en één keer in Jesaja 38:14. Daar vergelijkt Hizkia zijn kermen in doodsangst bij de klaagtonen van een *zwaluw*. De gierzwaluw maakt een sissend en piepend geluid op een soort klaagmelodie. Maar in het Hebreeuws staat het in precies de omgekeerde volgorde als in onze Bijbel. Daar staat: *en zwaluw en kraan nemen den tijden hunner aankomst waar. En: Gelijk een zwaluw, kraan, zozeer piepte ik.* Waarom koning Hizkia zo piepte hebben wij de vorige keer gezien.

De mus

Een *mus* heeft in het Hebreeuws een naam die goed bij hem past: *deròr*. Dat betekent *vrijheid*. Wij zeggen: *zo vrij als een vogeltje*. In Israël zeggen ze: *zo vrij als een mus*.

Er wordt gesproken over een mus in Psalm 84:4 en Spreuken 26:2. In beide teksten wordt de *zwaluw* samen met een mus genoemd. Nu, dat is wel duidelijk want het zijn allebei vogels die in de woonplaatsen van mensen te vinden zijn. Maar hier stuiten wij ook weer op een vertaalprobleem. In het Hebreeuws staat *tsjippor*, wat vertaald is met *mus*. *Tsjippor* wordt gebruikt voor allerlei kleine zangvogeltjes. Volgens de Concordantie van Trommius wordt *tsjippor* wel 40 keer vertaald met *vogelen*. Dat houdt in dat wij de exacte vogelnaam dus niet weten. Waarschijnlijk is het een verzamelnaam. In de Bijbel komt twee keer een *deròr* voor; nu, dat is een *mus*.

In Psalm 84:4 staat: *Zelfs vindt de mus een huis, en de zwaluw een nest voor zich, waar zij haar jongskens legt, bij Uw altaren, Heere der heirscharen, mijn Koning en mijn God! Welgelukzalig zijn zij die in Uw huis wonen;* enzovoort. In 't Hebreeuws staat er: *zelfs vindt de tsjippor, (dat is een vogeltje) een huis en de deròr (een mus) een nest voor zich, waar ze haar jongen legt.*

David zegt dat een vogeltje en een mus een plaatsje vindt bij het altaar des Heeren. Tijdens het leven van Samuel en David was de tabernakel te Gibeon. David liet de ark naar Jeruzalem brengen en spande er een tent voor. Maar het koperen altaar wat bij de

tabernakel behoorde, bleef te Gibeon, voor het aangezicht des Heeren, 1 Kronieken 1:3- 6. Tijdens Davids leven offerde het volk ook nog op een van de hoogten, omdat het huis des Heeren nog niet gebouwd was, 1 Koningin 3: 2.

David overdenkt de geestelijke betekenis van de offers, van het altaar, van de tabernakel en van de ark, die allen heenwezen naar Christus, Die uit Davids geslacht geboren zal worden. Hij ziet op de priesters die dagelijks in de dienst des Heeren bezig zijn. Deze zijn een type van de ware gelovigen die de Heere in waarheid dienen. Hoe gelukkig prijst hij hen die in het huis des Heeren wonen. Hij prijst zelfs de vogels die in de nabijheid van het altaar nestelen. Ieder voelt wel aan dat David iets hogers op het oog heeft dan de uitwendige godsdienst. Davids hoogste zielsverlangen is naar zijn God. De gunst, de liefde, nabijheid, vrede, liefde en tegenwoordigheid des Heeren zijn veel beter dan dit tijdelijk leven. Wie dat onuitsprekelijk voorrecht deelachtig is, mag toch met recht welgelukzalig genoemd worden. David zegt in Psalm 84: *De Heere is hun Hulp in benauwdheid, hun Eer in verachting, hun Zon in duisternis; hun Schild in de strijd, hun Fontein in de dorheid en hen Regen in de droogte.* Naar die zalige God gaat Davids verlangen uit. En naar de plaatsen waar de Heere wil wonen en werken daar wil David ook graag wonen.

Daar ligt ook een lesje in voor ons, jongelui. De instellingen des Heeren, de genademiddelen moeten we hoog achten. God wil daaronder wonen en werken. Er zijn altijd veel mensen geweest die onder de waarheid grootgebracht zijn, maar als ze volwassen worden, keren ze de kerk de rug toe. Sommigen zeggen: er is toch geen inhoud meer in, het is allemaal vorm geworden. Nu, is dat in zekere zin nog dikwijls waar ook. Dode vorm, daar gaat niets van uit. Dat geeft geen binding. Maar aan de andere kant behoren we Gods Woord en de genademiddelen toch altijd hoog te achten. Als we dat kwijt zijn, is de verwildering en de vervreemding van God compleet.

"Gelijk een mus is tot wegzweven, gelijk een zwaluw tot vervliegen, also zal een vloek die zonder oorzaak is, niet komen", Spreuken 26:2. In het Hebreeuws staat: 'gelijk een tsjippor (een vogel) is tot wegzweven gelijk een deròr (een mus) is tot heen en weer vliegen, zo zal een vloek zonder oorzaak niet komen'.

Welk vogeltje Salomo hier bedoelt is niet duidelijk. Een *mus* is geneigd om weg te vliegen. Die zitten geen uren op een stokje. Ze vliegen af en aan en altijd van het een naar het ander. In ieder geval gaat het hier over vogels die bij de huizen leven. Nauwelijks zijn ze komen aanvliegen of ze vliegen weer op.

Maar nu de grote vraag. Wat heeft een vogeltje en een mus met een vloek te maken? Salomo bedoelt hier niet dat iemand heeft gevloekt of Gods Naam heeft misbruikt, maar hij bedoelt de vervloeking die de mensen over elkaar uitspreken. En niet zomaar een verwensing, maar een vloek in de naam des Heeren. Zoals een voorbeeld de priesters een vloek uitspraken over de overtreding van de Wet, in de Naam des Heeren.

Om nog een ander voorbeeld te noemen. David moest vluchten voor zijn zoon Absalom. Toen de diep bedroefde koning vluchtte, kwam Simeï, een man uit Sauls geslacht en vervloekte David. Hij riep: *"De Heere heeft op u doen wederkomen al het bloed van Sauls huis; zie nu, gij zijt in uw ongeluk, omdat gij een man des bloeds zijt",* 2 Sam. 16:8. Bovendien bekogelde Simeï David en zijn lijfwacht met stenen en hij

stoof met stof. Toen zei Abisai: "*laat mij zijn kop wegnemen.*" 'Neen', zei David, 'laat hem vloeken, misschien zal de Heere mijn ellende aanzien en mij goed vergelden voor zijn vloek'. En zo gebeurde het. Want David werd verlost en de vloek trof Absalom. Die vloek op David maakte zich vleugels en vloog net zo snel weg als dat Simeï ze zond.

Ja, tenslotte trof die vloek Simeï zelf nog. Want toen Salomo koning werd heeft hij Simeï een proefgebod opgelegd, dat hij niet meer buiten Jeruzalem mocht komen. Simeï kon het niet volhouden en overtrad het voorschrift van Salomo. Dat kostte zijn leven. Salomo was nog maar een jongetje van nauwelijks tien jaar toen Simeï die vloek uitsprak. Zie je wel dat een vloek zonder oorzaak geen doel treft? De vloek trof David niet, en de kroonprins Salomo niet, maar kwam tenslotte terug op de kop van Simeï.

Zo gaat het nog. Ieder van Gods kinderen wordt wel eens verwenst en vervloekt. Luther werd in de banvloek gedaan. Maar hij lachte erom. Sommige mensen die zich bij de waarheid voegen worden, met oordeel en ellende bedreigt, alleen omdat ze onder de prediking van de waarheid willen komen. Er zal wel een heel boek geschreven kunnen worden om al de ervaringen op te sommen die er op dit gebied plaatsvinden. Maar dat past niet altijd, jongens en meisjes. Dit is genoeg. Als je met de vloeken uit de Bijbel bedreigd wordt omdat je de waarheid gehoorzaamt, je hoeft niet bang te worden, die vloeken vliegen zo snel weg als de vogels. En dikwijls treffen ze degenen die ze uitspraken. Het klinkt een beetje ruw, maar het is de volle werkelijkheid: *boontje komt om zijn loontje.*

Er is nog een tekst waar de Statenvertaling over de mus spreekt. In Psalm 102:8: "*Ik waak en ben geworden als een eenzame mus op het dak.*" Er staat letterlijk: als een eenzame *tsjippor*, een eenzame *vogel*. Het is wel een beetje moeilijk om het voor een mus aan te zien. Want de mussen in Israël zijn net zo als bij ons, zij leven in gezelschap. Behalve in het jaar als het mannetje of vrouwtje doodgaat, dan paren ze niet meer in hetzelfde jaar maar wachten ze tot het volgend jaar. Maar dan blijft een mus niet alleen op een dak zitten. Salomo heeft zojuist gezegd dat een mus gewend is heen en weer te vliegen!

Wij moeten ongetwijfeld aan een vogel denken die *niet in een groep* leeft. Als zo'n vogel alleen overblijft dan zit hij te treuren. Een vogelpaar is erg aan elkaar gehecht. Soms zie je in elkaar gedoken vogels, met de kop in de veren zitten. Als ze dan niet ziek zijn, is de oorzaak *omdat ze alleen zijn overgebleven*. Hetzij een mannetje, of een vrouwtje. Nu bij zo'n vogel vergelijkt de dichter van Psalm 102 zichzelf. Hij heeft in de zalige gemeenschap met de Heere en Zijn kinderen verkeerd en nu zit hij eenzaam te treuren, als een hoopje ellende. Dàt blijft er van de Kerk over. Een hoopje bittere ellende, zoals Job op de ashoop. En David bij de beek Kidron, Jeremia in de kuil, Baruch op de puinhopen, Israël in Babel, Paulus in de gevangenis. Ze klaagden allen: *ik ellendig mens*. Maar dat waren geen hoopjes ellende zonder *hoop*. O nee. *Mijn Verlosser leeft*, zei Job. *De Heere is mijn Deel*, zegt Jeremia. *Ik dank God door Jezus Christus*, roemt Paulus. Welke diepten de Kerk doormaken moet, weet de Heere alleen. Maar wij mogen er toch wel jaloers op zijn! Zij willen hun ellende voor geen duizend werelden kwijt. *Want*, zegt Paulus, *onze lichte verdrukking die zeer haast voorbij gaat, werkt in ons een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid.*

De Heere Jezus zegt in Matthéüs 10:29: *"Worden niet twee musjes om één penningsken verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uw Vader. Vreest dan niet; gij gaat vele musjes te boven."* In Lukas 12: 6 en 7 staat: *"Worden niet vijf musjes verkocht voor twee penningskens? En niet een van die is voor God vergeten. Vreest dan niet: gij gaat vele musjes te boven."* De Heere Jezus sprak die woorden (in Matthéüs) tot Zijn discipelen toen Hij ze uitzond in Galiléa om te preken. Zijn discipelen zagen er erg tegenop. Want ze werden gehaat door de oversten, schriftgeleerden en Farizeeën. En die hadden de leiding in Israël. Bovendien konden ze van de stadhouder Herodus ook niet veel goeds verwachten. Want Johannes de Doper had hij in de gevangenis gezet. Ze dachten: *onze prediking kan ons wel het leven kosten.*

Ja, zegt de Heere, 'dat zou net wel eens kunnen gebeuren. Maar daar moeten jullie niet zo bang voor zijn. Ze kunnen alleen je lichaam maar doden, maar je ziel niet. En die is dierbaar in de ogen van Mijn Vader. En Mijn Vader waakt ook over jullie lichaam. Kijk maar eens naar de musjes. Twee musjes worden voor één penning verkocht. En dat gaat niet buiten Gods wetenschap om. Want zonder de wil van Mijn Vader valt er niet één musje van het dak. En hoeveel te meer gaan jullie de musjes te boven? Zal Mijn Vader dan jullie niet beschermen? Zal Hij de vijanden niet kunnen beteugelen? Belijdt vrijmoedig de waarheid, predikt het woord wat Ik jullie heb geleerd en dan zal Ik jullie belijden en openlijk erkennen voor Mijn Vader in de hemel'. Nu, met zo'n duidelijke roeping en lieflijke bemoediging konden de discipelen het wel doen.

Een maand of tien later verblijft Jezus en zijn discipelen in Juda. De Heere herhaalt zijn worden nog eens, Lukas 12. Nu in wat andere woorden, maar met dezelfde betekenis. De discipelen staan voor een buitengewoon moeilijke taak. Dus is het nodig dat de Heere hen opnieuw bemoedigt. Dat doet Hij ook nu nog. Christus leert niet alleen nieuwe lessen, maar heldert de oude lessen weer op, tot versterking van het geloof en tot verlevendiging van 't gebed.

Een tortelduif

De naam *tortel* is afkomstig uit het Hebreeuws. *Tor* betekent trekken, rondtrekken. De tortelduif heeft zijn naam dus te danken aan de trek. Een tortel wordt als *trekvoegel* genoemd in Jeremia 8:7. In 't voorjaar komt de tortelduif weer in Israël en wordt zijn gekoer gehoord. *De stem der tortelduif wordt gehoord in ons land*, Hooglied 2:12. Er zijn ook andere soorten in Israël die wij niet kennen. Deze teksten hebben wij al eerder onder de loep genomen toen we praten over de kraanvoegel en de nachtegaal.

Als offervogel vinden wij de tortel reeds in Genesis 15:9. En dikwijls komt hij voor in de voorschriften voor het offer, beschreven in Leviticus.

Een bekende tekst uit Psalm 74 is vers 19: *"Geef aan het wild gedierte de ziel Uwer tortelduif niet over; vergeet den hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid."* Waarom vergelijkt Asaf Gods kinderen bij *tortelduiven*? Omdat tortels vreedzame en weerloze duifjes zijn. Als een kind van God op zijn plaats is, dan is hij ook vreedzaam en weerloos. Vrede met God en zijn naasten behoort het grote levensdoel van Gods kinderen te zijn. En oorlogvoeren tegen de zonde. Maar zo'n zalige zielenvrede kan de duivel niet verdragen. Hij doet al het mogelijke om de vrede te verstoren. Daartoe

gebruikt hij mensen om Gods kinderen te plagen, te treiteren en te kwellen. En als ze de macht hebben, Gods volk te verdrukken en was het mogelijk uit te roeien. Evenals een roofvogel loert op een tortelduifje. Zodra hij het in zijn klauwen heeft, breekt hij het de nek door. Zo loeren velen op Gods kinderen en verlangen naar hun dood.

De Kerkgeschiedenis heeft het toch wel duidelijk geleerd *dat de tortelduiven in het duivenhok van Christus* het soms zwaar te verduren hadden. De Heere laat dat dikwijls een tijdlang doorgaan. Dan schijnt het alsof Hij niet wil helpen. Ja, het schijnt soms alsof Hij het wil dat de vijanden van de Kerk hun zin krijgen. Lees toch veel de geschiedenis van de Kerk, het martelaarsboek en andere boeken die gaan over het lijden van de Kerk. Hoe dikwijls is de Kerk tot de dood toe vervolgd, vermoord, op de brandstapels verbrand, door leeuwen gegeten! En talloze andere martelingen hebben ze ondergaan. Er is al wat bloed gevloeid! Er zijn al wat tranen in de fles des Heeren gevallen, vanwege al de wonden en het bitter verdriet waarin de Kerk verkeerde. Daarom begint Asaf in Psalm 74 te zeggen: *"O God, waarom verstoot Gij in eeuwigheid?"* Hij wil zeggen: *Heere, U hebt de macht om er een einde aan te maken, waarom doet U het dan niet? Zouden die ellenden en verdrukkingen dan eeuwig duren? Zouden we die klacht ook niet kunnen opheffen? Maar wij worden toch niet vervolgd? Zal je wellicht vragen. Nee, niet zo erg als de kerk in de communistische landen. Dat is waar. Maar wij hebben wel reden om te vragen: Heere, waarom verstoot Gij in eeuwigheid?* Het antwoord op die vraag kunnen we in Gods Woord vinden. De Heere zegt: gij hebt Mij verlaten, daarom heb Ik u verlaten. De Heere verstoot ons, vanwege onze zonden. Laten wij Psalm 74:18 maar eens zingen. Eerst in de berijming van Datheen en dan in de Statenberijming.

*Wil dezen wreden overgeven niet,
De ziel Uwes tortelduifkens deemoedig.
Wil ook niet eeuwig vergeten, Heer' goedig
Uw arm volk, 't welk men nu troosteloos ziet.*

*Geef 't wild gediert' dat niets in 't woên ontziet,
De ziele van Uw tortelduif niet over;
Laat grote God, om een gehaten rover,
Uw kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet.*

Weet je hoe dat komt dat de Kerk een weg van lijden en kruisdragen moet gaan? Omdat ze hun Hoofd Christus gelijkvormig moeten worden. De Heere Jezus, als Middelaar, behoort ook onder die geestelijke tortelduiven. Een Tortelduif Die de Vader zeer bemint en de vijanden zeer vervolgen. Kijk maar, toen Hij nog maar pas geboren was. Toen begon het al.

Lucas schrijft in hoofdstuk 2 dat de Heere Jezus door Zijn ouders in de tempel te Jeruzalem gebracht werd om Hem de Heere voor te stellen. Dat betekent om Hem aan de Heere over te geven, zoals met al de eerstgeboren zonen moest gebeuren. Bovendien was, volgens Leviticus 12, een kraamvrouw 40 dagen onrein. Op de 41e dag moest ze een lam ten brandoffer opofferen. En een jonge duif of een tortelduif ten zondoffer. Maar als het arme mensen waren stond de wet toe dat ze één tortelduif opofferden in plaats van een lam. Dus, totaal 2 duiven. Dat is een heel bijzondere gebeurtenis. Die twee tortelduiven werden gepluimd zodat het naakte vlees voor de dag kwam. Ze werden de hals afgeknepen en daarna werd het bloed wat er uitliep op het altaar gestort. Dat betekende dat de offeraars, Jozef en Maria zondige mensen waren en dat het bloed van de Messias hun zonden alleen kon vergeven. Zou de

priester, die dat heilige Kind in Maria's armen zag, daarbij stil gestaan hebben? Zou hij geweten hebben dat het bloed van dit Kind straks vergoten zal worden tot verzoening van de zonde? Er waren niet veel priesters die in Hem geloofden.

Maar terwijl Jozef en Maria daar staan, komt een oude man de tempel binnen. Die man ziet het kind op de armen van Maria. Simeon gaat naar hen toe hij vraagt of hij dat Kind in zijn armen mag nemen. En als hij Het in zijn armen neemt, wordt hij vervuld met de Heilige Geest. Simeon ziet duidelijk in dat Kind de beloofde Messias. In verrukking roept hij uit: *"Nu laat gij Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien. Een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël"*, Lukas 2:29-32. En tot Maria zegt hij: *'er zal een zwaard door uw ziel gaan'*.

Kort daarop trekt Herodus *het zwaard* en begint de vervolging. Toen moest deze geestelijke Tortelduif vluchten voor het wild gedierte wat op Hem loert. Ja tenslotte, aan het einde van Zijn leven gaf de Vader Zijn beminde Tortelduif over in de handen van het wild gedierte. De Joodse voorgangers pluimden Hem kaal en de Romeinse soldaten vergoten Zijn bloed. En deze dierbare Tortelduif lag tenslotte dood op aarde. O jongens en meisjes, wat groot, wat een wonder! Hij wilde de dood ingaan. O, wat een voorrecht. Wij liggen midden in de dood, maar nu kunnen wij nog levend worden omdat de Tortelduif opstond uit de dood, klapwiekend naar het Vaderhuis in de hemel vloog om daar een plaatsje voor Zijn volk te bereiden.

Wel, zouden de geestelijke tortelduifjes dan niet lijdzaam moeten zijn onder hun vervolging, bidden voor hun vijanden en hun kruis met blijdschap dragen?

De hen met haar kuikentjes en de haan

Het is de laatste keer jongelui, dat wij met elkaar de vogels bespreken. Wij gaan nu niet meer op reis, wij blijven thuis, tenminste als jullie een kippenhok hebben.

De Heere Jezus is op weg van Galiléa naar Jeruzalem om het feest van de Tempelvernieuwing bij te wonen. Dat feest vierde men ongeveer half december. Op Zijn reis komen er enkele Farizeeën naar Hem toe. Die schijnen nog wel achtung voor Hem te hebben. Ze waarschuwen Jezus om daar niet te blijven, 'want Herodus wil u doden', zeggen ze. De Heere spreekt dan een paar woorden over Zijn lijden en sterven dat hij te Jeruzalem zal ondergaan. Daarna spreekt Hij het oordeel uit over Jeruzalem. Maar Hij eindigt met de belofte dat de tijd zal komen dat ze Hem niet langer meer zullen verwerpen, Lucas 13:34, 35. *"Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens onder de vleugelen vergadert; en gijlieden hebt niet gewild."*

Ruim drie maanden later houdt de Heere zijn 'koninklijke intocht' in Jeruzalem. Hij gaat naar de tempel. Daar spreekt hij een ernstige rede uit tegen de Farizeeën. Hij besluit zijn rede met dezelfde tekst en met dezelfde belofte, Matth. 23:37 - 39. De Heere was zeer bewogen over de verharding van Jeruzalems inwoners. *"Hoe menigmaal heb Ik u willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens."* Niet alleen door de profeten, priesters en leraars onder het Oude Testament, maar ook door Zijn Eigen preken en nodigingen heeft de Heere hen geroepen. Maar zij luisterden niet.

Jezus gebruikt het voorbeeld van een hen met kuikens. Als een kloekhen roept en lokt voor een naderend gevaar, dan rennen de kleine kuikentjes erop af. De hen breidt haar vleugels uit en de kuikentjes vinden daaronder een veilige bescherming. Een hen behoeft nooit lang te lokken, de kleintjes komen er vanzelf op aan. De Heere bedoelt met dit voorbeeld: 'Heb Ik u niet voortgebracht? Heb Ik u niet aangenomen als Mijn volk? Heb Ik Jeruzalem niet uitgekozen om in de tempel te wonen? Heb Ik u niet dikwijls goed gedaan? Heb Ik u niet beschermd en bewaard? Heb Ik met veel wonderen niet getoond dat Ik de ware Messias ben? Hebben jullie uit Mijn prediking Mijn liefde niet kunnen beluisteren? Waarom luisteren jullie dan niet naar Mij? Ik roep, Ik lok, Ik nodig, Ik bid voor u, Ik sta wenende voor uw gesloten poorten, maar waarom hoort u niet? Waarom stort u uzelf in de grootste ellende? Ik bedoel uw eeuwig welzijn, maar waarom wilt u tot Mij niet komen?'

Deze woorden spreekt de Heere Jezus ook tot ons. Maar wij zijn met zo hard en schuldig als het Joodse volk. Wij zijn verhard onder de waarheid. De ernstigste preken worden gedaan en gelezen, maar wij roemen hoogstens nog op preken, maar roemen niet meer in de Heere. Het laat ons verder koud.

Daarom dreigt de Heere ons ook met het oordeel: *uw huis worde u woest gelaten*. Wat betekent dat? Dat zei de Heere Jezus ten eerste tegen de Joden. *Uw huis*, is de tempel waar de Joden zo buitengewoon op roemden. Zolang wij de tempel hebben, is het een teken dat wij Gods volk zijn. Daar rusten, daar vertrouwden ze op. *Neen*, zegt de Heere Jezus, *vertrouwen moet je op Mijn Vader en niet op dat gebouw; uw huis worde u woest gelaten; Ik geef het helemaal over*.

Zo is het ook bij ons. Dan kunnen wij wel een mooi kerkgebouw hebben, we kunnen wel roemen dat we de bevindelijke waarheid hebben, maar als de Heere er niet meer in woont en werkt dan is het woest, dan is het koud, dan is het leeg. Wat hebben wij dan nodig? Wel, boven alles de Geest des Heeren, de inwoning van Christus in Zijn Eigen huis, onder Zijn Eigen instellingen, onder de genademiddelen. O, als dat toch nog eens mocht gebeuren, wat een onuitsprekelijk wonder zou dat zijn!

Zou dat nog ooit gebeuren in Israël, in ons land? De Heere zegt: *"Want Ik zeg u, Gij zult Mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend is Hij, Die komt in den Naam des Heeren."*

2. De **haan** wordt in het Hebreeuws genoemd: tarnekol, een hen: tarnekolèt. Het betekent: *jubelstem*. De haan is het wereldwijde symbool van waakzaamheid. De haan komt in de Bijbel alleen voor in verband met Petrus. Toen Judas uit het gezelschap van de discipelen weggegaan was bij de instelling van het Heilig Avondmaal ging de Heere Jezus Petrus ernstig waarschuwen, Markus 14:30. *Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen*. Het schijnt dat de Heere Petrus nog een keer waarschuwde, op weg naar de Olijfberg, Matth. 26:34. Petrus kwam niet van zijn hoogte af. Daarna werd Jezus gevangen genomen. Gebonden wordt Hij gebracht naar de hogepriester Annas. Het is ongeveer half vijf in de morgen. Annas laat Jezus weer naar de hogepriester Kájafas brengen. In de grote zaal van die hogepriester gaat de hele bende achter Christus aan. Petrus probeert zich onopgemerkt onder de mensen te verschuilen. Hij warmt zich bij het vuur, maar wordt daar herkend. Hij verloochent Christus en gelijk kraaide de haan, Markus 14:68. (De eerste keer dat een haan in de morgen kraait is wanneer de schemering begint. Dan is het nog praktisch donker. Later herhaalt een haan het kraaien nog een paar keer.) De rechtszitting duurde ongeveer 1 uur in die zaal, Lucas 22:59. Als het dag geworden

was, zo ongeveer tussen half zes en zes uur, wordt Jezus voor de grote Raad geleid. In een voorzaal van het gebouw, waar de Raad vergaderde, wachtte de bende. Petrus wordt door enkele personen herkend. Hij verloochent Christus nog twee keer, Markus 14:69-70. Daarop kraaide de haan voor de tweede keer. Christus draait zich om en kijkt naar Petrus. Die liefdeblik doorboort Zijn hart, verwarmt zijn ziel en doet hem in diepe smart en berouw bitter wenen. De liefde straalt uit de ogen van Jezus. En dan voor zo'n verloochenaar! Onbegrijpelijk. Die blik is Petrus nooit meer vergeten.

Slotopmerking

Wij zijn nu aan het eind gekomen van onze Bijbelse vogels. Behalve de vogelnamen die genoemd werden, wordt er in de Bijbel nog wel 100 keer gesproken over vogels, over hun vleugels en dergelijke dingen meer. Het is best interessant om dat ook eens na te gaan, maar voorlopig hebben wij lang genoeg over vogels gepraat.

Het was voor mezelf wel erg moeilijk, want telkens stuitte ik op vertaalproblemen. Toch was het ook aangenaam om de Schrift te doorzoeken, de vogeltjes op te zoeken en te horen fluiten. En de roofvogels te zien jagen op hun prooi. Niet alleen omdat vogels mij altijd aantrekken, maar ook omdat sommige gedeelten van de Schrift openvielen, waar ik tevoren geen weg mee wist.

De Heere Jezus vergelijkt Zich bij een duif, bij een raaf, bij een gier en bij een hen, enzovoort. Is Hij onze aandacht ook in die opzichten niet duizendvoudig waard? Het is niet erg als jullie alles uit deze stukjes zouden vergeten, als jullie maar dit ene ding willen onthouden: *dat de vogels onbewust hun Schepper eren en dat wij bewust onze Schepper onteren*. En vergeet nooit, nooit dat duiven, een hen en andere vogels bij mensen willen wonen, *maar de Heere Jezus ook!*

En ik hoop dat wij als een duifje tot de vensters des hemels mogen leren vliegen. En dat wij als de kuikentjes ons mogen begeven onder de zalige, beschermende vleugels van de aanbiddelijke Zaligmaker. Die met de Vader en de Heilige Geest eeuwige lof en dankzegging toekomt.

Literatuur

- Bijbelverklaring van Patrick, Polus, Welsh, Doddridge,
 Dr. Gill e.a. 17 delen. Amsterdam, 1740
- Bijbelverklaring van M. Henry J. H. Kok, Kampen
- Bijbelverklaring van K. A. Dächsel W. M. den Hertog, Utrecht
- Korte Verklaring van de Heilige Schrift J. H. Kok, Kampen
- Bijbels handboek. J. H. Kok, Kampen
- Bijbelse encyclopedie. J. H. Kok, Kampen
- Chr. encyclopedie. J. H. Kok, Kampen
- The Internat. Stand. Bible encycl. Grand Rapids, 1986
-
- Trommius, A Concordantie van het Oude en Nieuwe Testament
-
- Pimentel, J. Hebreeuws-Nederlands woordenboek
-
- Het koninkrijk der zangers Lecturama encyclopedie
- Het beste vogelboek Readers Digest, Amsterdam
- Kleine Winkler Prins Dierenencyclopedie
- H. Heinzel e.a.. Gids Europese vogels Elsevier, Amsterdam
- Th. Mebs, Roofvogels van Europa Thieme, Baarn

Deze serie: het luchtruim, vogels en dieren in de Bijbel, bestaat uit 3 deeltjes:

- 1. Het ruime hemelrond. Bijbelse visie over de schepping en functie van het heelal en de hemellichamen.**
- 2. Vogels in de Bijbel. Beschrijving van vogels die in de Bijbel voorkomen met de geestelijke lering.**
- 3. Dieren in de Bijbel. Beschrijving van dieren die in de Bijbel voorkomen met de geestelijke lering.**